

Іван Сміян

*Присвячується
світлій пам'яті моєї дружини
Лідії Василівни Сміян,
яка залишила нас 24.10.2020 року*

ЖИТТЯ — ШКОЛА *(Іван Федорович)*

Книга 39

**Невже омолоджують ліки тебе?
Ти помислом вищим оновлюй себе.**

Йоганн-Вольфганг Гете

**Життя твоє — зоряна мить.
Як вітер, вона відшумить.
Чи встигнеш ти Всесвіт збагнути
І в ньому себе зрозуміть?**

Володимир Мирний

Тернопіль
2020

В авторській редакції

Дизайн обкладинки: *Світлана Бедна*

Сміян І. С.

С50 Життя — школа. Книга 39 / І. Сміян. — Тернопіль, 2020.
— 128 с.

Бути в житті здоровим — це найбільше багатство людини. Пам'ятаймо про це. Сприймо цьому! Використовуйте для цього Божий Дар: надбання природи — свіже повітря, джерельну воду, енергію сонця, спокій місяця та зорь, постійний рух, урівноваженість та красу рослинного світу, відданість та любов домашніх тварин, різноманіття суцвіття природніх харчових продуктів, любов до всього з ким і з чим спілкуєшся...

Спадає з літ позлітка,
Крізь вік до тебе йду.
Ти найдорожча квітка
У Божому Саду.

Ти осяваєш небо,
Схилившись до... землі.
Душа летить до тебе
На віщому крилі.

Тамара Севернюк

УДК 82-94

© І. Сміян, 2020

Ніколи не переживайте за минулим!
Якщо воно було гарним — це чудово!
А якщо було поганим — це досвід!

Форестер Амалія

Сьогодні життя неймовірно брехливе! Сьогодні життя в Україні неймовірно різнобарвне! Сьогодні панує

ПОСТ-ПРАВДА

Деякі фейкові новини

залишаються жити вічно

Ми раз по раз у ці дні говорили, що нині живимо в новий страхотливий період «пост-правди» і нас оточують брехня й вигадки. Приклади знайти неважко. Так, у лютому 2014 року російські спеціальні підрозділи без будь-яких військових знаків розрізнення вторглися в Україну й окупували ключові вузли в Криму. Російський уряд і президент Путін особисто раз по раз заперечували, що це були російські війська, визначаючи їх як спонтанні «групи сомооборони», які могли придбати схоже на російське військове спорядження в місцевих магазинних. Виголошуючи цю досить абсурдну заяву, Путін і його поплічники прекрасно знали, що брешуть.

Російські націоналісти можуть вибачити цю брехню, стверджуючи, що вона служила вищій істині. Росія втрутилася в справедливую війну, і якщо можна вбивати задля справедливості, то нормально і брехати? Вища мета, що начебто виправдовувала вторгнення в Україну, полягала в збереженні сакральної російської нації. Згідно з російськими національними міфами, Росія — це сакральна сутність, що вистояла протягом тисячі років попри часті намагання жорстоких ворогів напасти і розчленити її. За монголами, поляками, шведами, Великою армією Наполеона і вермахтом Гітлера в 1900-ті роки настав час НАТО, США і Європейського Союзу докласти зусиль для зруйнування Росії, відриваючи шматки її тіла й перетворюючи їх на «фейкові країни», такі як Україна. Для багатьох російських націоналістів ідея, що Україна є окремою від Росії нацією, становить значно більшу брехню, ніж що виголошує президент Путін під час своєї священної місії з реінтеграції російської нації.

Громадяни України, зовнішні спостерігачі і професійні історики цілком можуть обуритися таким поясненням і сприйняття його як певну «брехню завбільшки з атомну бомбу» в російському арсеналі обману. Заява про те, що Україна не існує як нація і як незалежна країна, зводить нанівець довгий перелік історичних фактів — приміром, що з усієї тисячі років начебто російської єдності Київ і Москва були частинами однієї й тієї самої країни лише близько трьохсот років. Це також порушує численні міжнародні закони й договори, які Росія раніше прийняла і які убезпечили суверенітет і кордони незалежної України. А найважливіше — ігнорування думки мільйонів українців про самих себе. Хіба вони не можуть сказати за себе, ким вони є?

Українські націоналісти явно погодилися б із російськими націоналістами, що навколо фейкові країни. Однак Україна до них не належить. Радше це фейкові країни «Луганська народна республіка» і «Донецька народна республіка», які Росія створила, щоб замаскувати своє неспровоковане вторгнення в Україну.

Хоч кого ви підтримуватимете, схоже, що ми дійсно живемо в страшну епоху пост-правди, коли не лише окремі військові інциденти, а ціла історія і нація можуть бути названі фейком. Однак, якщо це епоха пост-правди, то коли саме тривала ідилічна епоха істини? У 1980-ті, 1950-ті, 1930-ті? І що переконало нас в епоху пост-правди — інтернет? Суспільні медіа? Поява Путіна і Трампа?

Побіжний погляд на історію виявляє, що пропаганда і дезінформація не є чимось новим, і навіть звичай заперечення цілих націй і створення фейкових країн має давнє походження. У 1931 році японська армія влаштувала імітацію нападу саму на себе, щоб виправдати вторгнення в Китай, а потім створила фейкову країну про Маньчжурську державу для легітимізації самого загарбання. Китай і сам тривалий час заперечував, що Тибет будь-коли існував як незалежна країна. Британське поселення в Австралії було виправдано законною доктриною про *terra nullius* («нічия земля»), що фактично перекреслило п'ятдесят тисяч років історії аборигенів.

На початку XX століття улюбленим гаслом сіоністів було повернення «людей без землі (євреїв) на землю без людей (Палестину)». Присутність місцевого арабського населення звично ігнорували. В 1969 році прем'єр-міністр Голда Меїр заявила про те, що не існує

палестинського народу і ніколи не було. Такі погляди дуже поширені в Ізраїлі навіть попри десятиліття збройних конфліктів проти чогось, що не існує. Скажімо, у лютому 2016 року член Парламенту Анат Берко в промові до Ізраїльського Парламенту піддала сумніву реальність та історію палестинців. Докази? Літера «п» навіть не існує в арабській мові, тож як може існувати палестинський народ? (Арабською «ф» заміняє «п», а арабська назва Палестини — Фаластін.) Із книги Юваля Ной Харарі «21 урок для 21 століття» (Київ. 2018).

Не лише тепер, а й колись

«Мій Боже милий, як то мало
Святих людей на світі стало...»

(Т. Шевченко)

Колись дурною головою
Я думав: «Горенько зі мною!
Як доведеться в світі жить?
Людей і Господа хвалить?
В багні колодою гнилою
Валятись, старітись, гнить,
Умерти й сліду не покинуть
На обікраденій землі...
О горе! горенько мені!
І де я в світі заховаюсь?
Щодень пілати розпинають,
Морозять, шкварять на огні!»

Тарас Шевченко

Щось я розпочав цю книгу занадто сумно... Але ж на фоні похмурої погоди завжди не лише з'являються світлі сонячні промінчики, а й розквітає увесь світ.

Таким чином я створюю передумови до більш сприятливих миттєвостей життя, до минулого ювілею... Але. Але таке моє бажання тимчасово призупиняє відомий поет Іван Драч, який щойно залишив нас, своїм творінням.

ДАРУНОК НА ЮВІЛЕЙ

Ти тікаєш. Та рятунку
Нема з твого подарунку.
Онде він: це цілий пульт.
Ось інфаркт. А ось інсульт.
Ось тобі кошмарний сон.
А ось повний паркінсон.
Тож забавам годі. Край.
Що ти хочеш, те вибирай.
В паркінсоні вже не пити,
А в альцгеймі ще солити
Можна свіжі огірки,
Коли руки — дрижаки.
Чарку піднесуть ще друзі,
Не розіллється на пузі,
Спинить все засциматня,
Як ніщо вже не спиня.
Пульт отой в твоїх роках,
Але не в твоїх руках.

Не роби собі ти культу
Із дарунку цього — пульту.
А живи — як жив. Живи!
Геть дурне із голови!..

Після такого вірша нелегко видалити «геть дурне із голови». Своїм єридний «Дарунок на ювілей» Івана Драча. Я його не розумію. І не сприймаю. Мені ближче думка Володимира Мирного:

«Будуйте кораблі із добрих справ» —
Колись нам Рудакі заповідав.
Не запливеш далеко на неправді,
Не подолаєш океан уплав!

Я закликаю В а с, мої старики (і старухи), не зупиняйтесь ані на мить, б у д у й т е, в и р о щ у й т е, т в о р і т ь, м р і й т е... Одним словом, ж и в і т ь. Вирощена черешня..., чудово приготовлений

борщ..., незбагненно важливіше довготривалого тринканья всіх кандидатів в президенти..., 450 депутатів...

Я і в цій 39 книзі дещо продовжу свій ювілей. Переважно друкованими публікаціями.

Розпочну з молодості...

Іван Семенович Сміян: до 90-річчя від дня народження

10 січня 2019 р. виповнюється 90 років від дня народження старійшини учених-дослідників лікувальних чинників курорту Трускавець, доктору медичних наук, професору, члену-кореспонденту АМН України, академіку Академії Вищої школи України, академіку Міжнародної академії інтегративної антропології, заслуженому працівнику Вищої школи України, багаторічному завідувачу (1970–2003 рр) та професору (2004–2006 рр) клініки педіатрії лікувального факультету, проректору з навчальної роботи (1975–1981 рр), згодом — ректору (1981–1997 рр) Тернопільського державного медичного інституту (згодом — академії, а зараз — університету) ім. акад. І. Я. Горбачевського Іванові Семеновичу Сміянові.

До перелічених звань і посад слід додати ще й головування в обласній Асоціації педіатрів, членство в редакційних колегіях газети «Ваше здоров'я», журналу «Педіатрія, акушерство і гінекологія» і, що нам дуже приємно, журналу «Медична гідрологія та реабілітація» та почесне головування у громадській Ученій раді при ЗАТ «Трускавецькурорт».

За 1997 рік Інтернаціональний біографічний центр Кембріджського університету визнав І. С. Сміяна «людиною року», його біографія видрукована у книзі «2000 найвидатніших людей XX століття». Під керівництвом Вчителя впродовж 1971–2008 рр. захищено 4 докторських і 39 кандидатських дисертацій (пікантна деталь — майже всі вони жінки).

І. С. Сміян народився 10 січня 1929 року на Сумщині в селянській сім'ї. Медичну діяльність розпочав на Тернопільщині в якості фельдшера-акушера. У 1957 році закінчив педіатричний факультет Харківського медичного інституту і був скерований на роботу у дитячий

санаторій курорту Трускавець, який став першим етапом його практичної і наукової діяльності, які розпочалися синхронно.

Впродовж 1957–1962 рр. Іван Семенович, обіймаючи посади завідувача відділом та, згодом, головного лікаря, перетворив свій санаторій у справжній науковий центр дитячої бальнеології. Саме там була виконана кандидатська дисертація «Санаторное лечение детей с хроническими гепато-холециститами на курорте Трускавец», захищена у Харкові в 1961 році. Матеріали дослідження відображені в брошурі «Лікування дітей на курорті Трускавець» (1960) і монографії «Санаторно-курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей» (1962). Ці піонерські публікації отримали у свій час широке визнання на теренах СРСР. Усвідомлюючи, що переріс формат головного лікаря санаторію, амбіційний молодий вчений зайнявся пошуком наукового закладу для подальшої самореалізації. Найлогічнішим місцем продовження багатообіцяючої наукової кар'єри мав би стати Львівський медичний інститут. Проте його очікувало прикре розчарування — небезпідставні сподівання отримати запрошення зайняти посаду принаймні асистента кафедри виявились марними. Тому, пристрасно прагнучи по-справжньому займатись наукою, він змінив Трускавець на Мукачево, посівши за конкурсом посаду завідувача відділу Закарпатського НДІ охорони материнства та дитинства. Однак його ждало чергове розчарування: науковий рівень цього закладу небагато перевищував такий щойно залишеного з жалем трускавецького санаторію. Пропрацювавши близько року, Іван Семенович прийняв доленосне рішення перебратись на Кавказькі Мінеральні Води, отримавши посаду старшого наукового співробітника П'ятигорського НДІ курортології. Підсумком цього періоду, найплodотворнішого і найщасливішого, за власним зізнанням ювіляра, стали докторська дисертація «Хронические заболевания гепато-билиарной системы у детей и их санаторно-курортное лечение» (Харків, 1968) та монографії «Климато-бальнеологическое лечение хронических заболеваний почек и мочевыводящих путей у детей» (1967), «Лечение детей на Кавказских Минеральных Водах» (1972). Після переїзду в Тернопіль курортлогічні аспекти педіатрії продовжували посідати значне місце в думках та діяннях професора. Свідченням цього є монографії «Комплексное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных

путей в условиях курорта» (1973), «Курорты и дети» (1980), розділи «Заболевания органов пищеварения» і «Заболевания почек» в колективній монографії "Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте» (1980). Остання монографія, разом із монографією проф. Єсипенка Б. Є. «Физиологическое действие минеральной воды «Нафтуся» (1981), стали наріжними каменями трускавецької наукової школи бальнеології, яка остаточно сформувалася у 1989 році. Неабияк пригодилося для становлення школи книга Сміяна І. С. та Карачевцевої Т. В. «Детская курортология» (1985). Так що, образно кажучи, ми вважаємо Івана Семеновича прорабом будівництва своєї школи, яка налічує 7 докторів і 35 кандидатів наук, котрі посідають провідні позиції в українському рейтингу Google Scholar «Rehabilitation Therapy». Зокрема, Попович І. Л. очолює рейтинг (індекс Гірша 20), четверту позицію посідає Бариляк Л. Г. (9), далі йдуть Івасівка С.В. (8), Флюнт І. С. (8), Ковбаснюк М. М. (8), Королишин Т.А. (8), в топ-20 попали також Ружилюк С. В. (7), Білас В. Р. (7), Козьявкіна О. В. (7), Козьявкіна Н. В. (6), Бабелюк В. Є. (6), Чебаненко О. І. (6), Ковальчук Г. Я. (6).

Зі свого боку, академік люб'язно прийняв запрошення увійти до складу редколегії заснованого в 2003 році журналу «Медицина гідрологія та реабілітація», а в 2008 році став Почесним Головою Вченої Ради при ЗАТ «Трускавецькурорт».

Серед багатющої творчої спадщини ювіляра вагома частка належить публікаціям в галузі бальнеології.

Монографії

1. Сміян І. С., Саратовський В. Г. Лікування дітей на курорті Трускавець. — Львів, 1960. — 35 с.

2. Сміян И. С. Санаторно-курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей. — М.: Медицина, 1962. — 130 с.

3. Сміян И. С. Климато-бальнеологическое лечение хронических заболеваний почек и мочевыводящих путей у детей. — М.: Медицина, 1967. — 236 с.

4. Сміян И. С. Лечение детей на Кавказских Минеральных Водах. — Ставрополь, 1972. — 85 с.

5. Смян И.С. Комплексное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей в условиях курорта. — М.: Медицина, 1973. — 192 с.

6. Смян И.С. Курорты и дети / Под ред. Е. В. Шуковой. — Ставрополь, 1980. — 78 с.

7. Смян И.С., Карачевцева Т.В. Детская курортология. — К.: Вища школа, 1985. — 280 с.

8. Смян И. С., Луговая О. И. Заболевания органов мочеполовой системы у детей. — К.: Здоров'я, 1990. — 144 с.

9. Смян І. С. Лікування дітей на питних курортах. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. — 72 с.

Розділи у монографіях

1. Смян И. С. Санаторно-курортное лечение детей при заболеваниях почек, мочевыводящих путей и нарушениях солевого обмена // Санаторно-курортное лечение детей / Под ред. Д. Д. Лебцева. — М.: Медицина, 1966. — 42 с.

2. Смян И. С. Курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей // Курортное лечение детей. — М.: Медицина, 1967. — 13 с.

3. Смян И. С., Каменский Е. А. Основные принципы организации лечения детей на курортах Кавказских минеральных вод // Курортное лечение детей. — М.: Медицина, 1967. — 13 с.

4. Смян И. С. Патология гепатобилиарной системы // Курортное лечение детей. — Пятигорск, 1974. — 4 с.

5. Смян И. С. Язвенная болезнь // Курортное лечение детей. — Пятигорск, 1974. — 4 с.

6. Смян И. С. Хронические гастриты // Курортное лечение детей. — Пятигорск, 1974. — 4 с.

7. Смян И. С. Хронические колиты // Курортное лечение детей. — Пятигорск, 1974. — 4 с.

8. Смян И. С. Хронический пиелонефрит // Курортное лечение детей. — Пятигорск, 1974. — 4 с.

9. Смян И. С. Заболевания органов пищеварения // Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте / Под ред. Т. В. Карачевцевой. — М.: Медицина, 1980. — 43 с.

10. Смиян И. С. Заболевания почек // Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте / Под ред. Т. В. Карачевцевой. — М.: Медицина, 1980. — 18 с.

11. Смиян И. С., Мазурин А. В., Григорьев К. И. Санаторно-курортное лечение // Болезни органов пищеварения у детей / Под ред. А. В. Мазурина. — М.: Медицина, 1984. — С. 612–628.

Журнальні статті

1. Смиян І. С., Байкалов Л. К. Лікування дітей, хворих на цукровий діабет, на курорті Трускавець // Педіатрія, акушерство і гінекологія. — 1962. — № 5. — 4 с.

2. Смиян І. С. Динаміка секреції і виділення деяких кишкових ферментів під впливом курортного лікування у дітей із захворюваннями печінки та жовчних шляхів // Педіатрія, акушерство і гінекологія. — 1964. — № 5. — 2 с.

3. Смиян И. С., Смиян Л. В. О лечении хронических нефритов у детей на курорте Трускавец // Советская медицина. — 1964. — № 6. — 3 с.

4. Смиян И. С. Санаторное лечение мочекаменной болезни у детей на курорте Трускавец // Вопросы охраны материнства и детства. — 1964. — № 7. — 3 с.

5. Смиян И. С., Киселева Н. С. Организация санаторно-курортной помощи детям с хроническими заболеваниями органов системы пищеварения // Педиатрия. — 1965. — № 4. — 4 с.

6. Смиян И. С. Лечение детей с циррозом печени на курорте Трускавец // Педиатрия. — 1965. — № 5. — 3 с.

7. Смиян І. С. Віддалені результати санаторного лікування сечокам'яної хвороби у дітей на курорті Трускавець // Педіатрія, акушерство і гінекологія. — 1965. — № 6. — 3 с.

8. Смиян И. С., Ельцов А. И. Лечение язвенной болезни у детей на некоторых курортах // Вопросы охраны материнства и детства. — 1965. — № 9. — 4 с.

9. Смиян И. С. Опыт лечения детей, больных хроническими колитами, на курорте Трускавец // Вопросы курортологии, физиотерапии и лечебной физкультуры. — 1966. — № 5. — 2 с.

10. Смиян И. С. Всесоюзная конференция детских санаториев не-
туберкулёзного профиля // Педиатрия. — 1967. — № 2. — 4 с.

11. Смиян І. С. Жовчнокам'яна хвороба у дітей та лікування її в
Трускавці // Педіатрія, акушерство і гінекологія. — 1968. — № 6. — 3 с.

12. Смиян И. С. Эффективность лечения детей с хроническими
гепатохолеститами на курорте Трускавец по отдалённым результа-
там // Педиатрия. — 1968. — № 11. — 1 с.

13. Смиян И. С., Мартиросьян Э. И. Санаторное лечение больных
хроническими заболеваниями печени и желчных путей в Ессентуках //
Педиатрия. — 1968. — № 11. — 1 с.

14. Смиян И. С., Никагосова Р. В. Сравнительная оценка различ-
ных методов грязевого электрофореза при хронических заболеваниях
гепатобилиарной системы у детей // Педиатрия. — 1969. — № 2. — 4 с.

15. Смиян И. С., Сластенко Н. П. Влияние лечения в Железновод-
ске на секрецию и выделение ферментов кишечником у детей с хро-
ническим гепатохолеститом // Вопросы курортологии, физиотера-
пии, ЛФК. — 1969. — № 2. — 2 с.

16. Смиян И.С. Пути дальнейшего развития санаторно-курортной
помощи детям // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. —
1969. — № 5. — 2 с.

17. Смиян И. С. К вопросу об антацидном действии минеральных
вод // Вопросы охраны материнства и детства. — 1971. — № 10. — 2 с.

18. Смиян И. С., Двужилова Т. К. Состояние некоторых электро-
литов в сыворотке крови и моче у детей с хроническим пиелонефри-
том и их динамика под влиянием лечения в Железноводске // Педиат-
рия. — 1971. — № 1. — 2 с.

19. Смиян И. С., Зиновьева Р. Г., Смиян Л. В. Эффективность са-
наторно-курортного лечения в Железноводске детей, больных храни-
ческим пиелонефритом // Вопросы курортологии, физиотерапии,
ЛФК. — 1972. — № 1. — 3 с.

20. Смиян И. С., Слободян Л. М. Специализация в обследовании
— неотъемлемая часть работы врача санатория // Вопросы курортоло-
гии, физиотерапии, ЛФК. — 1974. — № 6. — 1 с.

21. Смиян И. С. Курортная терапия детей с хроническим пиело-
нефритом // Педиатрия. — 1976. — № 4. — 3 с.

22. Смяян И. С. К вопросу о механизме действия питьевых минеральных вод // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. — 1976. — № 5. — 3 с.

23. Смяян И. С. и др. Эффективность озокеритотерапии у детей, страдающих пиелонефритом // Вопросы курортологии, физиотерапии, ЛФК. — 1977. — № 2. — 2 с.

24. Смяян И.С. Рецензия на книгу К. С. Тихомировой «Курортное лечение детей и подростков с хроническими заболеваниями сердечно-сосудистой системы» // Вопросы курортологии, физиологии и ЛФК. — 1977. — № 8. — 1 с.

25. Смяян И. С, Слободян Л. М., Лобода В. Ф., Лугова О. И. Об эффективности озокерита в комплексном лечении гипотрофии // Вопросы охраны материнства и детства. — 1983. — № 7. — С. 70 — 71.

26. Смяян И. С. Курорты — найбільш ефективний реабілітаційний чинник // Business information. — 1997. — № 31. — С. 2.

27. Смяян І. С., Горішний І. М. Імунологічні зміни у дітей з поєднаною патологією сечовидільної та травної систем // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 1999. — № 1. — С. 22–24.

28. Смяян І. С. Питний курорт — головна ланка в реабілітації дітей з хронічним ураженням травлення, сечовидільної системи та обміну речовин // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2003. — № 1 — С. 4–8.

29. Смяян І. С. Курортна реабілітація дітей з хронічним ураженням органів травлення, сечовидільної системи та обміну речовин // Медична гідрологія та реабілітація. — 2003. — Т. 1, № 1. — С. 13–17.

30. Смяян І. С. Клініко-патогенетична оцінка ефективності лікування на питних курортах: сьогодення чи майбутнього? // Медична гідрологія та реабілітація. — 2008. — Т.6, № 1. — С. 5–10.

Статті у збірниках

1. Смяян И. С. Холестерин крови у детей при хронических гепатохолестиститах // Вопросы развития курортов с минеральными водами. — Ужгород, 1962. — 8 с.

2. Смяян И. С. Лечение детей с некоторыми хроническими заболеваниями на питьевых курортах как один из важных этапов оздоров-

ления детского населения // Современные проблемы охраны материнства и детства. — Харьков, 1964. — 2 с.

3. Смиян И. С. К вопросу о вовлечении в болезненный процесс печени при различных заболеваниях желудочно-кишечного тракта у детей // Вопросы лечения заболеваний органов пищеварения на курорте Трускавец. — Трускавец, 1964. — 2 с.

4. Смиян И. С. Язвенная болезнь 12-перстной кишки у детей и ее лечение на курорте Трускавец // Вопросы лечения заболеваний органов пищеварения на курорте Трускавец. — Трускавец, 1964. — 3 с.

5. Смиян И. С., Куранова А.А., Мартиросьян Э. И. Оценка результатов лечения детей, страдающих хроническим гепатохолециститом, развившимся после болезни Боткина, в Ессентукском и Железноводском санаториях // Актуальные вопросы лечения больных на курортах Кавказских минеральных вод. — Ессентуки, 1965. — 2 с.

6. Смиян И. С., Смиян Л. В. Лечение пиелонефрита и пиелита у детей на курорте Трускавец // Курортное лечение больных мочекаменной болезнью. — Киев, 1966. — 5 с.

7. Смиян И. С. Отдаленные результаты лечения хронических заболеваний печени и желчных путей у детей в зависимости от этиологии и длительности процесса // Вопросы курортологии, фармации и фармакологии. — Пятигорск, 1967. — 2 с.

8. Смиян И. С. Эффективность лечения в Железноводске детей с хроническими заболеваниями гепатобилиарной системы в зависимости от различной дозировки минеральной воды (по непосредственным наблюдениям) // Питьевые минеральные воды. — Пятигорск, 1969. — 5 с.

9. Смиян И. С. Оптимальная дозировка питьевого применения минеральной воды у детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей (по данным отдаленных наблюдений) // Питьевые минеральные воды. — Пятигорск, 1969. — 5 с.

10. Смиян И. С., Еренкова Н. М. Влияние хронического тонзиллита на течение заболеваний гепатобилиарной системы у детей и эффективность их лечения в условиях курортной поликлиники // XII итоговая научно-практическая конференция. — Ессентуки, 1970. — 5 с.

11. Смиян И. С. Некоторые вопросы совершенствования курортной помощи детям // Лечение детей курортными и физическими факторами. — Пятигорск, 1969. — 4 с.

12. Смиян И. С. Эффективность санаторно-курортной терапии детей с хроническим пиелонефритом // Лечение детей курортными и физическими факторами. — Пятигорск, 1969. — 4 с.

13. Смиян И. С. Принципы планировки и организации работы детского курортного городка // Вопросы курортологии. — Пятигорск, 1970. — 3 с.

14. Смиян И. С., Смиян Л. В. Дифференцированные методы грязелечения детей с заболеваниями печени и желчных путей // Вопросы курортологии. — Пятигорск, 1970. — 3 с.

15. Смиян И. С. Основные принципы курортного лечения детей с хроническим пиелонефритом // Санаторно-курортное лечение урологических больных. — Железноводск, 1971. — 4 с.

16. Смиян И. С., Двужилова Т. К. Лечение детей с хроническим пиелонефритом в условиях Железноводского курорта // Санаторно-курортное лечение урологических больных. — Железноводск, 1971. — 5 с.

17. Смиян И. С. Влияние различной дозировки минеральной воды Смирновского источника № 1 на эффективность лечения детей с хроническим пиелонефритом в Железноводске // Новые методы диагностики и лечения в курортной практике. — Железноводск, 1972. — 3 с.

18. Смиян И. С. Дуоденальный дренаж — важнейший метод лечения гепатобилиарной системы в детском возрасте // Некоторые вопросы диагностики и лечения панкреато-гепатобилиарной системы. — Железноводск, 1972. — 3 с.

19. Смиян И. С., Мартиросьян Э. И. Отдаленные результаты лечения детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей на Железноводском и Ессентукском курортах // Некоторые вопросы диагностики и лечения панкреато-гепатобилиарной системы. — Железноводск, 1972. — 3 с.

20. Смиян И. С. Курортная помощь детям // Экспериментальная и клиническая бальнеология. — Пятигорск, 1972. — 6 с.

21. Смиян И. С. Железноводская клиника: Краткая история, основные направления научной, организационной, педагогической и практической деятельности института. — Пятигорск, 1972. — 8 с.

22. Смиян И. С. Патогенетическая терапия хронических заболеваний гепатобилиарной системы у детей // Наследственная и приобретенная патология обмена веществ у детей. — Москва, 1973. — 3 с.

23. Смиян И. С. Патогенетическое обоснование санаторно-курортного лечения детей с хроническими заболеваниями почек и мочевыводящих путей // Роль местных санаториев в восстановительном лечении детей. — Москва, 1973. — 3 с.

24. Смиян И. С. Некоторые особенности течения и лечения язвенной болезни в детском возрасте // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. — Пятигорск, 1976. — 3 с.

25. Смиян И. С. Некоторые стороны механизма действия курортных факторов при хронических воспалительных заболеваниях у детей // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. — Пятигорск, 1976. — 4 с.

26. Смиян И. С. Эффективность лечения детей с хроническим гастритом на питьевых курортах // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. — Пятигорск, 1976. — 3 с.

27. Смиян И. С., Смиян Л. В. Значение курортных факторов в реабилитации детей, страдающих хроническим гепатохолециститом после болезни Боткина // Санаторно-курортное лечение детей с заболеваниями органов пищеварения. — Железноводск, 1976. — 7 с.

28. Смиян И. С. Патогенетическое обоснование использования курортных факторов в лечении хронических заболеваний почек и мочевыводящих путей // Оздоровление и лечение детей и подростков на курортах. — Пятигорск, 1977. — 3 с.

29. Смиян И. С. и др. Использование озокерита в комплексной терапии детей с пиелонефритом в условиях стационара // Пластическая хирургия мочевыводящих путей. — Киев, 1977. — 3 с.

30. Смиян И. С. Важнейшие достижения и основные задачи в области внутреннего применения минеральных вод в педиатрии // Применение питьевых минеральных вод при лечении детей с заболеваниями органов пищеварения и почек. — Пятигорск, 1980. — с. 11–16.

31. Смиян И. С., Смиян Л. В. Питьевое применение минеральных вод с целью местного воздействия при заболеваниях органов пищеварения // Применение питьевых минеральных вод при лечении детей с заболеваниями органов пищеварения и почек. — Пятигорск, 1980. — С. 29–32.

32. Учет биохимического анализа желчи при проведении реабилитационной терапии детей, больных хроническими заболеваниями

желчевыводящих путей / И. С. Смиян, Л. М. Слободян, Т. С. Бабинец, В. Ф. Лобода // Гастроэнтерология. — 1985. — № 17. — С. 24–29.

Методичні вказівки, авторські свідоцтва, рацпропозиції та інформаційні листи з лікувально-профілактичної роботи

1. Смиян И. С. Краткие методики лечения больных на курорте Трускавец. — Трускавец, 1963. — 3 с.

2. Смиян И. С. Лечение в Железноводске детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей / Метод. указания. — Пятигорск, 1965. — 21 с.

3. Смиян И. С., Шухова Е. В., Тихомирова К.С. Критерии эффективности санаторно-курортного лечения детей /Метод. письмо. — Пятигорск, 1966. — 14 с.

4. Смиян И. С. Обследование детей с заболеваниями органов системы пищеварения в санаторно-курортных учреждениях / Метод. письмо. — Железноводск, 1968. — 4 с.

5. Смиян И. С., Куранова А. А. Питьевое применение минеральной воды детьми с хроническими заболеваниями печени и желчных путей / Метод. письмо. — Железноводск, 1968. — 4 с.

6. Смиян И. С. Пелоидотерапия при хронических заболеваниях гепатобилиарной системы в детском возрасте /Метод. указания.- Пятигорск, 1968- 12 с.

7. Смиян И. С. Заболевания печени и желчных путей / Метод. рекомендации «Курортное лечение подростков». — Пятигорск, 1972. — 4 с.

8. Смиян И. С. Дуоденальный дренаж (тюбаж) — важнейший метод лечения гепатобилиарной системы в детском возрасте // Рац. предлож. — 1972. — № 131.

9. Смиян И. С. Физиометр (Краткий справочник физического развития ребенка) // Рац. предлож. — 1972. — № 151.

10. Смиян И. С. Препараты желчных кислот в комплексной терапии заболеваний печени в детском возрасте // Рац. предлож. — 1973. — № 175.

11. Смиян И. С. Использование многоатомных спиртов для дуоденального зондирования в детской практике // Рац. предлож. — 1973. — № 180.

12. Смяян И. С. Методика применения дуоденального дренажа (тюбажа) у детей / Метод. письмо. — Тернополь, 1973. — 8 с.

13. Колокольчикова А. П., Смяян И. С. и др. Использование озонеритовых аппликаций в комплексной терапии сахарного диабета у детей // Рац. предлож. — 1974. — № 260.

14. Смяян И. С., Двужилова Т. К. Курортное лечение хронического пиелонефрита у детей / Метод. рекомендации. — Пятигорск, 1975. — 20 с.

15. Смяян И. С. и др. Лечение хронических холецистохолангитов у детей / Метод. рекомендации. — Киев, 1978. — 22 с.

16. Смяян И. С. и др. Нормативные показатели гликемических кривых у детей школьного возраста после нагрузки различными углеводами / Информационное письмо. — Тернополь, 1979. — 5 с.

17. Смяян И. С. и др. Этапное лечение и диспансеризация детей с хроническими заболеваниями гепатобилиарной и гастродуоденальной систем // Методич. рекомендации. — К., 1980. — 21 с.

18. Смяян И. С. Способ оценки физического развития детей // Рац. предлож. — 1985. — № 375.

19. Смяян И. С., Горішний І. М. Застосування ентеросорбенту «Силард П» у комплексному лікуванні хворих дітей на хронічний піелонефрит з супутньою патологією гастродуоденальної зони // Інформаційний лист № 119. — Укрмедпатентінформ МОЗ України, 2000. — К. — 2 с.

Щиро вітаємо Івана Семеновича із славним ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, творчої наснаги і надіємось на продовження контактів.

Асоціація учених Трускавця

Готельно-курортний комплекс «Карпати»

Редколегія журналу «Медична гідрологія та реабілітація»

Громадська Учена рада при ПрАТ «Трускавецькурорт»

(Трускавецький вісник № 3 (1738) від 9 січня 2019 р.)

09.01.2019

Я навів газетну статтю, де згадано низку моїх наукових праць щодо дитячої курортології. Чому я це зробив? Тому що сьогодні курортологія як наука, на превеликий жаль, зникає, помирає... Атрофується-

ся все, що пов'язано з попередженням захворювань... При капіталізмі в дії гасло: дай сьогодні! А для суспільства важливішим є попередження виникнення захворювань, ліквідація хронічної патології... На моє переконання курортно-санаторне лікування в майбутньому буде посідати провідну ланку у відновленні та підтримці фізіологічних систем людини, особливо дитини. Я вважаю, що в майбутньому всі хворі на хронічні недуги будуть відновлюватися не в лікарнях, а в установах з використанням, насамперед, природних (курортних) факторів оздоровлення.

Що в мої 90 років приносить особливе задоволення Трускавецьким періодом життям?

1. Надзвичайна насиченість. Не було дня, щоб я не працював. Незалежно від того, чи я був на роботі, чи у відпустці, чи на вихідний чи у святковий день... Результати своєї наполегливої праці мав можливість спостерігати (доповіді, статті, книги, впровадження в практику нових методів діагностики і лікування...).

2. Народження сина і пов'язана з цим турбота.

3. Спілкування з друзями, переважно на фоні чудової природи Трускавця.

4. Захист кандидатської дисертації.

5. Вихід у світ науково-популярної брошури (Львів) 20-тисячним тиражем та монографії (Москва) 5-тисячним тиражем.

6. Забезпечення квартирою в першу годину, коли я ступив на Трускавецьку землю (чудо!).

7. Відчуття постійної підтримки в своїй діяльності зі сторони колективу дитячого санаторію «Джерело» та керівника управління курортами.

8. Тісна співпраця з колективами кафедр педіатрії Львівського, Київського та Харківського медінститутів, з НДІ харчування (Москва), НДІ курортології (Одеса).

Через тиждень після ювілею (18. 01. 2019) в обласній газеті «Вільне життя» з'являється стаття

СУЦВІТТЯ ЛІТ І ВАГОМИХ СПРАВ ІВАНА СМІЯНА

90-річний ювілей відсвяткував знаменитий науковий діяч у галузі медицини, ім'я якого занесено до книги «2000 найвидатніших людей століття» біографічного центру в Кембриджі, а перелік його регалій може зайняти значну площу газетної шпальти. Йдеться про Івана Семеновича Сміяна, з нагоди котрого в Тернопільському академічному драмтеатрі 10 січня зібралися всі його колеги, друзі, рідні та вдячні учні

Цього дня на честь Івана Семеновича організували науково-практичну конференцію «Традиції та інновації в педіатрії». Адже ювіляр є висококваліфікованим педіатром, який зробив значний внесок у розвиток цієї галузі медицини. Як зазначив сам Іван Сміян: «Педіатрія — це основа державності. Не буде педіатрії — не буде здорового населення». Навіть одна з наукових праць вченого має назву «Скажи, як ти ставишся до дітей, і я скажу, хто ти». До слова, науковий доробок Івана Семеновича становить понад 700 праць. Більше того, він є автором десятка художніх книжок. І зупиняться на цьому не збирається, адже в планах ще написання не однієї праці.

Як зазначив ректор Тернопільського державного медичного університету ім. І. Горбачевського (тут 44 роки працював Іван Сміян) професор Михайло Михайлович Корда, здобутки ювіляра в галузі медицини, зокрема педіатрії, неоціненні.

— Тернопільський державний медичний університет уславлений своїми досягненнями. Але ми б не мали їх, якби не плеяда великих людей, невтомних трудівників, котрі пов'язали своє життя з нашим університетом. Одним із них є Іван Семенович Сміян. Його прагнення до творчості, до пізнання чогось нового, до науково-дослідницької роботи, помножені на фантастичну працездатність і любов до своєї професії зробили з Івана Семеновича того, ким він є сьогодні. Він присвятив медицині шістьдесят років свого життя.

Був ректором нашого вишу. За часів його управління значно зріс науковий потенціал університету. За цей період було створено науково-дослідницьку лабораторію, відкрито музей історії медицини нашого краю, організовано профілакторій для студентів та ботанічний сад.

Інститут у той час займав перші місця за багатьма показниками серед медичних вишів України. І це тільки маленька частина здобутків Івана Семеновича як ректора — зауважив Михайло Корда.

Відзначити досягнення ювіляра та подякувати йому за невтомну працю знайшлося чимало охочих. Цінними подарунками, відзнаками та щирими й теплими словами вітали Івана Сміяна цього дня науковці зі всієї України з побажанням зібратися через десять років у такому ж широкому колі на відзначення сторіччя вченого.

Зоряна Мурашка

Я десятиріччями співпрацював з «Вільним життям», а тому радий, що уже молоді співпрацівники цієї газети знайшли час завітати на мій ювілей та виказати добрі слова на мою адресу.

А я скажу таке:

...Тобі молюся, Отче наш:
«Не насилай вже
на мій народ
спокутних
веремій.
Хай він в добрі
утвердиться
назавше
во ім'я Твоє,
Господи.
Амінь».

*(Із «Епілога»
Анатолія Ненцінського)*

Насиченою та добре ілюстрованою була стаття в університетській газеті:

ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ МЕДИЦИНІ ДИТИНСТВА



Чудову ювілейну дату — 90-ліття з дня народження відзначив відомий науковець, член-кореспондент Національної академії медичних наук України, заслужений працівник вищої школи України, доктор медичних наук, професор Іван Семенович Сміян.

Цвіт вітчизняної педіатричної школи з усієї країни, представники громадськості та влади численно зібралися 10 січня в Тернопільському академічному обласному українському драматичному театрі імені

Т. Шевченка. Відбулася урочиста академія, розширена вчена рада та святкова науково-практична конференція, присвячені ювілярові. Іван Семенович — це відома постать в українській та світовій науці. Його життєві й професійні успіхи нерозривно пов'язані з нашим університетом — упродовж 33 років він був завідувачем кафедри, згодом — проректором з навчальної роботи, а відтак протягом 17 років — ректором Тернопільського державного медичного інституту. Іван Семенович — автор понад 700 наукових праць і важливих досліджень у царині педіатрії, а також 30 книг-спогадів. Він є почесним головою ради вчених Трускавця, почесним головою Тернопільської обласної асоціації педіатрів, членом численних редколегій науково-практичних журналів. Науковець нагороджений Золотою медаллю Миру, Знаком пошани Національної академії медичних наук України, він — лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії імені Григорія Сковороди, відмінник охорони здоров'я.



*Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор,
щиро вітає Івана Семеновича СМІЯНА з чудовим ювілеєм*

Урочиста академія

Святкову імпрезу розпочав хор ТДМУ, під виконання пісень якого майстер з піскової анімації відтворила життєвий шлях ювіляра.

З теплими привітаннями від імені колективу Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського до ювіляра звернувся ректор ТДМУ, професор Михайло Корда, який зазначив, що цього дня наукова та медична спільноти відзначають ювілей великої людини. Наш університет славний своїми досягненнями та здобутками, але все це стало можливим завдяки плеяді невтомних трудівників, педагогів, лікарів, науковців. Одним з таких є Іван Семенович Сміян.



Сергій НАДАЛ, Тернопільський міський голова

«Нелегкими були дитячі роки Івана Семеновича. Через чотири роки після народження на його батьківщині — Сумщині — 1933 року був розпал Голодомору. Як згадує у своїй книзі ювіляр, «народні дружини забирали останню зернину у селянина. Це був час, коли, за висловом Ціцерона, людина була найлютішим ворогом. Це був той час, який не можуть пояснити ані філософи, ані вчені впродовж багатьох десятиліть. Пошуки та фантазії не полишали мене з дитячих років. З дитинства я був у праці. Отримував від неї задоволення. Незважаючи на мій тривалий вік, не можу сказати, що мені колись було важко». Мабуть, саме це прагнення до творчості, до звідання чогось нового, а згодом — і до науково-дослідницької роботи, помножені на фантастичну працездатність і любов до своєї професії, зробили його таким, яким знаємо цю видатну Людину нині. Іван Семенович Сміян присвятив медицині 60 років свого життя, 44 з яких — нашому університету. За його плечима тисячі врятованих життів, тисячі вилікуваних пацієнтів, десятки учнів, сотні наукових статей, десятки книг, монографій та підручників. 33 роки Іван Семенович очолював кафедру педіатрії, 17 років поспіль був ректором тоді ще медичного інституту. За час його ректорства значно зріс науковий потенціал вишу: якщо 1981 року було 25 докторів наук, то 1997-го їх стало 80. У цей час відкрили центральну науково-дослідну лабораторію, музей історії інституту та музей історії медицини нашого краю, створили профілакторій для студентів, zorganizували ботанічний сад на виділених для вищого навчального закладу землях. Інститут посідав перші місця за багатьма показниками діяльності серед медичних вишів України. Іван Семенович досі цікавиться досягненнями університету, здобутками своїх учнів, пише книги.

Сьогодні колектив медичного університету вітає Вас з цим славним ювілеєм. Бажаємо Вам насамперед творчого та активного довголіття. Сподіваємося в такому ж оточенні й у цих же стінах 10 січня відзначити Ваш столітній ювілей. Знаємо, що Ви маєте багато планів щодо написання книг. Нехай ці плани й мрії здійсняться. Нехай ті знання, зусилля та час, які Ви вклали у своїх пацієнтів і учнів, повернуться до вас добром і вдячністю», — висловив побажання ювілярові ректор ТДМУ, професор Михайло Корда.



*Лідія ЧАЙКОВСЬКА, заступник начальника
управління охорони здоров'я ОДА*

Приємним музичним акордом свята прозвучало вітання від доцента кафедри хірургії №1 з урологією та малоінвазивною хірургією імені професора Л. Ковальчука Юрія Футуйми. Він виконав пісню «На життєвому шляху» та авторську колядку.

Передавав вітання ювілярові від голови Тернопільської обласної ради Віктора Овчарука та депутатського корпусу депутат і директор Чортківського медичного коледжу Любомир Білик. Він вручив цінний подарунок від очільника представницького органу влади краю.



Вітання — від колег

«Від імені усієї громади Тернополя, міської ради та від себе особисто висловлюю щиру подяку за Вашу щоденну багаторічну працю, за те, що на Вашому прикладі зросло не одне покоління медиків і науковців, за те, що прославили наше місто. Пишаємося тим, що Ваше ім'я занесене до книги «2000 найвидатніших людей століття» міжнародного біографічного центру Кембриджського університету. Дякуємо Вам і за ту неймовірну літературну та наукову працю, яку Ви покладали на благо всім нам. Нехай творене Вами добро лише примножується, а Ваші ідеї й надалі знаходять реальні втілення у практичній медицині та науці», — зазначив міський голова Сергій Надал. Очільник Тернополя побажав академіку наснаги, міцного здоров'я та вручив Почесну відзнаку міського голови.

Вітання від голови Тернопільської обласної державної адміністрації Степана Барни та начальника управління охорони здоров'я Володимира Богайчука передала перший заступник начальника управління Лідія Чайковська.



*Любомир БІЛИК, директор Чортківського медколеджу,
депутат облради*

Начальник відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міської ради Ростислав Левчук від імені медичної спільноти міста зачитав вітальну адресу: «Дорогий наш вчителю! Щиро вітаємо Вас з ювілеєм і завдячуємо долі, що Ви є у нашому житті. Справжній подив і захоплення викликає Ваше сподвижницьке та багатогранне життя в науці й громадській діяльності, яке Ви прожили чесно, гідно та відповідально. Заслужене визнання Ви отримали не лише в Україні, а й далеко за її межами. Мудро виголошено: кожний справжній науковець має бути готовий до того, що у вибудованій ним будівлі житимуть інші. У спорудженій Вами високій будівлі науки й духу нині творять сотні Ваших вдячних учнів, серед яких і Ваші побратими — тернопільські медики. І ми по-справжньому горді від того, що пов'язані з Вами тривалими роками плідної творчої співпраці, а тому

високо цінуємо Ваші невтомні й подвижницькі зусилля, скеровані на підвищення авторитету й престижу вітчизняної науки, розбудову та зміцнення Української незалежної держави. Нехай Вам і надалі буде удача в усіх починаннях, шана та прихильність людей, вірність і незрадливість друзів, затишок і благополуччя в родині! Бажаємо Вам, вельмишановний Іване Семеновичу, моральної та фізичної міці, нестримного наукового прозріння, непереборної жаги знаходити й передавати людям нові знання та нове бачення світу! З глибокою вдячністю та низьким поклоном Ваші учні, медична спільнота міста Тернополя».



Життєвий шлях ювіляра відтворили й у пісковій анімації

Своє відеовітання ювіляру надіслав віце-президент Національної академії медичних наук України, академік, директор Інституту кардіології імені академіка Стражеска Володимир Коваленко.

Привітав Івана Семеновича зі знаменною датою й академік Національної академії медичних наук України, професор Віталій Майданик. Він передав теплі слова вітань від усієї Асоціації педіатрів України та її очільника. Також гість виконав почесну місію — вручив ювілярові сертифікат про те, що його ім'ям у галактиці Чумацький шлях названо зірку.



Хор ТДМУ підготував ювіляру музичний подарунок

Щирі вітання надійшли з різних куточків України та світу, зокрема, з альма-матер Івана Семеновича — Харківського національного медичного університету від ректора, члена-кореспондента НАМН України Володимира Лісового, а також від ректора Запорізького медичного університету — професора Юрія Колесника, ректора Сумського державного університету — професора Анатолія Васильєва, директора медичного інституту — доктора медичних наук Андрія Лободи, директора Інституту отоларингології імені професора О. Коломійченка, віце-президента НАМН, академіка Дмитра Заболотного, ректора Української медичної стоматологічної академії — професора Вячеслава Ждана, директора державного експертного центру МОЗ України Тетяни Думенко та багатьох інших. Професор, дійсний член Академії наук вищої освіти України, а свого часу перший заступник Державного секретаря МОЗ України Ніна Гойда завітала на ювілей. Вона передала вітання від ректорату та всього колективу Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Шупика.

Головний лікар обласної дитячої клінічної лікарні, доктор медичних наук Григорій Корицький побажав Іванові Семеновичу міцного здоров'я, багатьох років натхнення, радості та благополуччя.

Українські пісні, сповнені ніжності та лірики, подарувала наша випускниця Людмила Папінко та гурт «Гангз лав бенд».

Свої щирі привітання ювілярові висловили його колишні учні, а тепер професори Лідія Слободян, Наталія Банадига, Ольга Федорців, Галина Павлишин, Оксана Боярчук.

З піснею «Ангел не спить» виступила викладач Чортківського медичного коледжу Віра Потикевич.

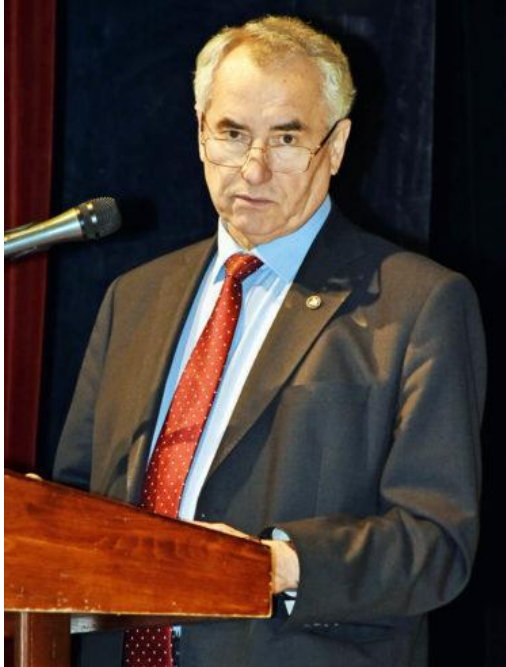
Особливий подарунок І. С. Сміяну підготував проректор з наукової роботи ТДМУ, професор Іван Кліщ. Він виконав відому українську пісню «Два кольори». Ще одним музичним презентом стали колядки від хору ТДМУ.

Після завершення урочистої академії свою роботу розпочала конференція «Традиції та інновації в педіатрії».

Вивчення чинників здоров'я дитини та нові потенціали запобігання й лікування хвороб дитячого віку в їхньому сучасному діапазоні — такими були домінанти наукового форуму, який zorganizували кафедра дитячих хвороб з дитячою хірургією та кафедра педіатрії № 2 факультету іноземних студентів ТДМУ. В її роботі взяли участь 240 учасників — лікарі-педіатри, фахівці загальної практики-сімейної медицини, дитячі спеціалісти, лікарі-інтерни.

Перше пленарне засідання з доповіддю про педіатричну наукову школу професора Івана Семеновича Сміяна, її сьогодення та перспективи відкрив академік НАМН України, віце-президент Асоціації педіатрів України, завідувач кафедри педіатрії № 4 Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця, професор Віталій Майданник. У своєму виступі він представив європейські стандарти лікування гострих інфекцій верхніх дихальних шляхів у дітей з позиції доказової медицини. Ця тема є надзвичайно актуальною й для вітчизняної педіатрії, адже у світі щорічно реєструють майже 57 мільйонів летальних випадків, з них — понад 26 % обумовлені інфекційними захворюваннями, а 30 %, зокрема, спричинені респіраторними інфекціями. У нинішній час гострі респіраторні захворювання мають тенденцію до більш важкого, ускладненого перебігу, а наступні епізоди недуг ініціюють алергізацію та зниження реактивності організму, спричиняють хронізацію хвороб органів дихання.

Конференція



Конференцію відкрив академік НАМН України, віце-президент Асоціації педіатрів України, завідувач кафедри педіатрії № 4 НМУ ім. О. О. Богомольця, професор Віталій МАЙДАННИК

Завідувач кафедри педіатрії № 2 факультету іноземних студентів нашого університету, професор Галина Павлишин репрезентувала дві доповіді, в одній з яких привернула увагу присутніх до проблем стану здоров'я дітей першого року життя та надала, зокрема, рекомендації щодо діагностики й лікування сепсису у новонароджених, які відображені у монографії та підручнику члена-кореспондента НАМН України, професора Івана Сміяна. Доповідач оприлюднила сучасні інновації європейських рекомендацій щодо профілактичної стратегії лікування сепсису новонароджених. У другій доповіді професор окреслила проблеми сучасної діагностики атопічного дерматиту та ознайомила фахівців з європейськими рекомендаціями щодо лікування й реабілітації дітей з цією патологією.

Професор Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика Ніна Гойда у своїй доповіді висвітлила питання перинатальної допомоги в Україні, як запоруки збереження життя та здоров'я дітей. Основними завданнями закладів охорони материнства й дитинства на сучасному етапі є профілактика виникнення захворювань, забезпечення народження здорової дитини, організація доступної й якісної первинної медико-санітарної та високоспеціалізованої медичної допомоги. Доповідач запропонувала впровадження нових системних організаційних технологій у діяльності акушерсько-гінекологічної та педіатричної служб у світлі соціально-економічної трансформації українського суспільства. Зокрема, їх повсякчасного вдосконалення відповідно до змін, що відбуваються в нашій державі й галузі охорони здоров'я.

Проблемам імунітету дитини, а також сучасним можливостям імунопрофілактики з позицій доказової медицини присвятила свій виступ завідувач кафедри педіатрії № 1 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, професор Ольга Яблонь.

Колектив авторів у складі професора кафедри дитячих хвороб Сумського державного університету Олександра Сміяна та асистента Катерини Сміян-Горбунової представили тему — основні ланки фагота імунотерапії після антибактеріального кризу у дітей, акцентувавши на особливостях фаготерапії в педіатричній практиці та сучасних тенденціях їх використання.

Професор кафедри педіатрії та неонатології факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Олена Няньковська ознайомила присутніх із сучасними стратегіями лікування харчової алергії дітей раннього віку.

Про нові методи діагностики та лікування функціональних й органічних розладів шлунково-кишкового тракту в дітей розповіла присутнім завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією Тернопільського медичного університету імені І. Я. Горбачевського, професор Оксана Боярчук. Вона ставила наголос на сучасній класифікації «Функціональних шлунково-кишкових розладів у дітей з питаннями діагностики, патофізіології та лікування», Римські критерії IV, 2016 року.

Завідувач кафедри педіатрії ФПО нашого університету, професор Наталія Банадига висвітлила проблеми діагностики та лікування бронхіальної астми в дітей.

З цікавою доповіддю про новітні нанотехнологічні засоби природного походження в педіатричній практиці прибув на конференцію професор Олександр Мошчич з Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.



*Катерина СМІЯН-ГОРБУНОВА,
асистент Сумського державного університету*

З інтересом та увагою слухала аудиторія доцента кафедри педіатрії № 2 ТДМУ Вікторію Фурделу, яка присвятила свою доповідь питанням ендокринної патології в дітей.

Про сучасний діагностичний алгоритм, особливості лікування лайм-бореліозу у дітей та клінічний випадок з практики розповіла присутнім доцент кафедри педіатрії № 2 нашого вишу Світлана Никитюк.

У рамках конференції відбулося два пленарні засідання. Під час дискусій та кулуарних бесід учасники обговорили найбільш гарячі та топові теми сучасної педіатрії, а також ухвалили резолюцію конференції. Її матеріали будуть опубліковані в найближчому номері журналу «Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології».

Загалом захід відбувся у теплій дружній атмосфері наукового пошуку, обміну досвідом і найсучаснішими досягненнями педіатричної науки та практики («Медична академія» 31 січня 2019).

*Лариса ЛУКАЩУК,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)*

ПРИВІТАННЯ З ЮВІЛЕЄМ до 90-РІЧЧЯ члена-кореспондента НАМН України, професора Сміяна Івана Семеновича

Сміян І. С. народився 10 січня 1929 року в с. Білка Сумської області (Україна). Український вчений у галузі медицини, педіатр. Доктор медичних наук (1968), професор (1973), академік Академії наук вищої школи України (1994). Відмінник охорони здоров'я (1976). Заслужений працівник вищої школи УРСР (1986). Член-кореспондент Національної академії медичних наук України (1994). Член правління Асоціації педіатрів УРСР (1970), голова Тернопільської обласної асоціації педіатрів (1970), член Наукового товариства імені Шевченка (1999). З 1970 до 2005 рр. працював у Тернопільському медичному інституті (нині ТДМУ) на посадах: завідувача кафедри педіатрії, проєктора з навчальної роботи, ректора (1981–1997), професора кафедри педіатрії; радника ректора. Підготував 43 доктора та кандидата наук. Почесний голова Ради вчених Трускавця, почесний голова Тернопільської обласної асоціації педіатрів, член численних редколегій науково-практичних журналів; член Наглядової ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України». Професору Сміяну І. С. належать фундаментальні результати у вивчення етіології, патогенезу, клініки та лікування захворювань

гепатобіліарної, бронхолегеневої, гастродуоденальної систем, нирок і сечових шляхів, гіпотрофії, патології періоду новонародженості; визначення концепції виникнення, класифікації та лікування синдрому мальабсорбції, ендогенної інтоксикації та її корекції в педіатрії, роль перекисного окислення ліпідів; визначення стану мінеральної щільності кісток при різній патології у дітей. Уперше науково обґрунтував і розробив методи лікування дітей на питних курортах колишнього СРСР. Список його праць нараховує понад 750 публікацій, у тому числі 72 одиниці монографій, посібників, брошур, лекцій та 35 книг спогадів. Як член-кореспондент НАМН України професор Сміян став невід'ємною частиною історії та сучасності нашої медичної науки. У 60-ті роки минулого століття, будучи молодим вченим, І. С. Сміян виконав великий цикл досліджень з лікування мінеральними водами на курортах Трускавець та Кавказькі Мінеральні Води. Ці роботи принесли І. С. Сміяну репутацію талановитого вченого-педіатра курортолога. Отримані ним результати мали велике практичне значення та увійшли до монографій: «Санаторно-курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей» (1962), «Санаторно-курортное лечение детей при заболеваниях почек, мочевыводящих путей и нарушении солевого обмена / Санаторно-курортное лечение детей» (1966), «Климато-бальнеологическое лечение хронических заболеваний почек и мочевыводящих путей у детей» (1967), «Лечение детей на Кавказских Минеральных Водах» (1972), «Комплексное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей в условиях курорта» (1973), «Заболевания органов пищеварения / Бальнеотерапия при заболеваниях в детском возрасте» (1980). Ці оригінальні роботи поклали початок численним дослідженням у вітчизняній курортології. Подальші дослідження були відтворені в таких монографіях: «Переваривание и всасывание углеводов в процессе мембранного пищеварения в норме и при патологии» (1985), «Гипотрофия» (1989), «Заболевания органов мочевой системы» (1990), «Синдром мальабсорбции углеводов у детей» (1995), «Бронхіальна астма дитячого віку» (1995), «Гіпотрофія: сучасні погляди та нові підходи» (2000), «Проблеми остеопорозу» (2002), «Діабетична кардіопатія у дітей» (2007). А 35 книг спогадів, філософських роздумів увібрали в себе матеріали, які досить широко характеризують життєвий та твор-

чий шлях ювіляра, що, в свою чергу, ще й відтворює найважливіші події епохи та відношення автора до них. Сміян І. С. зробив неоціненний внесок у становлення та розвиток Тернопільського медичного університету, надавши потужний творчий заряд на десятиліття вперед роботі цього закладу, який на сьогодні посідає найвищі місця у рейтингу вищих навчальних закладів. Його постать увійшла до числа найдосвідченіших і авторитетних ректорів медичних закладів України. Сміян І. С. був і залишається одним із метрів вітчизняної педіатрії, що побудували свою яскраву кар'єру на основі беззавітного служіння здоров'ю дітей і навчанню студентів-медиків, встановивши найвищий професійний стандарт. Для своїх учнів і колег ювіляр завжди є духовним наставником, який вирізняється чуйністю, справедливістю, добротою і невичерпним оптимізмом. Сміян І. С. по праву належить до видатної плеяди медичної, наукової та педагогічної еліти України, служінню якій присвячене його довге і плідне життя.

*Редакція журналу «Мистецтво лікування»
(№ 1–2, 2019)*

Мені приємно отримати такі теплі побажання від редакції відомого журналу, у якому свого часу були опубліковані й мої статті та де засновником якого була Ольга Барна, наша талановита випускниця Ольга Барна. Професор Ольга Барна досягла неймовірних успіхів. Мабуть тому, що «жінка більш діалектична, аніж чоловік, і скоріше вживається в життєві обставини. Відомий вислів про те, що вчорашня простолюдинка миттєво стає справжньою знатною дамою, у той час, як у чоловіках, що досягли високого статусу, ще довгими роками видно неотесаного парвеню. Старуха з пушкінської золотої рибки швидко і природно проходить усі щаблі соціальної драбини, щоб знову природно і невимушено опинитися біля розбитого корита. Тут виступає справді феноменальна жіноча здатність настільки ж легко перестрибувати з одного соціального стану до іншого, наскільки ж глибоко проникатися і вживатися у цей стан» (Із книги Ілько Лемко «Афоризми про кохання»).

Час і відволіктися.

О, знав би я, що так буває,
Коли розпочинав дебют,
Що вірші з кров'ю убивають,
Нахлинуть горлом і уб'ють!

Від жартів із таким підтекстом
Відмовився я навідріз.
Із боязливим інтересом
Я вирішив, коли підріс.

Та старість — Рим, який суворо
Взамін балясів і погроз
Не читки вимага в актора,
А скону повного всерйоз.

Коли чуття рядки диктує,
Воно на сцену шле раба,
Мистецтва ніби не існує,
І диха ґрунт лиш і судьба.

*Борис Пастернак
(пер. Р. Ладика)*

Іван Семенович Сміян (до 90-річчя від дня народження)

10 січня 2019 р. відзначив своє 90-річчя член-кореспондент НАМН України, академік Академії наук вищої школи України, доктор медичних наук, професор Іван Семенович Сміян. Коло наукових інтересів і досягнень професора І. С. Сміяна дуже широке: вивчення етіології, патогенезу, клініки та лікування захворювань гепатобіліарної, бронхолегеневої, гастродуоденальної систем, нирок і сечових шляхів, гіпотрофії, патології періоду новонародженості; визначення концепції виникнення, класифікації та лікування синдрому мальабсорбції, ендогенної інтоксикації та її корекції в педіатрії, роль перекисного окиснення ліпідів; визначення стану мінеральної щільності кісток при різних патологіях в дітей. Уперше науково обґрунтував і розробив методи лікування дітей на питних курортах колишнього СРСР. З-під його пера вийшли фундаментальні праці з багатьох питань розвитку, діагностики і лікування дитячих хвороб, а також філософські роздуми щодо сучасного життя, відношення до медицини, вчених. Список його праць нараховує понад 750 публікацій, у тому числі 72 монографії, посібники, брошури, лекції та 35 книг спогадів. Як член-кореспондент НАМН України професор І. С. Сміян став невід'ємною частиною історії і сучасності нашої медичної науки. Основні наукові праці: «Санаторно-курортное лечение детей с хроническими заболеваниями печени и желчных путей» (1962), «Санаторно-курортное лечение детей при заболеваниях почек, мочевыводящих путей и нарушении солевого обмена» (1966), «Комплексное лечение детей с хроническими заболе-

ваниями печени и желчных путей в условиях курорта» (1973), «Гипотрофия» (1989), «Заболевания органов мочевой системы» (1990), «Синдром мальабсорбции углеводов у детей» (1995), «Бронхіальна астма дитячого віку» (1995), «Діабетична кардіопатія у дітей» (2007). Іван Семенович — один із відомих українських педіатрів, які присвятили своє життя служінню здоров'ю дітей і біографія якого відзначена участю в становленні й розвитку вищої медичної школи, а професійні досягнення як адміністратора — ректора вписані в літопис Тернопільського медичного університету, оскільки неоціненним є внесок І. С. Сміяна в те, що сьогодні цей заклад за всіма рейтингами виходить на високий рівень. І. С. Сміян — член-кореспондент Національної академії медичних наук України, обраний за спеціальністю «Педіатрія» (1994), доктор медичних наук (1968), професор (1973), академік Академії наук вищої школи України (1994), ректор Тернопільського державного медичного інституту (1981–1997), відмінник охорони здоров'я (1976), заслужений працівник вищої школи УРСР (1986), член правління Асоціації педіатрів України (1970), голова Тернопільської обласної асоціації педіатрів (1970), член Наукового товариства імені Шевченка (1999), член наглядової ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», почесний голова Ради вчених Трускавця, лауреат міжнародної літературно-мистецької премії імені Григорія Сковороди (2013). Професор І. С. Сміян нагороджений орденом «Знак Пошани», медаллю «Золота медаль миру», золотою медаллю болгарсько-радянської дружби «Вечна дружба», «За досягнення в навчальній та методичній роботі» (Мінвуз УРСР), «За заслуги в гуманній діяльності СОК-КИКП ССРСР» Н.И. Пирогова (1810–1881), «За доблестный труд в ознаменованіе 100-летия со дня рождения В. И. Ленина», «Ветеран труда» (за багаторічну добросовісну працю), відзначений почесними грамотами та подяками МОЗ України і МОЗ СРСР, НАМН України, Республіканської асоціації педіатрів, місцевих органів влади, Знаком пошани НАМН України (2017). Для своїх учнів і колег ювіляр завжди був і залишається духовним наставником, який вирізняється чуйністю, справедливістю, добротою і відкритістю. Відрадно, що і сьогодні Іван Семенович продовжує плідно трудитися, являючи собою приклад творчої самовіддачі, невичерпної енергії та життєвого оптимізму.

Всеукраїнська асоціація кардіологів України, редакційна колегія «Українського кардіологічного журналу», колеги та учні щиро вітають Івана Семеновича з поважним ювілеєм і бажають міцного здоров'я, успіхів, натхнення.

*Український кардіологічний
журнал, том 26, № 1, 2019*

«С е р ц е зроблене з тканини, яка дуже легко розривається і легко ладнається» (А. Дюма-син). Ці слова можуть підтвердити і кардіологи України.

...С е р д ц е — чем моложе,
Тем боязливее, тем строже
Хранит причину от людей
Своих надежд, своих страстей.

М. Лермонтов

Всупереч заспокійливому, оповитому добром, лагідними усмішками, теплом та ясними промінчиками ювілею, на «вулиці» бурлило інше життя — життя незмиреної боротьби за владу, за владу над собою подібними... Лише в «Літературній Україні» за 30 березня 2019 року на першій та другій сторінці надруковано три надзвичайно емоційних матеріали і н т е л е к т у а л а м и України:

1. «Ми голосуємо за наше європейське демократичне майбутнє». Завершується це розлоге послання так.

ШАНОВНІ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ!

Зважаючи на велику небезпеку, яка загрожує нашій державі, а також беручи до уваги незворотність демократичного європейського курсу України, ми, українські письменники, засвідчуємо свою підтримку державотворчих ініціатив керівництва нашої країни і звертаємося до вас із закликом віддати свої голоси на президентських виборах за Петра Олексійовича Порошенка.

Ми віримо в мудрість українського народу, неодноразово підтверджену в найскладніші історичні періоди нашого драматичного буття.

Іван Дзюба, Василь Герасим'юк, Любов Голота, Богдан Горинь, Віктор Женченко, Микола Жулінський, Аанатолій Кичинський, В'ячеслав Медвідь, Дмитро Павличко, Михайло Сидоржевський, Віктор Терен, Тара Федюк, Олег Черногузх, Юрій Щербак.

2. ГРУПА «ПЕРШОГО ГРУДНЯ» пояснила, чому голосуватиме за Порошенка. Останній абзац цієї статті: «Це найголовніше для нас, і ми повинні все зробити для того, щоб зберегти країну і той курс, яким вона — хай поволі, хай суперечливо, — але все-таки рухається. І тому ми дев'ять людей, які підписали це звернення, проголосуємо за Петра Порошенка. Бо ми не бачимо альтернативи в головному питанні — хто вирішить питання безпеки нашої країни», — підкреслив учасник ініціативи.

Звернення ініціативної групи «Перше грудня» підписали В'ячеслав Брюховецький, Іван Дзюба, Йосип Зісельс, Мирослав Маринович, Володимир Панченко, Вадим Скуратівський, Юрій Щербак, Ігор Юхновський, Ярослав Яцків.

3. МИ СИЛЬНІ РАЗОМ

Або — або

Як стане президентом нашим блазень,
Здуріємо від реготань і самовтіх.
З московських тюрем, кров'ю митих лазень
Лунатиме наш передсмертний сміх.

А як Петро в нас Президентом стане,
Він двоголовій кобрі одігне язик,
І вирве Дон і Крим з московської неволі,
І вийде наш народ на світові екрани,
Як європейських націй рятівник!

Народе мій, повстань! Не надійся на Бога.
Молися й пам'ятай — тепер черга твоя —
Або під москаля піти, немов безрога.
Або піднятись, як не скорена сім'я.

Сім'я Тарасова, сім'я Франкова,
Сім'я Мазепи й воїнів УПА!
Все переможе наша пісня й мова,
І наша зброя, київського кова,
І віра наша й правда не сліпа!

Дмитро Павличко

Ми бачимо, що різнобічність життя вирус. Кінця війни не видно, боротьба за владу точиться постійно, народжуваність і смертність тут, як тут, весілля та ювілеї підтверджують оптимізм життя... Лише природа своєю постійністю та красою підкреслює справжню недовершеність *homo sapiens*.

Сьогодні, 12 квітня 2019 року, весна настирливо просинається, дощові дні змінюються сонячними, бруньки на деревах та кущах розпинаються, проліски та барвінок показують першими свої чарівні квіти...

Принесла мені весна
Те, що пилом вже припало.
Знов земля мені тісна,
Знов повітря мені мало.

Знов хотілося б мені
Буйним полум'ям зайнятись,
То горіти в далині,
То зірками розсипатись.

То по полю я б хотів
Чорним вихором летіти...
То мавок серед лісів
Я б ловив на зойк трембіти.

Знов земля мені тісна,
Знов повітря мені мало,
Знов зоря моя ясна,
Знову серце заспівало!

Олександр Олесь

Відомий письменник і поет Богдан Мельничук разом з Василюю Вовчанською написали у «Вільному житті» (22. 02. 2019) не лише про ювілей, а й про 35 мою книгу, яку я написав до свого 90-річчя.

ЗІРКА В ГАЛАКТИЦІ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ

Недавно відзначив своє 90-річчя

надзвичайно талановитий чоловік — доктор медичних наук,

професор, академік академії вищої школи України

**Іван Сміян, котрий переживши жахіття голодомору, війни,
труднощі відбудови, став відомим на весь світ.**

До славного ювілею побачила світ 35-та книжка роздумів Івана Семеновича «Роки неминуче пливуть». Читаю спогади великого патріота рідного краю, мудрого трудівника, котрий живе працею, насолоджується нею, бо любов до праці закладена історією України. Він щиро переконаний, що настануть кращі часи й українці навчатись шанувати свою націю, себе, незважаючи на те, що їх постійно вбивали —

духовно та фізично: Крути, Голодомор, репресії, нацистська окупація, агресія Росії, революція Гідності...

Попри величезний життєвий досвід у автора народжується низка запитань. Щоби знайти відповідь — бере за основу твори відомих митців літератури, поезії, філософії, політиків, вчених. Усією душею любить життя, а воно постійно вдосконалюється, поліпшується, прогресує. І хоча можна тимчасово загальмувати його розвиток, та зупинити не дано нікому й ніколи! Автор закликає любити життя і забути про все погане. На допомогу приходять слова Івана Франка:

*Все горє те, все морє сліз,
Що й нині очі твої ллють,
Всі муки ті, що ти поніс,
Народе мій, забудь!*

Значну частину свого життя Іван Семенович працював у Тернопільському державному медичному інституті імені академіка І. Я. Горбачевського (нині університет) і був його третім ректором (1981-1997 рр.). 26 травня 2017 року Івана Сміяна запросили як почесного гостя на святкування 60-річчя з дня заснування вишу. Дійство відбувалося у палаці культури «Березіль» імені Леся Курбаса, участь в ньому взяли народні депутати України, представники наукової еліти, керівники органів місцевого самоврядування, представники поважних іноземних делегацій та очільники ВНЗ. Гордість переповнює щиро й світлу душу професора Сміяна за нинішнього ректора, його учня — Михайла Корду, якого він приймав до університету, якому вручав диплом, навчав педіатрії.

Після відвідин рідного навчального закладу щиро тішиться, що університет сьогодні процвітає, колектив — дружній, сучасна матеріальна база.. Тепер переймати досвід можуть у нас вищі Європи і США. Іван Семенович — справжній педагог і пишається здобутками своїх випускників, серед яких Іван Чекман, Віталій Цимбалюк, Михайло Корда, Ярослав Боднар, Степан Запорожан, Степан Вадзюк, Сергій Климнюк, Іван Кліщ, Василь Файфура, Марія Хара, Любомир Білик, а також свої діти й онуки.

Із насолодою і щемом згадує рідний Лолів — хутір села Білки (Сумська область). Іван Сміян щиро вдячний людям, із якими йому

пощастило спілкуватись, працювати. Його приваблював невідомий неозорний світ, де він із великим бажанням намагався збагатитися знаннями про невідоме, а невідоме завжди ховається на дні джерела — нам зрозумілі. Він залишається на позиції Сенеки: «Дозвілля без книжки — це смерть і захоронення живцем».

Можливо, тому й сам пише книжки, щоб за допомогою слова напувати мудрістю сучасне й майбутнє покоління. Тепло щедрої душі, джерело знань житимуть вічно й не висохнуть ніколи, бо сенс його життя — благородний і чесний труд, постійний пошук, а сходи — чисті. Зірка в галактиці Чумацького шляху, названа його іменем, горить яскраво-яскраво, випромінюючи світло на стежини життя, яке та віддано любить український аксакал Іван Сміян.

Я б так сказав: нам зрозумілі милі, теплі, добрі стосунки в ці Свята, коли ми кажемо: «Христос Народився!» Коли ми співаємо «Мій Тернопіль» на слова Богдана Мельничука:

Тернополе, легеню мудрий,
Високе у тебе чоло.
Згадаймо сьогодні без суму
Найкраще з того, що було.

Тернополю, легіню дужий,
В борні ти надійний стеріг
І волю, й народную думу,
І замок, що твій оберіг.

Приспів:

*Над оселями й садами,
Над безстрашністю століть
Лине пісня, Богом дана:
«Свій Тернопіль бережіть»,
Лине пісня, Богом дана:
«Свою землю бережіть!»*

Тернополю, легеню добрий,
Уславлюй свій галицький шлях.

Щасливу даруй ти нам долю,
Зривай з височінь наче птах.

Тернополю, легеню ширий,
Манить всіх твій лагідний став.
Живи у добрі та у мирі,
І крила ще ширше розправ!

Приспів.

Світло й тепло, добро і надія завжди з нами. Але неподалік від нас і

МАРШ ГЛУПОТИ

Прикро казати, однак навіть якщо війни залишаться невідгидним бізнесом у XXI столітті, це не гарантуватиме цілковитого миру. Не варто недооцінювати людської глупоти. І особисто, і колективно люди схильні ув'язуватися в саморуйнівні дії.

У 1939 році війна була, мабуть, невідгидним кроком з боку держав Осі (Вісь «Рим–Берлін–Токіо» — гітлерівська коаліція), однак світу це не врятувало. Одним із приголомшених фактів щодо Другої світової війни, є те, що після неї держави, які зазнали поразки, стали процвітати, як ніколи. Через двадцять років по повному розгромі їхніх армій і остаточному колапсі імперій німці, японці, італійці насолоджувалися безпрецедентним рівнем багатства. Чому ж тоді вони першими вступили у війну? Чому ж принесли смерті й руйнування незчисленим мільйонам? Це просто був нетямущий прорахунок. У 30-ті роки японські генерали, адмірали, економісти й журналісти наполягали, що без контролю над Кореєю, Маньжурією й узбережжям Китаю Японія приречена на економічну стагнацію. Усі вони помилялися. Насправді знамените японське економічне диво почалося лише по тому, як Японія втратила свої завоювання на континенті.

Людська глупота — одна з найважливіших сил в історії, однак ми часто недооцінюємо її. Політики, генерали й учені розглядають світ як велику гру в шахи, де кожний хід настає після ретельних раціональних розрахунків. Це правильно до певної межі. Небагато лідерів у світі були божевільними у вузькому сенсі цього слова, рахуючи пішаків і коней абияк. Генерал Тойо, Саддам Хусейн і Кім Чен-Ір мали раціона-

льні причини для кожного зробленого ходу. Проблема в тому, що світ значно складніший, ніж шахи, і людська раціональність не прагне справді зрозуміти його. Тож навіть раціональні лідери часто роблять вельми дурні речі.

Тож чи варто боятися світової війни? Найліпше виключити дві крайності.

З одного боку, війна явно є неминучою, Мирне завершення Холодної війни свідчить, що коли люди приймають правильне рішення, навіть конфлікти між найпотужнішими державами можна розв'язати мирно. Ба більше, вкрай небезпечно вважати, що нова світова війна є неминучою. Це було б самореалізованим пророцтвом. Якщо країни вважають, що війна є неминучою, вони посиляють свої армії, починають спіральні гонитви озброєнь, відмовляються від компромісів у кожному конфлікті й підозрюють, що жести доброї волі — просто пастка. Це гарантує розв'язання війни.

З іншого боку, наївним було б вважати, що війна неможлива. Навіть якщо війна — це катастрофа для кожного, жоден бог і жоден закон природи не вбереже нас від людської дурості.

Одним із потенційних засобів від людської глупоти є частка смиренності. Національні, релігійні й культурні конфлікти стають ще напруженішими від грандіозного почуття, що моя нація, моя релігія й моя культура найважливіші в світі, тож мої інтереси мають бути вищими за інтереси будь-кого іншого чи людства загалом. Та чи вийде зробити нації, релігії й культуру трохи реалістичнішими й поміркованішими щодо їхнього справжнього місця в світі? (Із книги Ювала Ной Харарі «21 урок для 21 століття». 2018).

Сумно, дуже сумно, що людству притаманні брехня та дурість! Це з одного боку. А з іншого? З іншого — будьмо спокійнішими у зв'язку з тим, що брехня й дурість не покидає Україну, а так і нас.

...Ще не заснуло наше лихо;
То голосно воно, то тихо
Підкрадується до села.
Хто знає, може, доведеться
І вам такого ще дожить,
Що чоловікові здається:

Тут треба голову зложить!
Пропала правда, згинула доля,
Закована громадська воля,
Неправда всюду верх держить...

Іван Франко

Все відносно, що пов'язано з думками людей, кожної людини. І лише так кожний з вас мусить сприймати оточуюче неспокійне наше середовище. А якщо так, то прикладай всі зусилля на оптимістичне сприйняття життєвих пригод. Отож, від тебе залежить власне існування: в світлі сонячного проміння чи непрохідних чагарників. Хоч і відносно, але ти є паном власної долі. Наважуйся!

Приємно, що мої учні ще пам'ятають про мене: вони відвідують мене кожного дня мого народження, кожного свята; вони надсилають листи, листівки; вони (учні) періодично пишуть про мене в педіатричних журналах, як ось:

Міжнародний журнал педіатрії, акушерства та гінекології
Жовтень/Грудень 2018 Том 12 № 4

**VIVAT, VIVAT, VIVAT!!! З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ,
ІВАНЕ СЕМЕНОВИЧУ!**

**Іван Семенович Сміян — Батько української Педіатрії,
Світоч української науки, Великий Учитель
багатьох поколінь та чуйний Лікар, член-кореспондент
НАМН України, академік Академії вищої школи,
заслужений працівник вищої школи, відмінник
охорони здоров'я, доктор медичних наук, професор**



«Люди, в яких перебуває мудрість Божа, стають відомими через добрі діла, які роблять для людства» (Святий Джузеппе Москаті). Іван Семенович — людина легенда сучасної педіатрії, клінічної медицини, медичної освіти та науки, що є величним прикладом доблесного служіння добру. Просте слово «добро» стало метою його життя та всієї діяльності. Не маючи за собою ні матеріальних, ні інших стимулів кар'єрного зростання, крім любові до людей, науки та медицини, сільський хлопчина, родом із Сумщини, із незavidної, але дуже порядної та працездатної родини, зробив, насправді, блискучу наукову і педагогічну кар'єру. Як це йому вдалося, які риси характеру, особливості вдачі, грані унікального таланту дозволили простому юнакові стати

спочатку головним лікарем відомого, тоді союзного значення, санаторію, завідувачем кафедри педіатрії, проректором, а згодом багаторічним, надзвичайно успішним та ефективним ректором медичного вишу? Насамперед, це безсумнівно, надзвичайно високі людські риси Івана Семеновича, життєва мудрість, сила, правдивість та доброта його справ. «Пам'ятайте, що йдучи за медициною, ви взяли на себе відповідальність високої місії. Будьте наполегливим, з Богом у серці, з настановами ваших батьків у пам'яті, з любов'ю та милосердям до знедолених, із вірою та запалом, глухими до похвали та критики, стійкими до заздрості, відкритими лише до добра». Такими принципами керувався Іван Семенович у своєму житті, такі настанови давав своїм учням, молоді, нагадуючи їм про «високу місію». З серця людини виходить або добро, або зло. Численне добро, яке Іван Семенович зробив для багатьох — хворих та нехворих, друзів та недрузів, знайомих та незнайомих, могло народитися лише з серця глибоко доброго, здатного на найбільші жертви заради добра, добра, навіть, для недругів. «Велика кількість мудрих — спасіння світу. Мудрість, що походить згори, найперше чиста, потім мирна, поблажлива, примирлива, милосердя та добрих діл повна, нелицемірна» (книга Мудрості). Мудра людина поєднує чеснотливу поведінку і професійні вміння. Іван Семенович — це науковець світового рівня, який започаткував нові напрямки у педіатричній науці, заснував і очолив наукову школу, яка налічує 43 учні, кандидатів і докторів наук. Організаторські здібності, як зараз прийнято говорити, топ-менеджера, надали можливість оптимально та дуже ефективно очолити роботу колективу колег-однодумців. Кожен, хто навчався у школі Івана Семеновича Сміяна, мав щастя наукового спілкування з ним, відчув масштаб його наукових задумів, мрій, ідей, які, у переважній більшості, стали базисом сучасної педіатрії. Іван Семенович — надзвичайно обдарований інтелектуальними, вольовими, чуттєвими талантами як науковець і як лікар. Життя корифея педіатричної науки завжди було і залишається сьогодні дуже насиченим, цікавим, багатогранним, незважаючи на поважний вік. Життя окремої людини має сенс лише настільки, наскільки вона допомагає зробити життя інших людей більш гарним і благогородним (А. Ейнштейн). Ще однією яскравою гранню таланту Івана Семеновича став успіх в літературному жанрі. Ціла низка книжок-

спогадів, книжок-роздумів про пережиті сторінки життя — зайняла достойне місце у галереї найкращих майстрів пера, і принесла Івану Семеновичу заслужену славу письменника з дуже своєрідним, лише йому притаманним, особливим стилем написання та відкритим, правдивим відображенням своєї думки. Кожна книга — це джерело світлого і доброго, щирого і справедливого, джерело життєвої премудрості, розуміння добра у цьому суєтливому світі. Непомітно минає час для кожного з нас. «А час біжить... і зменшуються весни, і холодніє літня пора...». Однак сьогодні Іван Семенович з радістю зустрічає свій особливий ювілей, свою осінню пору, оточений любов'ю, теплом, добром, яке повертається до нього сторицею. «Всі пори року повні щедрот. У кожній порі — свої надії», і ці надії й мрії тісно пов'язані з найдорожчою Родиною — люблячою дружиною Лідією Василівною, чудовими дітьми, професорами Олександром Івановичем та Світланою Іванівною, прекрасними онуками, які теж продовжують «високу місію», а також ширими Друзями, вдячними Учнями. Наш дорогий Учителю, Батьку! Ми щасливі, що Ви у нас є. Ми бажаємо Вам здоров'я, щасливої долі, насиченого, яскравого, повного задумів та планів життя на багаті та благі літа. Бажаємо Вам, Батьку, усіх Божих ласк, Господній Ангел хай охороняє. В душі панують мир і доброта, На багаті та благі літа!!!

*З щирим серцем, глибокою вдячністю,
низьким поклоном, Ваші учні,
співробітники, колеги*

Віра, Надія та Любов звенять в словах моїх учнів...

СОФІЇ, ВІРИ, НАДІЇ, ЛЮБОВІ МЧЦ.

Святий апостол Яків у своїм посланні (1, 5) каже так: «Коли ж кому з вас недостає мудрости, нехай просить від Бога, що дає всім обильно й не докоряє, а дається йому, — а нехай просить у вірі, нічого не сумніваючись». На першому місці мусить ударяти в душу те слово «кому недостає мудрости». Хто ж до цього браку не буде почуватися? Хто ж потрапить про себе думати, що по-Божому є мудрий? Здається, що стільки, скільки в нас християнства, скільки в нас віри, скільки в нас Божої благодаті — стільки й пересвідчення, що якраз нам бракує

мудрости. Бо ж нема найменшого сумніву, що мірою тих всіх наведених прикмет чи справ є покора, а треба хіба бути дивно позбавленим покори, щоби про себе думати, що мається Божу мудрость. Коли до того зважимо, що те слово находимо у Святом Письмі — не раз так труднім для нашого поняття, так не раз темнім і переповненим трудностей не до розв'язання для найбільше учених і найсвятіших богословів християнства, — то навіть із доброю дозою почуття своєї науки і розуму й без найменшої пересади в покорі, навіть зі значним браком покори ще не можемо того слова не взяти прямо до себе. Божа мудрость, яку би ми не надали їй дефініцію, є неначе учителькою чи скарбницею усіх чеснот і усіх духовних дарів» (1932–1933 рр. Львів. — Із праці Митрополита Андрея «Божа мудрість»).

Життя тече... Як ріка до Місяця. Вічно!

Напевно, це єдина ріка,
Що тече до Місяця.
Це Мудра Ріка,
Вона забирає багато
Злого і поганого,
Вона не ціпеніє
В жодну погоду;
І завжди рухається
Поволі,
Як живе срібло.
...Мабуть, вона вічна
Ріка тече.

Віктор Палинський

Лише напередодні свого 90-річчя я відкрив свій сайт за допомогою онука. З'явилися перші промінчики на нім.

Доцент Валерій Дідух — неординарна особливість. Фізик і поет. Вчений і лірик. Невпинний трудівник і мрійник. Ось його промінчики для мого натхнення...

Валерій

Прикрасо людського роду — Іване Семеновичу! Надзвичайно Вам вдячні за різдвяно-новорічні подарунки!

Ваші книги — неначе духовні іпостасі Вашого життя!

У Ваших книгах дивовижно поєднані філософські роздуми про минувшину і сьогодення, які торують сліди у прийдешні часи, з Вашою незабгненою ерудицією і літературним талантом.

І, що дуже важливо, Ваші книги вказують читачеві на його місце під Сонцем!

Многих і благих Вам Літ! Бажаємо щоб дні Нового року засівали Вас, Вашу дружину і всю родину Добром, Радістю і Щастям! Веселих різдвяних свят!

Валерій і Зоя Дідухи.

Я атом Всесвіту, бо цілий світ — в мені.
І діють скрізь одні і тіж закони.
До себе манять Космосу вогні —
Людським думкам немає перепони.

Я — атом людства і дитя Землі,
Яку від віку прикрашає небо.
Летять увись космічні кораблі.
Куди? Усім задуматися треба.

І така є думка у Валерія Дудуха.

Неочікуване послання я отримав на своєму сайті. Неочікуване і приємне. Педіатри далекого Ташкенту мене до цього часу пам'ятають як науковця. А мої здобутки використовують десятиліттями. Що може бути більш лагідним та приємним для науковця, як таке визнання?!

Kamilova Altinoy

Глубокоуважаемый Иван Семенович! Я — профессор педиатрии из г Ташкента, руководитель отдела гастроэнтерологии Республиканского специализированного научно-практического центра педиатрии Камилова Алтиной Турсуновна.

Когда-то мы очень часто ссылались в работах на Вашу статью : Смиян И. С. Синдром мальабсорбции и диспепсия // Педиатрия. — 1986. — № 4. — С. 51–55.

Мы до сих пор используем глюкозу и лактозотолерантные тесты, предложенные Вами для определения функции тонкой кишки. Желаю от себя и своих коллег Вам здоровья и процветания!

Так, очолюваний мною колектив багато років вивчав розчеплення та всмоктування різноманітних вуглеводів у здорових і хворих дітей. Різними методами та модифікуючи навантаження. І я лише можу засмучуватись, що наші надбання не отримали загального впровадження в практику.

А тому краще про Тараса Шевченка

ВІЧНИЙ ДУХ

Народжений якраз у час такий,
коли весняний нурт десь-там, зі споду
затріпотить... І визволить з-під льоду
розковану можуть Дніпра-ріки.

У цей провісний час родився він —
не син Всевишнього — селянський син —
дитя знедолених, який пробудить
забуті мрії приспаного люду.

Його відлуння негасимий подих,
отой нестримний, березольний рух
в часи тривоги, і злагоди, й незгоди
у мислях наших невитишимо бродить,
нуртується, живе. Як вічний Дух!

Одна подія поспішає за іншою... Їх багато. Вони не піддаються ліку. Як ось. Напередодні Великодня на наш вуз зглянулась частка якоїсь долі...

У ТНМУ відсвяткували присвоєння статусу національного

Урочистості з нагоди надання **Тернопільському державному медичному університету імені І. Горбачевського** статусу національного відбулися 18 квітня 2019 року в актовій залі адміністративного корпусу.



*Святкову програму розпочав хор ТНМУ
з виконання національного гімну України*



Під час свого вітального слова ректор Тернопільського медичного університету, професор **Михайло Корда** зазначив, що дружнім колективом викладачі і студенти зібралися з двох важливих причин. Одна з них стосується майбутнього України. За словами Михайла Михайловича, українці стоять перед цивілізаційним вибором, від якого залежить напрямок руху нашої держави. Інша причина — це отримання статусу національного Тернопільським медичним університетом імені І. Горбачевського.

Михайло Корда запросив голову Тернопільської облдержадміністрації **Степана Барну** виконати приймну місію — зачитати Указ Президента України.

«Сьогодні я бачу в залі світил медичної науки, талановитих викладачів і майбутнє української медицини — теперішніх студентів. Наше майбутнє у тому, що Тернопіль може підготувати кваліфікованих фахівців, які можуть надавати якісні медичні послуги населенню краю.

Зараз ми маємо приймну новину. Спільна робота та багаторічні досягнення у медичній галузі дали позитивний результат. Завдяки ініціативі Президента медуніверситет отримав статус національного. Для Тернопільської області це дуже важливо, бо за останні кілька ро-

ків завдяки медичній реформі зокрема та всім іншим державницьким ініціативам, які мають сьогодні продовження, медична галузь «оживає». В області оновили амбулаторії і ФАПів, на що спрямували 28 млн грн., будуються 19 нових амбулаторій, сімейні лікарі у селах отримують автомобілі, оновлюється матеріально-технічне забезпечення. На вторинну ланку протягом 2015–2018 років спрямували 111 млн грн., на третину — 170 млн грн. Вдалося завершити Лабораторний корпус в Університетській лікарні та Кардіологічний центр, добудувати перинатальний центр «Мати і дитина», відкрити Диспетчерський центр, залучити капіталовкладення в інфекційну лікарню тощо. Саме тому, нам важливо сьогодні робити акцент на медичній освіті. Бо якісні медичні послуги — це не лише гарні умови для лікарів та пацієнтів, нове та сучасне обладнання, це, насамперед, фахівці, професіонали своєї справи. Наш медичний університет отримав статус національного цілком заслужено! Надалі бажаємо і викладачам, і студентам, і всій університетській спільноті не зупинятися на досягнутому, а ми підтримуємо!», — наголосив очільник краю **Степан Барна**.



Ректор ТНМУ, професор **Михайло Корда** подякував колективу університету за це вагоме досягнення. Він додав, що до цього дня уні-

верситет ішов 61 рік, що свою працю і зусилля вклало не одне покоління співробітників вишу. Михайло Михайлович згадав всі попередніх ректорів, які свого часу зробили все можливе для розвитку і успішного поступу університету, зокрема **Петра Омеляновича Огія, Івана Ілліча Гетьмана, Івана Семеновича Сміяна, Леоніда Якимовича Ковальчука**. За його словами, колектив викладачів і студентів продовжує славні традиції і продовжує працювати на благо вишу та країни загалом. **Михайло Корда** також висловив подяку в.о. Міністра охорони України **Уляні Супрун** за сприяння і підтримку, Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента України та Президенту України за надання статусу національного. Особливі слова подяки пролунали на адресу голів Тернопільської облдержадміністрації та Тернопільської обласної ради.



Присутні в залі мали можливість переглянути фільм про останні досягнення нашого вишу, після чого хор виконав гімн університету.

Привітати колектив ТНМУ прийшов голова Тернопільської обласної ради **Віктор Овчарук**.



«Як випускник Тернопільського медичного університету можу з впевненістю сказати, що у нашому виші повною мірою забезпечується значний рівень навчального процесу, впроваджуються інноваційні технології навчання, застосовуються новітні методики діагностики та лікування захворювань, використовується сучасне медичне обладнання для підготовки майбутніх лікарів, провізорів, медичних сестер.

Отримання статусу національного — це велика заслуга усього колективу університету, адже в ньому працюють професіонали своєї справи, висококваліфіковані спеціалісти, знані науковці, які не тільки передають свої знання молодому поколінню, а й консультують медичні заклади області, починаючи від сільських амбулаторій і до обласних лікарень.

Разом з тим — це і велика відповідальність та реальний стимул до подальшого росту, ще якіснішої та продуктивнішої діяльності як в освітньому, так і науковому процесі.

Особливо нині — у час реформування медичної галузі нашої держави. Нові позитивні зміни та виклики, які передбачає реформа, без сумніву, позначаються і на навчальному процесі у Тернопільському національному медичному університеті, адже виш завжди гнучко враховує вимоги сучасності», — зазначив Віктор Вікторович.

На адресу університету надійшло вітання і від міського голови Тернополя **Сергія Надала**. У ньому йдеться:

«Шановні викладачі, студенти, працівники та випускники Тернопільського державного медичного університету! Тернополяни!

Щиро вітаю вас з присвоєнням Тернопільському державному медичному університету статусу національного! На найвищому державному рівні визнали, що Тернопільський медичний університет є одним з найкращих в Україні. І це заслужене визнання. Адже, Тернопільський медичний університет сьогодні — це еталон якісної освіти, визнаний в Україні та за кордоном. На це вказують міжнародні та національні рейтинги.

Зокрема, за підсумками рейтингової оцінки всіх видів діяльності та державного тестування за системою «Крок» університет постійно посідає провідні місця серед вищих медичних навчальних закладів України. У 2017 р. в рейтингу міжнародного освітнього порталу «4 International Colleges&Universities» ТДМУ посів перше місце серед медичних вишів в Україні та сьоме місце серед усіх вищих навчальних закладів країни.

Більше того, на базі університету ведеться активна науково-практична діяльність. Зокрема працює університетська клініка, власне видавництво. Університет є співзасновником і видавцем 12 всеукраїнських наукових журналів. Лише протягом останніх десяти років науковцями університету оформлено більше шестиста патентів на винаходи. Працюють наукові школи у напрямках хірургії, терапії, патофізіології, біохімії, фармакології та багатьох інших. Також університет активно бере участь у міжнародній співпраці, що дає змогу викладачам та студентам долучитися до передового світового досвіду у медичній сфері.

Тернопіль пишається нашим Національним медичним Університетом. Тернопільська міська рада є і буде залишатися вашим надійним партнером у всіх добрих справах. У 2013 році ми спільно створили медичний ліцей на базі ЗОШ N15, спільно реалізовуємо проект «муніципальне замовлення» та низку інших ініціатив. Тож, вітаю вас, друзі, з присвоєнням Університету звання Національного. Бажаю всьому колективу Тернопільського Національного медичного університету

подальшого прогресу. Завжди рухайтесь вперед. Хай Господь допомагає вам у вашій роботі!»



Цього дня привітати з визначною подією прийшли ректори тернопільських вишів, зокрема Тернопільського національного економічного університету, професор **Андрій Крисоватий**, Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя, професор **Петро Ясній**, Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка, професор **Богдан Буяк**.



Від імені студентів Тернопільського національного економічного університету студентський актив Тернопільського національного медичного університету привітала голова центру «Бюро студентської кар'єри» **Раїса Батура**.

Від імені ветеранів нашого вишу всіх присутніх з отриманням статусу національного привітав **Михайло Андрейчин** — видатний вчений у галузі інфекційних хвороб, епідеміології та військової епідеміології, член-кореспондент Національної академії медичних наук України, заслужений діяч науки і техніки України.



Багато працівників та студентів Тернопільського державного медичного університету були і залишаються волонтерами, брали активну участь в АТО, боронили наш мир і спокій. Серед них — інженер від-

ділу програмного та апаратного забезпечення **Андрій Галаван**, який служив на посаді командира вогнеметного відділення роти радіаційного, хімічного та біологічного захисту 53 окремої механізованої бригади. Він наголосив на тому, що під час виконання свого обов'язку на передовій завжди відчував підтримку і турботу з боку університету.



Палкі патріотичні слова і подяка прозвучали цього дня від **Лесі Романчук** — лікаря, кандидата медичних наук, доцента, члена Національної спілки письменників України. Нещодавно Леся Романівна отримала Орден княгині Ольги III ступеня за значний особистий внесок у державне будівництво, зміцнення національної безпеки, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення та багаторічну сумлінну працю.

Щирі вітання висловив проректор з наукової роботи, професор **Іван Кліщ** — український вчений у галузі медицини, доктор біологічних наук, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з наукової роботи.



Багаторічний голова Студентського парламенту університету, відмінник навчання і науковець, лідер студентства **Ігор Стецюк**.

«Від імені студентської спільноти дякую ректору, адміністрації, викладачам університету і представникам влади за багаторічну титанічну працю, яка була вкладена для отримання сьогодні статусу національного. Сьогодні студентство надзвичайно цінує ті зміни, які є в рідному університеті, зміни, які є в державі загалом. Студенти нашого університету мають можливість брати участь в академічних обмінах. Упродовж останнього року понад 50 майбутніх лікарів нашого вишу їздили на довгострокове навчання за кордон. Я вважаю, що це важливий показник для сучасної України. Ми маємо можливість стажуватися у кращих клініках Європи, доповідати про свої наукові напрацювання на престижних міжнародних конференціях, симпозіумах і семінарах. Не тільки світ відкритий для нас, а й двері нашого університету відкриті для молоді інших країн. Сьогодні я і інші студенти відчуваємо впевненість в майбутньому свого університету та майбутньому рідної країни», — зазначив **Ігор Стецюк**.



*Урочистості завершилися виконанням духовного гімну України
«Боже великий єдиний» хористами нашого університету.*

*Прес-служба Тернопільського
національного медичного універ-
ситету імені І. Горбачевського*

Мій висновок занадто спрощений: ТДМІ (Тернопільський державний медичний інститут) — ТДМА (Тернопільська державна медична академія) — ТДМУ (Тернопільський державний медичний університет) — ТНМУ (Тернопільський Національний медичний університет). Поки крапка. Одна. **Виступаючі на цьому святкуванні, мабуть, усе сказали. А читач нехай самостійно думає над умовною метаморфозою вузу не лише мого, а й інших. І пам'ятає, що основою вузу є**

КНИЖКА

Первісток однієї багатой сім'ї приїхав додому в переддень отримання диплому. У їхній родині й серед знайомих було заведено вручати випускникові вищого навчального закладу подарунк.

Батько разом із сином відвідали найвідоміші автомобільні салони міста, і врешті знайшли найкращий автомобіль.

Юнак був певен, що в день, коли отримає диплом, перед його будинком стоятиме новеньке блискуче авто з повним баком пального.

Яким же було його здивування, коли у той довгоочікуваний день назустріч синові вийшов усміхнений батько із... книжкою в руці. Це було Святе Письмо.

Хлопець із люттю відкинув книгу і з того дня й слова не промовив до батька. За кілька місяців знайшов роботу у віддаленому місці.

Додому привела його лише вістка про батькову смерть.

Уночі, напередодні похорону, переглядаючи нотатки на письмовому столі батька, знайшов Святе Письмо — останній батьків подарунок.

Зворушений юнак, розгорнув книгу, обережно здуваючи з неї пилюку. Між сторінками знайшов чек, датований днем отримання диплому. Зазначена сума точно відповідала вартості вибраного колись автомобіля.

Немає користи від непрочитаної книги, що лежить на полиці, припавши порохом, але серед її сторінок можна знайти те, чого давно прагнемо (Із книги Бруно Ферреро «Життя — це все, що ми маємо»).

ДОСЛІДНИКИ ВИЯВИЛИ ЗАЛЕЖНІСТЬ МІЖ ЗДІБНОСТЯМИ ДО НАВЧАННЯ Й КІЛЬКІСТЮ КНИГ ВДОМА

Що більша кількість книг, якою оточена людина в дитинстві, то більш вона здатна вчитися і застосовувати ці знання на практиці. Про це заявили дослідники з Австралійського національного університету та Невадського університету в Ріно (США) у публікації журналу Science Research («ЛУ», 8 листопада 2018).

Наведені думки є підтвердженням переконань нас, стариків, — ще не вмерла книга. Мабуть, в Україні молодь найактивнішими кроками віддаляється від книги. Інтернет — велика сила, але не всесильна. Людино! Поєднуй поєднуване! На свою користь.

А мені, після 90-річчя, залишається ця щира

МОЛИТВА У СТАРОСТІ

Боже великий, Владико неба й землі, Ісусе Христе! Дякую Тобі з цілого серця і з усієї душі за пребагаті ласки, що їх Ти так щедро давав мені у св. Тайнах. Дякую Тобі за благословення й потіхи, якими Ти осолоджував мені в житті тяжкі труди. Дякую Тобі, Ісусе, і за хрести, які Ти засилав на мене, щоб дати мені нагоду заслужити собі на вічну нагороду. Дякую Тобі, Мій Боже, за всі Твої ласки і добродійства, яких число переходить листя дерев та пісок на морських берегах! Але, Господи, хоч не вимовна Твоя доброта до мене, як багато разів я відплачую Тобі чорною невдякою й тяжко ображаю Тебе, свого найкращого Добродія. Господи, Господи! Не пам'ятай мені цього. Ти, що прости́в розбійникові на хресті в годину його смерті й відкрив йому небесний рай, помилуй і мене під вечір мого життя. Будь мені милосердний, Ісусе! А коли Твоя воля, мій Боже, і Ти зволиш ще продовжити дні мого туземного життя, я щиро обіцяю Тобі, Ісусе, вжити всіх моїх сил на прослвлення твого святого Імені й ширити Твоє Царство між людьми, щоб нагородити Тобі мої дотеперешні невдяки й заслужити собі на нагороду, яку Ти приготував Своїм вірним слугам у Небесному Царстві. Амінь (із книги «Молитовник християнської родини». Київ-Львів. 2007).

Усі молитви мають глибокий зміст та особистий магнетизм. Але молитва «У старості» підкорила мене назавжди!

Молитви у прозі, «Молитва» Михайла Лермонтова в поезії —

МОЛИТВА

В тяжку життя хвилину,
Чи на душі печаль:
Тоді в молитву лину
До Бога в синю даль.

Є міць благословенна
У звуках слов живих,
І диха незбагненна
Свята принадність в них.

Тягар з душі спадає,
Геть сумніви сумні —
І вірю, і ридаю,
І легко так мені...

(Переклад Р. Ладика)

Життя надзвичайно барвисте! Щойно говорили про вплив молитви на людину, і зразу до офіціозу:

Вельмишановний Іване Семеновичу!

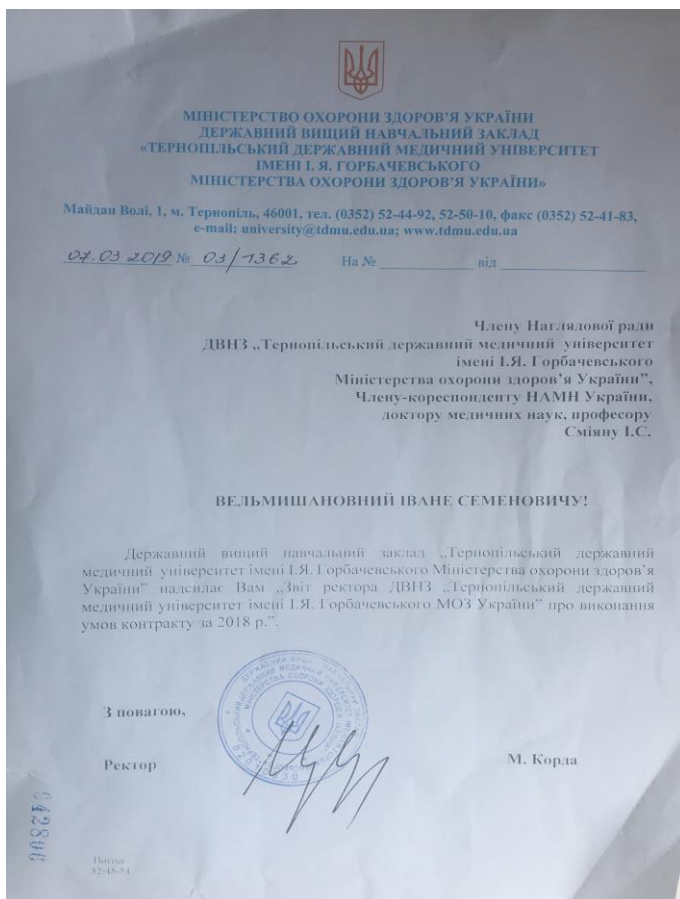
Державний вищий навчальний заклад «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України» надсилає Вам «Звіт ректора ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України про виконання умов контракту за 2018 р.»

З повагою,

Ректор

підпис, печатка

М. Корда



Звіт не лише значний за обсягом (39 стор.), а й глибокий за змістом. З нього випливає, що колектив вузу, очолюваний заслуженим діячем науки і техніки України, професором Михайлом Кордою, посідає провідні місця в діяльності з усіх напрямків. Це підтверджено численними прикладами, цифрами, фактами, прізвищами...

І це приємно взагалі, і екс-ректору, тобто мені, особисто. Але мій недолік, який зберігається і після 90 років життя, — це настирливе бажання вставити свої «п'ять копійок», залишається «при мені». Зміст моїх «п'ять копійок»: доповнити звіт двома короткими розділами — а) висновком; б) баченням розвитку вузу в наступному році.

Настирливість в повсякденній праці, бажання бачити ефективні наслідки своєї творчої діяльності у своїх вихованців, загальна атмосфера доброчинності, бачення свого вкладу кожним членом колективу в досягнення колективу — є й Божим помислом.

— Звісно, сказав я. — Нічого в цьому світі не буває випадкового.

Ні, не буває, я знаю: кожна карта лягає в масть чи не в масть тільки за Божим помислом, інакше як могла знати сліпа Євдося, під яким дахом мені доведеться ночувати всупереч правилам, що їх постановили собі лицарі ордену руки святого Іоанна?.. (Із книги Василя Шкляра «Чорний ворон»).

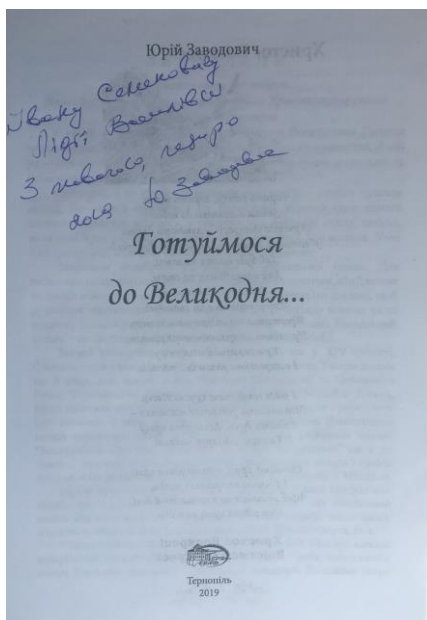
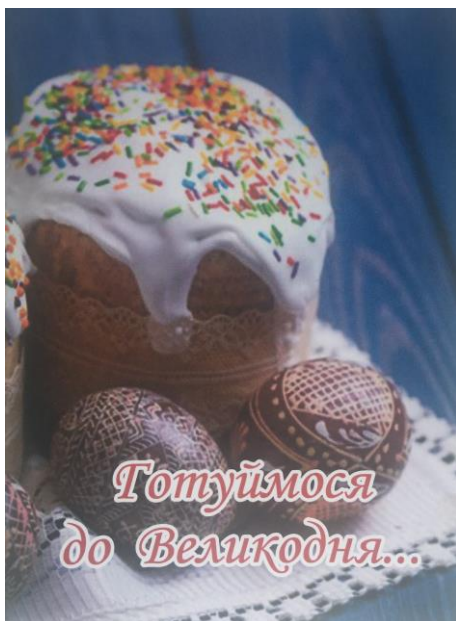
ЗВІТ

**ректора ДВНЗ «Тернопільський
державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»
про виконання умов контракту за 2018 р.**

Сьогодні (день Перемоги) весна ще квітує. Черешні, вишні, абрикоси, персики, сливи відцвіли. Груші ще в розквіті, яблуні на висоті цвітіння... Нарциси, проліски відцвіли. Барвінок ще утримує свої сийно-голубі квіточки. Різнобарвні тюльпани тішать людину своєю стійкою красою. Білий та пурпуровий бузок на початку свого розквіту...

Паска позаду, хоча вона ще продовжує діяти на людину...

До паски ми отримали від нашого друга Юрія Завадовича брошуру «Готуймося до Великодня...» зі словами «Івану Семеновичу, Лідії Василівні! З повагою, щиро. 2019 Ю. Завадович»



Ось який початок брошури Юрія Завадовича:

Христос Воскрес!

Горять свічки, зорять ікони.

Земля в молитві до небес.

«Христос Воскрес!» — лунають дзвони,

У відповідь дзвенить: «Воістину Воскрес!»

Хай буде щастя на землі,
Хай пахне паска на столі
Хай свято Великодня
Дарує радість всім сьогодні!

Простивши все, відкинувши зневіру,
Просвічні пасхальним торжеством,
Кріпимо прадідовську віру
І воскресаймо разом із Христом.

І зійде сонце, наче кругла паска,
Мов писанка, розквітне вся земля —
Радіймо друзі, Великодня казка
Гаївкою хай серце звеселя!

Співаймо, друзі, в Великоднім колі,
І Господа воскреслого молим,
Щоб оновивсь весною щастя й долі
Наш рідний край, наш дім.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

ВЕЛИКДЕНЬ

Наближається Великдень. Найвище, найрадісніше та найдавніше Християнське свято Воскресіння Христове.

У самій події хресної смерті та Світлого Воскресіння Господа нашого є не просто церковним святом самого Ісуса Христа — серцевина й основа усього християнства. В ній же — ідея одвічного коловороту життя, поєднання життя мирського та небесного, усвідомлення смерті та безсмертя.

Великдень є не просто церковним святом. Це — символ єднання людей, бо звичай цілуватись на Великдень, вітаючи одне одного словами «Христос Воскрес», є згадка про лобзання святої любові, коли учні Христові бесідували між собою про Того, Хто воскрес. Учні — не однодумці, сповнені ідеї любові, миру та єднання.

Важливим атрибутом Великодня є пасхальний кошик. Для господинь це відповідальний момент, адже кожній хочеться, аби її кошик виглядав найкраще, аби продукти ти в ньому були гарно покладані,

щоб рушничок захоплював красою інших. Вмісту та вигляду кошика, часто надають більшої уваги, ніж його символічному значенню. Пасхальний кошик — це свого роду представлення господині на публіці.

Звичай освячувати продукти прийшов до нас у XIV столітті. Спочатку освячували тільки баранчика, спеченого з тіста. З часом додали ще й яйця, сир, масло, м'ясо. Викладач Еклезіології та Церковного Права Українського Католицького Університете о. Михайло Димид, якого запитали про традицію готувати великодній кошик і освячувати їжу, пояснює її тим, що після довгого посту Церква благословляє людей веселитися всіма дарами, якими Господь обдарував землю. «Воскресіння Христове приводить не тільки до духовної, але й до тілесної насолоди в прославлянні Ісуса, який поборов смерть і приніс людству нову перспективу Царства небесного» — говорить о. Михайло.

Підбір продуктів у кошику не є випадковим. Кожен продукт має символічне значення. Отець Михайло розповідає, що пасхальний кошик, або «свячене» має складатися із таких наїдків: паска-бабка, сир-масло, яйце-писанка, шинка-ковбаса, хрін, букшпан-мірта, сіль.

«Паска — ангельський хліб, який став для нас Ісус Христос, символ воскресіння. Це хліб вічного життя, який зійшов з неба, нагодувавши людей духовною поживою», — розповідає священник. Випікання паски — важливий етап приготування до свята. Більшість господинь мають свій рецепт, який передавався їм ще від бабці....

У подальшому в брошурі йдеться про технологію виготовлення різноманітних пасхальних продуктів. А закінчується вона так:

Щиро Вас вітаю!
Жити в радості й любові —
Від душі бажаю.
Запашною нехай буде
Великодня паска,
І довіку з Вами буде
Світла Божа ласка!
Най Вам ся вдасть!
Веселих свят, смачного яйка
та мощного хрону!

З повагою Ю. Завадович

Сьогодні, коли на пам'ять приходить свята дитячих років, то перше місце посідають Великодні Дні. Вони пов'язані з в е с н о ю, теплом, світлом, любов'ю до оточуючих, надзвичайно різнобарвним пасхальним обідом, різнокольоровими яйцями... І... босоніж — дитячими іграми... Всі малі й великі життєві досягнення в подальшому не викликали таких вершин емоційних позитивних спалахів, як Пасхальні дні в дитячі роки. І все це — завдяки Тобі, Господи!

І ось тепер, коли я перетнув 90-річну межу, я знову отримую, завдяки Тобі, Господи, численні добрі побажання від рідні, багатьох друзів, доброзичливих знайомих, колег...

Теперішній ректор мого вузу, Михайло Корда, запровадив чудову традицію: вітати пенсіонерів письмово і пасхальним сувеніром. Правда, стався такий епізод. Доцент моєї кафедри доставив до моєї хати вітання й сувенір та й каже: це від ректорату непрацюючим пенсіонерам. А я йому відповідаю: так я ж працюю постійно — і на господарстві, і за комп'ютером. Доцент уточнив: уже не працюючим на кафедрі, в університеті.

У вітанні написано:

Шановний Іване Семеновичу!

Прийміть сердечні вітання та найкращі побажання з нагоди одного з найсвітліших християнських свят — Христового Воскресіння! Нехай передзвін великодніх дзвонів принесе Вам лише благії вісті, а ваші серця наповняться радістю. Нехай Господь підтримає Вас у всіх добрих починаннях. Хай дарує кожній родині благословіння, мир та злагоду.

Від усього серця зичимо Вам благодаті, добробуту, окриленого настрою та душевної величі, нехай це свято дарує всім щастя, здоров'я, любов та непохитну віру в кращий завтрашній день!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Ректор ТДМУ

підпис

Михайло Корда

Голова профкому

підпис

Петро Лихацький

Правда, це вітання підписував ректор ТДМУ (Тернопільського державного медичного університету), а тепер уже ректор ТНМУ (Тернопільського національного медичного університету). Це є свідченням того, що «все ся крутить, все ся вертить, ніц на місті не стоїть...»

Вітаємо з Великоднем!



Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського



Шановний Іване Селеновичу!

Прийміть сердечні вітання та найкращі побажання з нагоди одного з найсвітліших християнських свят - Христового Воскресіння! Нехай передзвін великодніх дзвонів принесе Вам лише благі вісті, а Ваші серця наповняться радістю. Нехай Господь підтримає Вас у всіх добрих рочисаннях. Хай дарує кожній родині благословення, мир та злагоду.

Від усього серця зичимо Вам благодаті, добробуту, окриленого настрою та душевної величі, нехай це свято дарує всім щастя, здоров'я, любов та неохитну віру в кращий завтрашній день!

Христос Воскрес!

Воістину Воскрес!

Ректор ТДМУ

Голова профкому

Михайло Корда

Петро Лихацький

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Опадає, наче листя, час,
А літа квітують над усе.
Пам'ять долі — царица для нас,
Що святу блакить в життя несе.

Пам'ять долі — це міцні мости,
Їх свавілля спалюють дарма...
Милий Боже, нам гріхи прости,
Між людей безгрішного нема.

Милуй, Боже, від олжі і зрад,
Як настане звітувань пора.
Хай би кожен на землі був рад
Залишити хресний слід добра,

Літ відбиток. Первісний поріг.
Сяйво квітів. Сонце колосків.
Невідлітний клин старих доріг
Й молодого листя зеленспів.

Тамара Севернюк

Шановний Іване Семеновичу!
Прийміть найщиріші вітання
з радісним і світлим святом
Воскресіння Христового!

В ці радісні дні Пасхальних свят дозвольте побажати Вам душевної чистоти і гармонії, миру і спокою у Ваших домівках.

Нехай чудо Воскресіння Христового надихає Вас на добрі справи.

Нехай Пасха стане для кожного початком нового життя — кращого і світлішого.

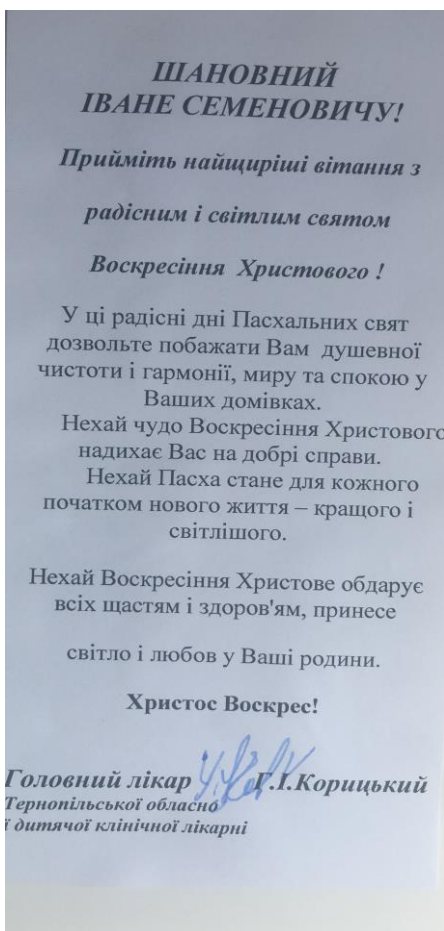
Нехай Воскресіння Христове обдарує всіх щастям і здоров'ям, принесе світло і любов у Ваші родини.

Христос Воскрес!

Головний лікар
Тернопільської обласної
дитячої клінічної лікарні

підпис

Г. І. Корницький



Життя людини має, як правило, одночасно два г о л о в н і напрямки: 1) сімейний; 2) фаховий.

У мене дещо складніше: 1) сімейний; 2) фаховий (педіатр — клініка); 3) адміністративний (завідувач кафедри, проректор, ректор).

Молодість... Старість...

Привычно, знакомо.

А я бы делила жизнь

по-другому:

я на две бы части ее делила,

на то, что будет,
на то, что было.
Ведь жизнь измеряют —
знаете сами —
когда годами,
когда часами.
Знаете сами —
лет пять или десять
минута, случается, перевесит.
Я не вздыхаю:
о, где ты, юность!
Не восклицаю:
ах, скоро старость!
Я жизни вопрос задаю, волнуясь:
что у тебя для меня осталось?
Припоминаю я все, что было,
жизнь пересматриваю сначала,
как беспощадно меня учила,
какие подарки порой вручала.
Знала я счастье,
не знала покоя,
знала страданья,
не знала скуки.
С детства открылось мне,
что такое
непоправимость вечной разлуки.
Руки мои красивыми были,
нежными были,
сильными стали.
Настежь я сердце свое раскрыла
людскому счастью,
людской печали.
Я улыбалась и плакала с ними,
стала мудрее
и непримиримей,
мягче я стала,

тверже я стала,
лгать и завидовати
перестала.
Молодось — сила.
Старось — усталось.
Думаю —
сила
в запасе
осталась!

Вероника Тушинова

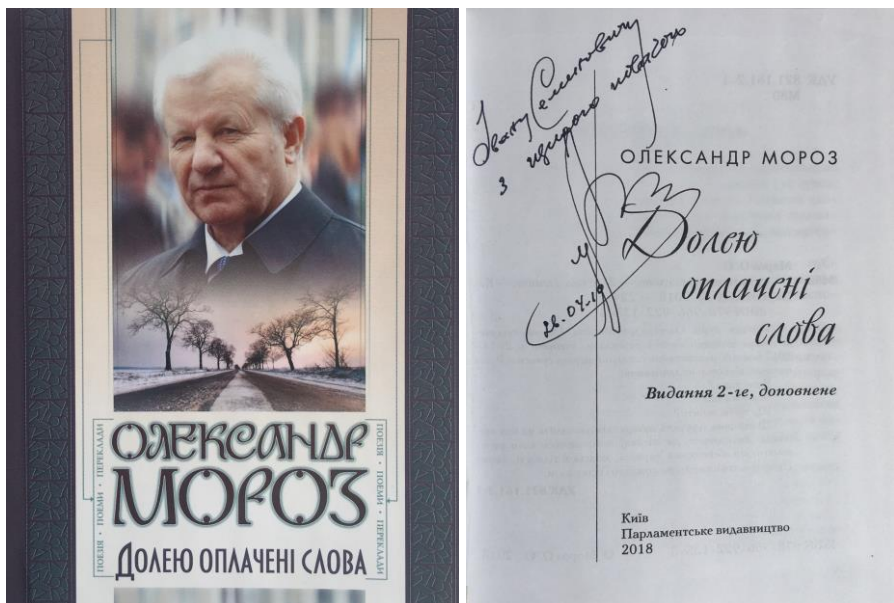
Напередодні пасхальних свят отримав від невинного трудівника слова Олександра Олександровича Мороза дві книги: поезії та прози.

Поезії — «Долею оплачені слова». Так, долею... На цій книзі чудовим почерком Олександра Мороза написано: Івану Семеновичу з щирою повагою. Підпис. 26. 04. 19.

Для мене ці слова — еліксир піднесення та творчості. І в цій збірці є знак оклику:

МІЙ МАНІФЕСТ

Дотримуюсь правила простого:
новаторство — не слави пишний слід,
я хочу,
щоб одно-єдине слово
стояло там,
де бути йому слід.
Звичайно, є хвилини потрясіння,
не вірші ллються, а гірський струмок.
Та все одно душевному прозрінню
підпорядковані і слово, і рядок.
І ритму серця розміри довіриш.
Мелодія озвучена — яса.
Все зайве — відсікти!
Є вищість міри —
лиш нею визначається Краса.



Друга книга Олександра Олександровича Мороза «ВІДСТУПАТИ НІКУДИ (Аналітика, Коментарі, Інтерв'ю)» є документальним підтвердженням автора того, «Як знищити корупцію, що роз'їдає державні та людські стосунки аж до розвалу країни? Як розмежувати бізнес і владу? Як подолати злидні, відстояти соціальну справедливість і, врешті-решт, не втратити державу?...» Я міг би лише додати, що «Добро мусить бути з кулаками» (Станіслав Куняєв).

Цю книгу прикрашає такий приємний для мене автограф Олександра Мороза «Івану Семеновичу, вітаючи з Великодніми та травневими святами, бажаючи здоров'я, удачі, нових книжок, дякуючи за увагу до того, що турбує нас однаково». Підпис. 26. 04. 19.

Книга О. Мороза значна за змістом і складається з 328 сторінок. Я як підсумок цієї творчої праці наведу лише

ЛИСТ ДО СПІВВІТЧИЗНИКІВ

Розпочалася президентська компанія. За що змагаються люди? Посада, статус, звання... — суєтні речі. Вони не можуть бути сенсом життя. **Життя саме по собі — найбільша мета, приз, нагорода.** Щоб це зрозуміти, потрібен час.

Для вас «приз» виявився бракованим. Ви заслуговуєте на інше, та якість життя кожного залежить від того, наскільки справедливою є держава.

Ми всі мимоволі знаходимося в інформаційному потоці: війна, трудова міграція, «бервіз», тарифи, корупція, «томос», бюджет, відзначення дат, паради... Демонструється діяльність посадовців, парламенту, уряду...

Чи не задумувались ви, що все це — **імітація державності**? Народ — джерело влади. Так записано в Конституції. Але ж ви від влади відсторонені, на неї не впливаєте. Вона **над** вами і не для вас.

Фактично владу здійснює десяток людей — олігархат. Мета такої влади — бізнес, багатство, гроші. Стосунки між тими, хто в «десятці», якраз і супроводжуються в інформаційному потоці : засіданнями парламенту і уряду, указами, судами, дискусіями, рейтингами політиків, коментарями політологів.

Так — на видногі. А за кулісами — гризня за ресурси, за впливи, за прибутки... Схеми, замовлення, «віджими», рекет, вбивства... навіть війна. І на останньому місці — умови життя. Насамперед, як інструмент захисту інтересів всіх громадян.

Так не повинно бути. Застарілу конструкцію державного управління потрібно здати в утиль. До влади треба долучити кожного громадянина, створити умови (податкові, бюджетні, юридичні... політичні), щоб кожен впливав на якість свого життя, життя родини, громади, держави. Впливав і відповідав за це. Перед собою відповідав.

Так є в провідних європейських державах. Так вимагали Майдани, прагнула «Небесна сотня». Так є в проєкті Конституції, опублікованому 5 років тому. Схвалити його слід **референдумом**. Головне там — **самоврядність, ліквідація адміністративної «вертикалі»**. Це — **європейський вибір** насправді, а не членство в якихось структурах. Такими як є, ми можемо туди увійти і сьогодні: колонією, підсобниками, наймитами. Хоч чому «можемо»? Ми уже такі. «Ми» — більше 90 % населення. Решта себе бачить і влаштовує поза Україною.

Чи хто із «рейтингових» претендентів на «булаву» займатиметься відродженням держави, її соціальної функції? **Ніхто**. Зверніть увагу, в їхніх гаслах, що заповнили дороги, вулиці, екрани ТБ, газети... є те, що справді зачіпає людей: ціна на газ, тарифи, церква... Але це не сто-

сується повноважень Президента. **Його головний обов'язок, — гарантувати дотримання Конституції.** Усіма. Найперше, владою. А якщо вона буде по-європейські організована, то й потреби людей задовольнятимуться як слід. Бо владою будуть саме громадяни.

Це не станеться відразу. Доведеться користуватися щорічними **вотумами довіри** стосовно службовців, **майновою люстрацією**, місцевими референдумами, змінами кримінального кодексу. За 2–3 роки ситуація в країні і настрої в суспільстві стануть принципово іншими. **Це я можу гарантувати.**

З такими пропозиціями я вже звертався до вас, Хтось не задумався, хтось зачаровувався лукавими обіцянками, хтось повірив наклепам, хтось продався, підписавши фальшиві протоколи... Але ж **втрачаємо країну**, звільняємо її землю від своїх дітей і внуків. Це ж очевидно!

Окремо прошу представників мого покоління. Ми дисципліновано ходимо на вибори. Хіба не можна (попри всі впливи, «гречку» і т.д.) проголосувати по-совісті? Зробіть це. **Не можна своїми ж руками нищити власну Вітчизну!** Гріх!

Так, на дату виборів мені вже буде 75. Багато? Звичайно. Скільки вже було чути: треба, щоб прийшли молоді. Сьогодні вони при владі. Діждали, **результат є в кожній сім'ї.** Видно, не у віці проблема. Сподіваюсь, Бог дозволить здійснити те, що обіцяю вам, в правильності чого був і залишаюсь переконаним. Принаймні, ви будете певні, що я не стану займатися піаром, наступним терміном. Посада для мене ніколи не була для мене «доходним місцем». Поцікавитися тим не в наклепників, а в сотень людей, з якими я працював разом. Більше того, першим підпишу давно підготовані (і заветовані) закони про **імпічмент Президента** і Спеціальної слідчої комісії. Розуміючи, що посада **Президента** з нинішніми повноваженнями, із зазіханням на узурпацію **в Україні зайва**, вона не відповідає європейській традиції. Така посада — ніби вироджена матка у вулику, здатна розмножувати лише трутнів.

Я добиваюся посади Президента, щоб скасувати її в Україні. Зрозумійте, допоки всім і вся заправлятиме одна людина і нею призначене «начальство», ви ніколи не вилізете із злиднів, а корупція роз'їдатиме державні і людські стосунки аж до розвалу країни. Мож-

ливо, якби ми не помилилися більше 20-ти років тому, результат був би іншим. Але тоді було започатковане зло. Воно глибоко пустило коріння, щоразу вилазило із виборів, буйно, буйно розрослося і глушить усе корисне вам і країні.

Вирвемо це коріння, і життя всіх зміниться. У своїй програмі я пропоную ті кроки, які ми зробимо разом. Врятуймо країну, кожен матиме перспективу!

Паралельно виборам займаюся створенням єдиної лівоцентристської європейської політичної платформи (партії), щоб об'єднати тих, хто виступає за збереження української держави, за соціальну справедливість, за правду. Щоб провести у парламент нормальних людей, а не лакеїв бізнесу. Ознакою наших намірів щодо оновлення України пропонуються символи для платформи, придатні й для держави, — прапор жовто-блакитного кольору (так велять принципи геральдики) і гімн «Слався, рідна Україно!» (першу строфу додаю).

Допоможіть одне одному в боротьбі за Україну, за кожного з вас.

Нехай кожен усвідомить просту істину: «Як голосуєш, та і живеш!»

Слався рідна Україно, незорий краю!

Я до тебе, Батьківщино, серцем припадаю.

На добро засійся людям хлібом і привітом,

Поєднай же українців у цілому світі.

ПРИСПІВ: Піднімайся, українська могутня державо!

Вічна воля! Чесна праця! Україні — слава!

18. 12. 2018

Олександр Мороз

З яким завзяттям численними документальними посланнями Олександр Мороз переконує читача в необхідності бути завжди з Україною та боротися за її невпинний розвиток. Про це говорив й Іван Франко в своєму творі:

ПРИСВЯТА ПАМ'ЯТІ МОЙОГО БАТЬКА ЯКОВА ФРАНКА

В часах пониження, й неволі,
І нагніту, і темноти,
В тяженькій, панщизняній школі
Родився, ріс і виріс ти.

Та хоч і як негода люта
Товкла й морозила наш дух,
Ти не подався в жадні пута,
Не заклепивсь і не оглох.

Без огляду на себе, сміло
І щиро, як лиш тільки міг,
Стояв ти за громадське діло,
Громадське право ти беріг.

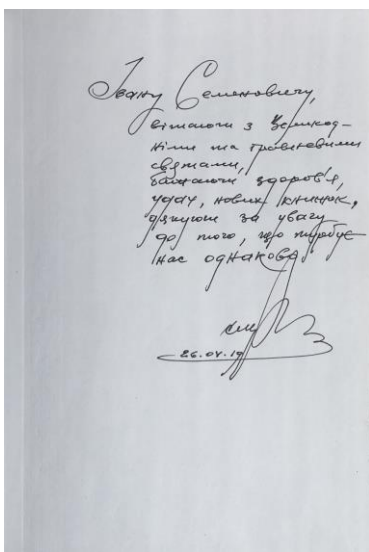
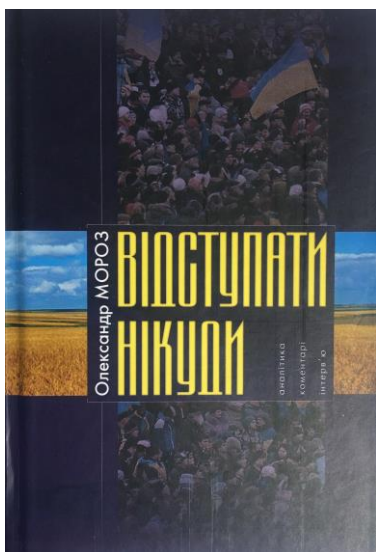
Тяжких незгоден хуртовину,
Тим духом грітий, ти пройшов
І виніс з них аж до загину
Народну шану і любов.

О батьку мій! Коли сьогодні
Хоч іскра тих огнів горить
У мої груді, щоб народні
Злі дні в добро перетворить.

Коли нещастям, горем битий
Не заклепивсь, не знидів я.
А встав, щоби братам служити,
То все те — спадщина моя.

Тож най ся пісня невесела
З твоїм ім'ям у світ іде,
В курні хати, в убогі села,
Де горе дармо віхи жде.

Най там і сіє, і скріпляє
Той вольний дух, що не тремтить,
Що всіх любов'ю обіймає
І над всі скарби правду чить.



Якщо книга Олександра Мороза «Відступати нікуди...» своїм змістом примушує мозок людини до бронівського руху, то для сучасного історика вона незамінний фундамент будівлі, що зветься Україна.

Праця Олександра Мороза невпинна. Як у хлібороба: «Перш за все — праця, невпинна хліборобська праця, що споконвіку давала змогу годувати і свій народ, і близьких сусідів, і далекі народи. Специфіка селянської роботи вимагає, щоб діти стояли як найближче до природи» (Софія Русова). Ми з Олександром Морозом — селянські діти! Працюємо, працюємо й працюємо! І сіємо!

Мене і терло,
і крутило
На вже прожитому віку,
Давало зліт,
ламало крила,
І розпинало,
і таку
Давало долю вибирати,
Де, як у казці, три шляхи...
Я ж прямо йшов,
як вчила мати,
І ніс здобутки та гріхи.
Не відмовляюся ні від чого.
Хай втихомириться й злослов.

Найтяжча випала дорога —
Правдива.
Нею йду.
І йшов.

Олександр Мороз

Вельмишановні Лідіє Василівно, Іване Семеновичу і Ваші рідні!

З нагоди Свята Світлого Христового Воскресіння прийміть найщиріші побажання здоров'я, щастя, добра і благополуччя Вам і всім рідним!

Хай Великдень наповнить наші серця любов'ю до ближнього, надією на кращі переми́ни в житті, душевне й матеріальне благополуччя,

творче натхнення в написанні ваших чудових неперевершених книг, що надихають нас на вічну Любов і Добро до людей!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

З глибокою повагою, завжди Ваші — Олена Степанівна і Петро Гаврилович Матринюки.

Квітень 2019 р.

м. Тернопіль



Велимишановні Лідіє Василівно,
Тване Семеновичу і Ваші рідні!
З нагоди свята Святого Христового
Воскресіння прийміть найсильніші
пожання здоров'я, щастя, добра і
благополуччя Вам і всім рідним!
Хай Великодень наповнить наші
душі любов'ю до ближнього, надією
на кращі переміни в житті, душевне
і матеріальне благополуччя, творче
натхнення в написанні ваших
чудових неперевершених книг,
що надихають нас на вічну
Любов і Добро до людей!
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!
З глибокою повагою, завжди Ваші—
Олена Степанівна і Петро Гаврилович
Матринюки.
квітень 2019р. м. Тернопіль.

У всі свята ми з дружиною отримуємо приємні вітання від Олени Степанівни та Петра Гавриловича. Їх багаторічна лікарська діяльність в Тернополі може слугувати не лише чудовим прикладом ролі лікаря в оздоровленні тернополянина, а й взірцем історії розвитку медицини Тернопілля за останні 6–7 десятиліть. Й «Ти (я) не вмираєш до того часу, поки є бодай одна людина, яка пам'ятає про тебе. Пока служить іншим те, що ти залишив по собі» (із книги Мирослава Дочинець «Многії літа. Благії літа...»).

Кінець травня 2019 року (сьогодні 24. 05. 19), закінчується

ВЕСНА

Вона з'явилася мов Фея,
Із арфою із рук Орфея.
Уся у квітках й пелюстках,
А з нею поруч — Ерос, Вакх.
Громами землю розбудила:
Обмила ніжно й обігріла,
Ще й запрягла вітри у віз
І смакувала сік беріз.
І чула, як зітхав монах,
Як лопотів у небі птах,
Крізь плач борульок, спів пта-

хів
І клекотання журавліва.
Вела у церкви шлюбні пари...
Усі відчули її чари:
Дивилися жінка услід
Юнак і сивочолий дід.
Творила із довкілля казку
І освятила вербу й паску.
Косичила сади і сквери
І відчиняла літу двері.

Валерій Дідух

Шановний Іване Семеновичу!

Щиро дякую Вам за привітання з Великоднем та наданої в дар книги за Вашим авторством!

У свою чергу хочу побажати Вам міцного здоров'я, нев'янучої енергії, щастя та добра, злагоди та достатку, величезного творчого натхнення, успіхів та творчих злетів, здійснення всіх планів і задумів!

Благополуччя, миру і добра Вам і Вашим рідним!

З глибокою повагою

підпис

В. М. Лісовий

Ось такі теплі побажання отримав з проспекту Науки 4 (недавно проспект Леніна) міста ХАРКІВ, Національного медичного... У дні, коли основним змістом мого життя є пам'ять про минуле, такі листи оновлюють мою молодість з її неосяжними надіями.

Коли хвилюється щораз жовтіша нива
І свіжий ліс шумить під жвавами вітерцем,
І співає у саду чорнобока слива
В тіні зеленого листка тихцем;

Коли, купаючись в росі пашистій,
В рум'яні вечори чи в ранки росяні
Із-під куща конвалія сріблиста
Голівкою похитує мені;

Коли біжить струмок холодний з яру,
І, полонивши мисль, його розгін
Мені лепече сагу, повну чару,
Про мирний край, звідкіль женеться він, —

Тоді смиряється в душі моїй тривога,
Тоді розходяться всі зморшки на чолі,
І щастя можу я збагнути на землі,
І в небесах я бачу Бога!

Михайло Лермонтов
(переклад Романа Ладика)

Такий мій рух в цій книзі: Тернопіль, Харків, Полтава... І знову Тернопіль... Газета «Вільне життя» (24 травня 2019 р.) під рубрикою «Прочитане» надрукувала таке:

ШКОЛА ЖИТТЄВОЇ МУДРОСТІ

Є на світі категорія людей, яких, незалежно від віку, називають неvgамонними і непосидючими. До таких таких належить відомий науковець, авторитетний вчений, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України Іван Сміян. Він є фундатором та очільником могутньої педіатричної наукової школи, про яку знають не лише в Україні, а й за її межами. У минулому — І. Сміян упродовж шістнадцяти років ректор Тернопільського державного медичного інституту (нині — національний медичний університет ім. І. Горбачевського). У 1997-му ім'я Івана Сміяна було занесене до книги «2000 видатних людей століття» Міжнародного біографічного центру в Кембриджі. Цього річ Іванові Семеновичу виповнилося 90!

У творчому доробку І. Сміяна — 600 наукових праць, 72 монографії, підручники, посібники, брошури тощо. А ще він започаткував у 2001-му автобіографічний цикл видань спогадів та роздумів, перший томик якого мав символічну назву «Від книги до книги». Саме так — від книги до книги й триває напружена праця — і тут, автори цих нотаток, зупинилися, щоб підібрати точне визначення — публіциста, науковця, педагога, організатора, теоретика й практика, а якщо одним словом — Мислителя. Щойно список цих видань поповнився новою книжкою «Старість...», яка вийшла друком у тернопільському видав-

ництві «Підручники і посібники». Це вже 36-та книга невтомного автора.

Ось як відгукуються про творчість свого земляка педагога його рідної Білківської школи Тростянецького району на Сумщині, де діє постійна виставка, присвячена його творчій діяльності: «Кожна книга — школа життєвої мудрості, як ковток цілющої води, є прикладом любові до своєї професії, спеціальності, любові до близьких, до своїх однодумців, любові до життя; є надзвичайно цінним джерелом виховання в людей, а тим більше у молоді, найблагородніших людських якостей, які повинні бути притаманними українському лікарю, інтелігентній людині». Чому в новій книжці така, здавалось б, песимистична назва? Ось як відповідає у ній на це запитання сам автор: «Старість — не сумний період життя, а один із рівноправних циклів життєвого шляху людини... В усіх своїх книжках спогадів та роздумів я постійно спілкуюся з людьми... Моє спілкування справді неосяжне за територією, за віком, за фахом. Отже, я в розбивку між літерами живу, отже, я постійно в емоційному напруженні пізнання людей, отже, моє життя відображає різнобарвність веселки, неосяжне багатство природи і суспільства...»

Як і попередні книжки І. Сміяна, його тридцять шостий томик приємно вражає широтою мислення, вірністю високим християнським чеснотам добра й справедливості, багатою ерудицією автора. Він — дуже добрий знавець світової, а особливо української художньої літератури, в тому числі творів тернопільських письменників. Слово честі, тут він може дати фору деяким професійним літературознавцям, не кажучи вже про вчителів-філологів, насамперед в ознайомлення з творчістю краян. Ось далеко не повний список (в алфавітному порядку прізвищ) тих авторів, твори яких цитує Іван Сміян. Із тернопільських — Валерій Дідух, Богдан Мельничук, Степан Сапеляк, Валентина Семеняк, Петро Тимочко... Із всеукраїнських — Мирослав Дочинець, Ліна Костенко, Пантелеймон Куліш, Богдан Лепкий, Олександр Олесь, Борис Олійник, Дмитро Павличко, Петро Перебийніс, Микола Петренко, Василь Симонеко, Григорій Сковорода, Леся Українка, Іван Франко. Зі світових — Френсіс Бекон, Вольтер, Клод Гельвіцій, Станіслав Єжи Лец, Фрідріх Ніцше, Джорж Орвел, Жан Жак Руссо, Омар Хайям, Цидеон, Артур Шопенгауер...

Як висловилася старша від І. Сміяна доцент Ярослава Михайлівна Коморовська, «завдяки Вам, шановний Іване Семеновичу, я ознайомилася зі здобутками видатних і талановитих людей України, поетів, прозаїків, у тому числі випускників нашого тернопільського медичного вишу. Через Вашу творчість я пізнала Вас як нову людину — Українця, Патріота». Вслід за цією авторкою хочеться повторити: сподіваємося, Іване Семеновичу, що світлий розум і гаряче серце не дозволять Вам припинити Вашу діяльність, подарують нам нові книжки, такі ж мудрі, багаті інформацією, пристрасні у відстоюванні правди, пройняті українським духом, як і попередні.

*Дарина Колосок,
Ольга Волинська*

Не часто в ЗМІ з'являються на мої спогади та роздуми відгуки, а тому я сприйняв р о з д у м и Дарини Колосок та Ольги Волинської, як надзвичайно цінний подарунок, як особливий активатор моєї творчої діяльності на останніх сходинках життя!

...Перевіряймо час — від часу друзів.
Тривожніше стає, болючіше, сумніше —
Не кожен вже на клич твій обізнється...

Віктор Женченко

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Отримав від Вас чудову книгу «Старість». Ця книга, як і всі попередні, мені дуже сподобалась. В ній відображені всі Ваші спогади, життєвий шлях та надії на краще майбутнє нашої незалежної рідної України. Будемо надіятися на те, що в нашій країні стане жити краще. Я в це вірю: дуже впевнений. Ми, українці, маємо жити краще.

Ви якось мені писали: чому я видав книгу на російській мові? Відповідаю: я сам українець. Мій дід і прадід теж українці, із козацького роду, а моя мама прожила 102 роки, в її метричному посвідченні записано, що вона із козацького роду.

Під моєю редакцією вийшло 23 навчальних посібника. майже половина з них видана українською мовою. В нашій Українській медичній стоматологічній академії навчається багато іноземних студентів,

які краще володіють російською мовою. Тому наші навчальні посібники допомагають краще оволодівати медичними дисциплінами.

23 квітня 2019 року відбулося таємне голосування на перевиборах нашого ректора професора В. М. Ждана на наступний 5-річний термін. Прийняли в голосуванні 740 людей (в т.ч. професорсько-викладацький склад, лаборанти, студенти). За професора В. М. Ждана віддали свої голоси 99,03 проценти... Ми дуже раді, що ректором залишився В. М. Ждан.

Я працюю на посаді професора кафедри педіатрії № 2, а професор Гайсюк А. П., професором кафедри патологічної анатомії УМСА.

Хоч із запізненням поздоровляю Вас, Вашу сім'ю, кафедру зі святами Пасхи, 9 травня.

Бажаю міцного здоров'я, успіхів в роботі Підпис 30. IV.
2019

Професор Микола Миколайович Пеший вже відсвяткував своє 80-річчя, а ще продовжує свою фахову педіатричну діяльність... Тримаймося! Та церковну

ПІСНЮ СЛАВИ ЗАСПІВАЙМО

Пісню слави заспіваймо, щирим серцем нині враз,
Йосафата звеличаймо в цей святий великий час!
Він за Церков і за віру, як святий борець Христа, (2 р.)

Все що мав приніс в офіру: душу, тіло, кров, життя.
А ми нині браття згідно злучені в любови Христа,

Господа благаймо гідно, щоб пролита кров свята,
Посівом священним, стала віра єдності Церков, (2 р.)
Щоб навіки всіх з'єднала під Христову хоругов!

*(Із «Молитовника
християнської родини»)*

поєднаних допомогати їм опанувати
 краще медичні дисципліни.
 23 квітня 2019р. відбулось Того саме
 поєднання, по перевірці чашоті ркхт
 по проф. В.В. Асєдана на наступний
 5-річний Термін. Приймаючи в Г-о-
 сучасні 740 людей (в тому числі
 професорсько-викладацький склад,
 лаборанти, студенти).
 За проф. В.В. Асєдана віддали
 свої голоси 99,83 голосуючих.
 Протягнувши на цю кандидатуру не
 було. Так відповіли перед виборами
 колишній ректорка в.из України,
 Ми всі дуже раді, що ректоркою
 Волинського проф. Федора В.В.
 Я працюю на посаді проф.
 кафедри парієтри м2, а проф.
 А.П. Гасюк — проф. кафедр ПАТІОГ.
 анітій: УМІД.
 Хоч із запізненням, поздравляю
 Вас, Ваші сім'ю, колектив кафедри
 зі святцями Пасхи, 1-го травня,
 Дня Перемоги в Україні.
 Бажаю міцного здоров'я, щастя,
 роботи. Цілую рідних Ваші В.
 30/4-2019г

Що ж я скажу тобі, Миколо Миколайовичу?..

Ой жито, жито, житочко,

Веселі колоски.

Убралось красне літечко

У трави і квітки.

Раєє понад нивами,

Над хвилями ріки,

Над згадками щемливими

Про молоді роки.

Туди уже не вернешся,

Туди шляху нема.

За літом сивий вересень,

За вереснем — зима.

Нехай собі! Не тужимо.

Минають дні в труді.

І любимо, і дружимо,

Душею молоді.

Лиш пісня щемом стелиться,

І вторить їй луна,

Що «молодість не вернеться,

Не вернеться вона».

Микола Луків

Коли «молодість не вернеться, не вернеться вона», мене надихає до життя те, що я багато-багато років пам'ятав про

КЛЮЧЕВЫЕ МОМЕНТЫ

- Найдите в себе страсть и любовь к тому, что вы делаете.
- Никогда не делайте того, что вы не любите.
- Отдавайтесь работе целиком, со всей страстностью — и результаты не заставят вас ждать.
- Придайте своим целям неденежную ценность.
- Осознайте, что страстность побеждает страх.
- Ежедневно подпитывайте свою страсть действием.
- Испытывайте радость от хорошо проделанной работы.
- Концентрируйтесь на решении, а не на проблеме.
- Выдерживайте давление, научившись не поддаваться негативным мыслям и мнениям других.
- Обретите внутреннюю прочность и никогда не сдавайтесь.
- Заставьте себя выйти за пределы зоны комфорта.

*(Із книги Дональда Трампа за участі
Білла Занкера «Мысли по-крупному
и не тормози!». 2013)*

Весна цього року дощова (дощі майже кожен день) та політично насичена як-ніколи... Незважаючи на щоденні дощі, дерева, квіти своєчасно зацвітають, трава росте невидимими темпами (до кінця травня я її косив в саду вже чотири рази); також і з політикою: передвиборна мурашина метушня (раз і два...), відхід «старого» і приход «молодого» президента до влади, перетасовка карт (в політиці не люди, не кадри, а карти)..., збудження та надії у більшості людей. Одним словом — політика. А «Політика — ігрове кубло, в якому глядачі ризикують програтися так же, як і гравець» (автор невідомий). Лише природа — це дар Божий, благодать для людини. А «Політика є мистецтво пристосовуватись до обставин та отримувати користь із всього, навіть із того, що противне» (О. Бісмарк).

Сьогодні більше ніж в 3/4 «населення» України запанували в мозках надії. Надії, які має здійснити Володимир... (Так просив новий Президент людей називати його — Володимир Олександрович Зелен-

ський). Я не пам'ятаю виборів в минулому, які б по силі своєї надії на краще майбутнє, можна було б порівняти, до теперішніх — виборів Володимира. «Дорогоцінна н а д і я, ти сама — вже початок щастя, яке ти обіцяєш нам» (Кр. Віланд).

Последний из несчастных не боится
Ни бед, ни зла: он видит впереди
Н а д е ж д ы луч. На худшее меняем
Мы лишь добро — за горем же придет
Час радости.

У. Шекспир

Надії завжди визивають в людей піднесення. І в мене таке враження, що це піднесення не покинуло людей і після виборів. Але... Але, як каже 104-річний Андрій Ворон: «Вечір покаже, який був день».

У понеділок, 20 травня, у Верховній Раді відбулась церемонія інавгурації обраного президента України. У своїй промові президент України Володимир Зеленський анонсував розпуск Верховної Ради восьмого складу і дострокові парламентські вибори.

Далі ми наведемо інавгураційну промову Володимира.

Повний текст виступу Зеленського у Верховній Раді



Дорогі українці!

Після моєї перемоги на виборах мій шестирічний син сказав: «Та! По телевізору кажуть, що «Зеленський — Президент...» Виходить, що... я... теж Президент?!» І тоді це прозвучало як жарт, але згодом я зрозумів, що насправді це істина. Тому що кожен з нас Президент. Не 73 відсотки, які за мене голосували, а всі 100 відсотків українців.

Це не моя, це наша спільна перемога. І це — наш спільний шанс. За який ми несемо спільну відповідальність. І щойно — не тільки я складав присягу. Кожен з нас поклав руку на Конституцію і кожен з нас присягнув на вірність Україні.

Уявіть собі гучні заголовки: «Президент не платить податків», «Президент напідпитку промчав на червоне світло», «Президент потихеньку краде, бо «всі ж так роблять». Ви згодні, що це ганьба? Ось що я маю на увазі, коли кажу, що кожен з нас — Президент.

Відсьогодні кожен з нас несе відповідальність за країну, яку ми залишимо своїм дітям. Кожен з нас, на своєму місці, зможе зробити все для розквіту України. Європейська країна починається з кожного.

Ми обрали шлях до Європи, але Європа — не десь там. Європа ось тут (у голові — ред.). І коли вона буде ось тут — тоді вона з'явиться і ось тут — у всій Україні. І це — наша спільна мрія.

Але у нас є і спільний біль. Кожен з нас загинув на Донбасі. Кожного дня ми втрачаємо кожного з нас. І кожен з нас — переселенець. Ті, хто втратив власний дім... І ті, хто відчинив двері власного дому, розділивши біль. І кожен з нас — заробітчанин. Ті, хто не знайшов себе вдома, а знайшов заробіток на чужині... Ті, хто в боротьбі із бідністю змушений втрачати власну гідність.

Але ми все це подолаємо! Бо кожен з нас — українець.

Ми всі українці: не існує більших чи менших, правильних чи неправильних. Від Ужгорода до Луганська. Від Чернігова до Сімферополя. У Львові, Харкові, Донецьку, у Дніпрі й в Одесі — ми українці. І ми маємо бути єдині. Адже тільки тоді — ми сильні.

І сьогодні я звертаюсь до всіх українців у світі. Нас 65 мільйонів. Так, не дивуйтесь — нас 65 мільйонів. Тих, кого народила українська земля. Українці в Європі та Азії, у Північній та Південній Америці, в Австралії і в Африці. Я звертаюсь до всіх українців на планеті!

Ви нам дуже потрібні. Усім, хто готовий будувати нову, сильну та успішну Україну, я з радістю надам українське громадянство. Ви повинні їхати в Україну не в гості, а додому. Ми чекаємо на вас. Сувенірів з-за кордону не потрібно, привезіть, будь ласка, свої знання, досвід і ментальні цінності.

Все це допоможе нам почати нову епоху. Скептики скажуть: це фантастика. Це неможливо. А може, це і є наша національна ідея? Об'єднавшись — зробити неможливе. Всупереч усьому!

Згадайте збірну Ісландії з футболу на чемпіонаті Європи. Коли дантист, режисер, пілот, студент і прибиральник билися й захищали честь своєї країни. І зробили це, хоча ніхто не вірив.

І це наш шлях. Ми повинні стати ісландцями у футболі, ізраїльтянами — в обороні рідної землі, японцями — у технологіях, швейцарцями — в умінні щасливо жити одне з одним, незважаючи на будь-які розбіжності.

І наше найперше завдання — припинення вогню на Донбасі. Мене часто питали: а на що ви готові заради припинення вогню? Дивне запитання. А на що готові ви заради життя близьких вам людей?

Можу запевнити — задля того, щоб наші герої більше не гинули, я готовий на все. І я точно не боюсь ухвалювати складні рішення, я готовий втрачати свою популярність, свої рейтинги, і якщо буде потрібно — я без вагань готовий втратити свою посаду, щоб тільки настав мир. Не втрачаючи наших територій.

Історія — несправедлива річ.

Не ми почали цю війну. Але нам цю війну закінчувати.

І ми готові до діалогу. И я уверен, что прекрасным первым шагом для начала этого диалога, станет возвращение всех украинских пленных.

Наш наступний виклик — це повернення втрачених територій. Чесно кажучи, мені здається, що це формулювання не зовсім коректне. Бо неможливо втратити те, що й так наше. І Крим, і Донбас — це наша українська земля. Де ми втратили найголовніше. Це — люди.

И сегодня мы должны возвращать их сознание. Вот что мы потеряли. За эти годы власть не сделала ничего, чтобы они чувствовали себя украинцами. Знали — они не чужие, они наши, они украинцы. И пусть кто угодно раздает хоть по 10 паспортов, это ничего не изменит. Украинец — это не в паспорте. Украинец — это вот здесь.

І я точно це знаю. Знаю від бійців, які захищають Україну — наших героїв, і україномовних, и «русскоговорящих». Там, на передовій, немає чвар і розбрату, там є сміливість і честь. І я хочу звернутися до наших захисників.

Не буває сильної армії там, де влада не поважає людей, які щодня віддають життя за країну. Я зроблю все, щоб ви відчували повагу. Це гідне, а головне, стабільне фінансове забезпечення, ваші житлові умови, законні відпустки після виконання бойових завдань, відпочинок для вас і ваших родин. Потрібно не розповідати про стандарти НАТО, а творити ці стандарти. Безумовно, окрім війни, є ще багато бід, які роблять українців нещасливими. Це шокуючі тарифи, принизливі зарплати і пенсії, болючі ціни, неіснуючі робочі місця. Це медицина, про покращення якої говорять здебільшого ті, хто ніколи не лежав з дитиною у звичайній лікарні. Це міфічні українські дороги, які будуються та ремонтуються тільки у чийсь бурхливій уяві. Дозвольте мені процитувати одного американського актора, який став класним американським президентом: «Уряд не вирішує наших проблем. Уряд і є нашою проблемою». І я не розумію наш уряд, який тільки розводить руками й каже: ми нічого не можемо зробити. Неправда. Можете. Ви можете взяти аркуш, взяти ручку і звільнити свої місця для тих, хто буде думати про наступні покоління, а не про наступні вибори! Зробіть це. І люди оцінять. Якись у вас вибіркові оплески. Не всім подобається, що я кажу? Дарма, бо це кажу не я, а народ України. І моє обрання доводить — громадяни втомились від досвідчених, системних, надутих політиків, які за 28 років створили країну можливостей. Можливостей «відкатів», «потоків», «дерибанів». Читайте також Зеленський заявив, що Україна готова до діалогу з РФ, і назвав умову Ми збудуємо країну інших можливостей. Де всі рівні перед законом, де є чесні та прозорі правила гри. Одні для всіх. А для цього до влади повинні прийти люди, які будуть служити народу. І я дуже хочу, щоб у ваших кабінетах не було моїх зображень. Бо Президент — не ікона, не ідол, Президент — це не портрет. Повісьте туди фотографії своїх дітей і перед кожним рішенням дивиться в очі їм. Я можу ще багато чого сказати, але українці хочуть не слів, а дій. Тож... Шановні депутати! Ви призначили інавгурацію у понеділок, у робочий день. Я бачу в цьому один плюс — це значить, ви готові працювати. А тому прошу вас ухвалити:

1. Закон про скасування депутатської недоторканності.
2. Закон про кримінальну відповідальність за незаконне збагачення.

3. Багатостраждальний Виборчий кодекс і зробити відкриті списки.

А також. Прошу звільнити з посад:

1. Голову Служби Безпеки України.
2. Генерального Прокурора України.
3. Міністра оборони України.

Це геть не все, що ви можете зробити. Але для початку — достатньо. У вас буде два місяці. Ухваліть ці важливі закони та рішення. Повісьте усі медалі собі. Заробіть непогані бали на дострокові парламентські вибори. Я розпускаю Верховну Раду України 8-го скликання. Слава Україні!

І наостанок. Дорогий народі! Протягом свого життя я намагався робити все, щоб українці усміхалися. Це була моя місія. Тепер я робитиму все, щоб українці принаймні більше не плакали».

Незвична промова. Подібної промови не було за моє покоління. Промова, яка зміцнювала думки «3/4» про глибинні зміни в нашому суспільстві. Власне про таке: покінчення з війною, корупцією, агресивною бюрократією, брехнею на державному рівні, неповагою влади, відновлення сумління, покращення матеріальних здобутків...

І в цьому коловороті — Я...

Світ глибокий, мов колодязь.

Де я в ньому?

Крикнув:

«Де я?!»

Лунко злинуло відлуння

До галактик — від воріт.

Вдалину подаленіло,

Лагідно торкнуло місяць,

Місяць, ніби мандоліна, —

Діна, діна — забренів.

В цьому дивному огромі

Де я?

Хто я ?
— Крапельина.
Крапе... (лине): лина... ина...
Крапка у кіці рядків:

Строго точних — тополинних,
І задуманих — вербових,
І червоних — калинових, —
Крапка я в кінці рядків.

То, виходить,
я — кінцевість?
Ні, виходить,
я — початок:
Після крапки починаюсь
Я із нового рядка...

Але що це освітило
Весь огром посеред ночі?
Що це — сонце серед ночі?!
...Матері виймають хліб.

Борис Олійник

Минув незначний час після виборів і... Володимирі необхідно вступати в полосу перемовин, пам'ятаючи, що

ГОДИНА ПЕРЕМОВИН — НЕБЕЗПЕЧНА ГОДИНА

Не з-так давно я бачив у сусідстві в Мюсідані, як ті, кого звідти вигнало наше військо, а також їхні прибічники нарікали на зраду, бо під час перемовин і тимчасового замирення на них раптово напали і розбили ущент. Така скарга в інший вік, мабуть, була б цілком справедливою. Але, як згадувалося вище, наші звичаї надто вже відійшли від колишніх чесних правил. Отож не можна звірятися одне на одного, поки не прикладено останніх печаток, та й ще після цього по-всякому буває.

Годі твердо розраховувати на те, що переможці дотримують свого слова, даного містові, що здалося на ласку звитяжців і впустило ще розпашілих від бойового запалу вояків.

Люцій Емілій Регілл, претор римський, даремно згаявши час на штурм міста фокейців, бо мешканці боронилися страх завзято, уклав з ними пакт, за яким він матиме їх за друзів народу римського і вступить до міста як до міста спільників. Отож вони вирішили його не боятися. Але після вступу до міста з військом (аби там показатися з більшою помпою) марними виявилися всі його зусилля утримати в шорах вояків, і чималу частину міста було спустошено у нього перед очима; хіть плондрувати і мститися подужала в них шану до вождя та військової дисципліни.

Клеомен правив, що будь-яка кривда, вчинена супротивникові на війні, — це річ поза межами правосуддя і не підлягає вирокам ні богів, ні людей. Змирившись на тиждень з аргів'янами, він уже третьої ночі напав на сонних і погромив їх, усправедливлюючись тим, що при замиренні про нічну пору не згадувалося. Але боги покарали його за таку хитромудру підступність.

Місто Кизиліна, чиї мешканці легковажно повірили у свою безпеку, зазнало під час переговорів раптового нападу, і діялось це у вік найсправаніших верховод і найдосконаліших установ у римлян. Адже ніде не сказано, що нам не вільно у слухний час і в слухному місці скористати із глупоти ворога, подібно до того, як ми повертаємо на свою руч його боягузтво. Війна у силу своєї природи має багато привілеїв, які за воєнних умов цілком розумні, хоч розум наш і обурюється; тут утрачає чинність: *ніхто не повинен наживатися на дурості іншого* (Цицерон. *Про обов'язки*, III, 17).

Проте мене вражає сваволя, з якою Ксенофонт дозволяє ці порушення у своїх розправах та учинках свого нібито досконалого державця. А це ж автор великої в цих речах ваги, він славетний воїн і філософ із числа перших учнів Сократових. З його надто широкими поглядами на цей предмет я далеко не завжди згоден.

Пан д'Обінь облягав Капую, і ось коли після запеклого штурму синьор Фабриціо Коллона, комендат фортеці, почав з ним переговори з бастіону, а вояки його втратили пильність, наші здобули місто і знищили його дощенту. А ось вам іще свіжішої пам'яті випадок. Сеньйор Джуліано Роммеро допустився ще більшої необачності, він вийшов за мури перемовлятися з паном конетаблем, аж це, повернувшись назад, виявив, що фортецю здобув ворог. Але там де зиск, там і

втрата, ми теж іноді програвали. Маркіз Пескарський облягав Геную, де верховодив дук Оттавіано Фрегозо; переговори між ними зайшли так далеко, що залишилося тільки поставити підпис. Проте при їхньому завершенні гішпанці вдерлися до міста і заходилися порядкувати в нім так, ніби взяли його боєм. Так само згодом баррійське місто Ліньї, де правив граф де Брієн, місто, облогу якого провадив сам цезар, було захоплено тоді, як Бертейль, намісник згаданого графа, вийшов за мури перемовлятися.

Лише звитяга завжди найславніша,
Здобута чи умом, чи талантом. прикласти

Аріосто, Роланд Несамовитий, XV, I

Так, принаймні, говорять. Але філософ Хрисип був іншої думки, як і я сам. Він казав, що бігуни повинні докласти всіх зусиль, аби випередити інших, але зась хапати за руку суперника, аби його затримати, чи підставляти ногу, аби бігун упав.

А ще шляхетніше відповів Олександр Полісперхонтові, коли той схилив його скористатися з п'їтьми для наскоку на Дарія. «Не в моєму звичаї, — сказав Олександр, — здобувати крадену перемогу» — *Волію лаять недолю, ніж звитяги стидатись (Квіт Курцій, IV, 13).*

Він мав за безчестя
Вбити Орада, коли той тікав, і поранити ззаду, що
Кинувши списом, але оббігає його і виходить
Просто назустріч йому і, ставши як я — муж проти мужа,
Перемагає не підступом хитрим, а силою зброї.

Вергілій, Енеїда, X, 732

Мішель Монтень. Книга «Проби» I

Ось такі «пирого», Володимире. Труднощі є й сьогодні, але їх більше попереду. Як завжди. Людина не бачить тріски в своєму оці, а помічає пилінку в чужому. Тому всі ми ретельно спостерігаємо за новим. За новим президентом. За його дією, пам'ятаючи, що «Постоянна тільки смена, нерушима тільки смерть. Сердце каждым ударом наносит нам рану, и жизнь вечно истекала бы кровью, если бы не поэзия...» (Бёне).

Да, крепко поспорил с кайзером я —
Во сне лишь, во сне, конечно.
С царями рискованно наяву
Беседовать чистосердечно!

Лишь в мире своих идеальных грез,
В несбыточном сновиденье,
Им немец может сердце открыть,
Немецкое высказать мнение.

Я пробудился и сел. Кругом
Бежали деревья бора.
Его сырая голая явь
Меня протрезвила скоро.

Сердито качались вершины дубов,
Глядели еще суровой
Березы в лицо мне. И я вскричал:
«Прости меня, кайзер, на слове!

Прости мне, Ротбарт, горячность мою!
Я знаю: ты умный, ты мудрый,
А я — необузданный, глупый драчун.
Приди, король рыжекудрый!

Не нравится гильотина тебе —
Дай волю прежним законам:
Веревку — мужичью и купцам,
А меч — князьям и баронам.

Лишь иногда меняй прием
И вешай знать без зазренья,
И прочим отрубай башку —
Ведь все мы божьи творенья.

Восстанови уголовный суд,
Введенный Карлом с успехом,
Распредели опять народ
По сословиям, гильдиям, цехам.

Священной империи Римской верни
Былую жизнь, если надо,
Верни нам самую смрадную гниль,
Всю рухлядь маскарада,

Верни все прелести средних веков,
Которые миром забыты, —
Я все стерплю, пускай лишь уйдут
Проклятые гермафродиты,

Это штиблетное рыцарство,
Мешанина с нелепой прикрасой,
Готический бред и новейшая ложь,
А вместе — ни рыба ни мясо.

Ударь по театральным шутам!
Прихлопни балаганы,
Где пародируют старину!
Приди, король долгожданный!»

Генрих Гейне

Я пройшов... І мідні труби... І Йосифа Сталіна, і Микиту Хрущова, і Леоніда Брежнєва, і Михайла Горбачова, і 5-х президентів України, і... І можу стверджувати, що демократія в незалежній Україні є. Адже Володимир займається президенством лише два тижні, а я вже можу критично говорити про його діяльність. Що я маю на увазі?

1. Прийом Володимиром Кучми і його зятя-мільярдера (Пінчука) в неробочий час (біля 19.00). Призначення старенького (літа повернули на дев'ятий десяток) Кучми на відповідальну державну посаду (установлення миру в Україні), який на цій же посаді при Порошенкові не зміг зробити а-ні-ні-ць. Можливо, у Леоніда Кучми змінилося обличчя або мізки? Дай Бог. І в цей час приходиться думка Фрідріха Ніцше про

ТЯЖЕЛЫЕ МИНУТЫ

В жизни каждого философа, наверное, бывали тяжелые минуты, когда он думал: какой же во мне толк, если никто не верит даже моим плохим аргументам? В этот самый момент пролетает над ним какая-то зловредная птички и давай чирикать: «Какой в тебе толк! Какой в тебе толк» (із книги «Стихотворения, философская проза». 1993).

«Старий кінь борозни не псує» — так каже українська поговорка. Поживемо — побачимо.

2. Йосип Сталін казав: кадри вирішують все. Мабуть, тому Володимир вирішив збільшити адміністрацію президента (з повідомлень ЗМІ). А я мріяв, що він зменшить кількісний склад цього ЦК партії — адміністрації — в десятки разів!

3. Я також мріяв, що Володимир подарує «Феофанію» діткам.

Мрія, мрія — вона навіть присутня у стариків, глибоких... У мене. «Надія подібна до нічного неба: немає такого куточка, де б око, настирливо шукаючи, не знайшло б урешті-решт яку-небудь зірку» (О. Фельє). Очікувань багато, а часу президенства Володимира минуло мало. Дуже мало! Але пам'ятаймо:

Крушатся н а д е ж д ы одна за другою,
А сердце все ждять продолжает;
Так рушится в море волна за волной,
Мощь моря ничто не смиряет.

Фр. Рюккерт

Хвиля життя невинно приносить людині все нові й нові життєві сцени... Іноді — неочікувані.

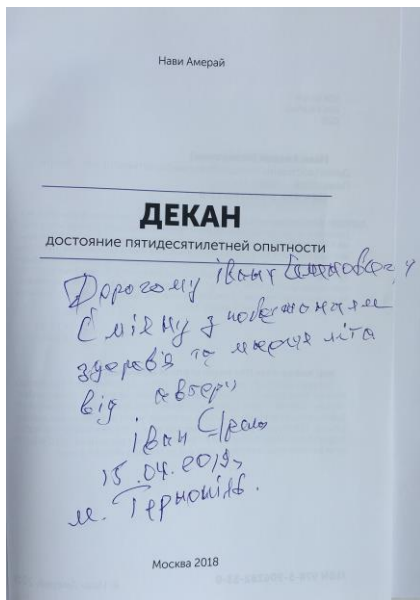
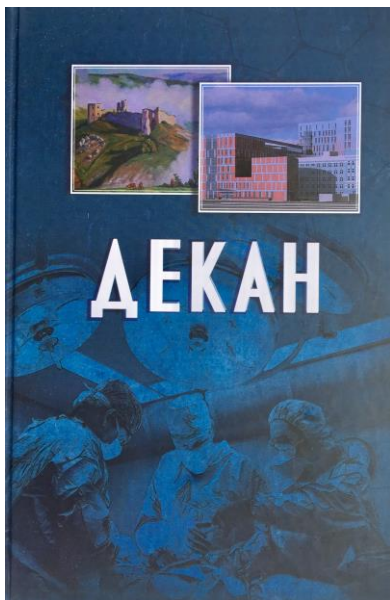
З ректорату нашого університету мені передали чудово оформлену книгу «Декан». Відкриваю. На першій сторінці автограф: «Дорогому Івану Семеновичу Сміяну з побажанням здоров'я та многая літа. Від автора. Іван Ярема. 15. 04. 2019 р. м. Тернопіль». Ця книга вийшла під авторством Нави Амерай (читай справа наліво — Іван Ярема), в Москві в 2018 році — «50-летию лечебного факультета Московского государственного университета имени А. И. Евдокимова посвящается». Куди лише не заносила доля наших земляків?!

Наводжу перший абзац першого розділу 303-сторінкової книги:

**Феномен Ивана Васильевича Яремы —
личности, выдающейся своими поступками и талантами**

Член-корреспондент РАН, член-корреспондент РАМН, заслуженный деятель науки РФ, доктор медицинских наук, профессор Ярема Иван Васильевич родился 16 мая 1938 года на Западной Украине (с. Кудринці, Тернопільської області — І. С.) при панской Польше в

украинской крестьянской семье. Там же получил среднее образование. Высшее — в Первом Московском медицинском институте им. И. М. Сеченова...



В 1970 году (досрочно) закончил ее (аспирантуру — I. С.) и с сентября 1970 г. по настоящее время работает на этой же кафедре, именуемой теперь кафедрой госпитальной хирургии Московского государственного медико-стоматологического университета им. А. И. Евдокимова. Прошел путь в университете от клинического ординатора до профессора, члена-корреспондента РАН, члена-корреспондента РАМН, заведующего кафедрой госпитальной хирургии, декана лечебного факультета...

Книга відображає переважно навчальну та адміністративну працю Івана Васильовича і, на жаль, обмаль говориться про його наукову діяльність, про підготовку ним наукових кадрів. А Іван Ярема написав близько 600 наукових праць, підготував 117 кандидатів та докторів наук, серед них біля півсотні з нашого вузу.



Що поєднує мене з Іваном Яремою? Багаторічна дружба, яка ґрунтувалася на:

1. Імені: два Івана;
2. Селянському походженні;
3. Настирливості до праці;
4. Тернопільському патріотизмі;
5. Співпраці Тернопільського медичного та Московського медико-стоматологічного вузів;
6. Підготовці докторів та кандидатів наук Іваном Яремою для нашого вузу;
7. Любові до всього українського...

І. В. Ярема на 10 років молодший за мене, але нас завжди єднала жага до життя, до праці, до творчої праці! І цю основу, основу людську, ми намагаємося залишити й після себе...

Нас не засмучує Маркіяна Шашкевича

ВЕСНІВКА

Цвітка дрібная
Молила неньку,
Весну раненьку:
«Нене рідная!
Вволи ми волю,
Дай мені долю;
Щоб я зацвіла,
Весь луг скрасила,
Щоби я була,
Як сонце, ясна,
Як зоря, красна,
Щоби-м згорнула

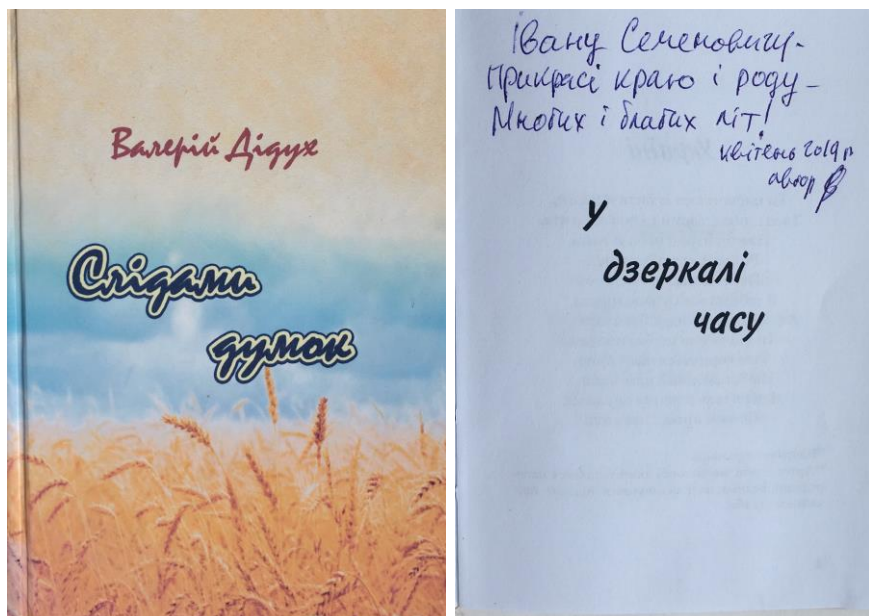
Весь світ до себе!»
«Доню, голубко!
Жаль мені тебе, зне,
Гарная любко,
Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде, —
Краса змарніє
Личико зчорніє,
Головоньку склониш,
Листоньки зрониш,
Жаль серцю буде».

Але ми і сьогодні не втрачаємо надії на краще та радимо іншим:
«Ніколи не втрачайте надію на краще, так як після самої чорної ночі
завжди буває світлий день і навіть після самого сильної зливи яскраво
світить сонце» (Форестер Амалія).

УКРАЇНІ

Ти народилась із битв й надій,
Твоя душа слізьми і кров'ю вмила,
Напів барви неба й жита
Розділили прапір твій.
Ти була знаною в світах,
В тебе на все була відправа.
Та після князя Ярослава
Ти стала мов підбитий птах.
Але вернуться часи слави
На Богом даній нам землі...
І день народження держави,
Неначе артос (особливий хліб — *автор*) на столі!

Таким гарним віршем розпочинається збірка, яку подарував мені відомий поет Тернопільщини, доцент кафедри фізики нашого вузу, Валерій Дідух.



З хвилюючим душу автографом: Івану Семеновичу — прикрасі краю і роду — Многих і благих літ. Квітень 2019 р. Автор підпис

Як багато талановитих людей, які оточують мене, з якими я спілкувався, з якими я спілкуюся...

Світи фольклорної краси
Нас зачаровують відроду.
В них відзекалюють часи
Красу душі мого народу.

Вони мов квіти навесні,
Немов духовності джерела...
Прадавні звичаї, пісні
Несуть, мов естафету, села.

Валерій Дідух

Як багато людських мрій неможливо втілити в сьогодні:

Ще не вдалось Творцю зробити
Того, що хоче людський рід:
«Щоби ніколи не вмирали діти
Й щоб не було ні воєн, ні сиріт».

Валерій Дідух

«Невже, щоб стати творцем бід, на світ з'явився людський рід»
(Валерій Дідух). Невже? Мабуть, так. О люде, люде!!!

«ІЗБАВИ НАС ОТ ЛУКАВОГО»

Чим є зло? Звідки воно? Як і чим від нього увільнитися?

У християнській вірі й у християнській етиці поняття добра і зла стали й ясні. Добром найвищим Бог: *«ніхто добрий, тільки один Бог»*. Посередньо добрами називає християнство все те, що до Бога веде й до Бога зближає. Злом — брак того добра. Очевидно, для того, якому це добро яким-небудь способом належить мати. Тим-то найправдивішим злом — гріх. Але злом і все те, що стається в нас причиною гріха, хоч може це бути і без нашої вини. Так, злом буде незнання того, що знати кому належить. Злом — помилка й блуд; злом — схильність волі до зла, а розуму до блуду. Прохання про звільнення від злого обіймає тому всі ті роди зла.

Святий Павло дає нам у багатьох уступах своїх посланій довгі прямо каталоги чи то гріхів, чи мерзенних власностей грішників. Наведу лиш один, бо не знати, чи не треба приноровити його особливим способом до наших часів: *«В останні дні настануть люті часи, бо люди будуть самолюбні, грошолуби, чванливі, горді, хулители, родичам непокірні, невяччі, безбожні, без любові, непримиримі, клеветливі, непоздержливі, люті, недобролюбиві, зрадники, нахабні, надуті, люблячі розкоші більш, як Бога, що мають позір побожності, але відпекуються її сили»* (II Тим. 3, 1–5).

З того гадючого гнізда, з тої смердючої клоаки, якою щораз більше стається світ, чи дивно, що християнська душа рветься до свободи, до світла, до здоров'я й життя, до неба, до Бога, рветься молитвою й у словах *«Отченашу»* знаходить в міру своєї широти й доброї волі зараду на все зло, в якому цілий світ лежить (1932–1933 рр., Львів. З праці Митрополита Андрея «Божа мудрість»).

Валерій Дідух володіє даром магічного працелюбства, який, на-самперед, характерний творчим людям. Практично він щорічно випускає в світ одну книгу поетичного чи творчого характеру. І все це він робить в позаурочний час своєї основної роботи — доцента кафедри фізики університету. Такі люди є опорою сім'ї, колективу, суспільства! Але в нього (Валерія Дідуха) є з кого брати приклад. Ось подивіться, читачу, мій одноліток, якому за 90 років, Дмитро Павличко, й сьогодні є джерелом невинної творчої енергії в поезії, прозі, громадській діяльності... Лише 22 червня 2019 року в «Літературній Україні» він (Павличко) надрукував чотири вірша, свій виступ на саміті голів парламентів держав Центральної та Східної Європи у Варшаві та «Слово про Юрія Мушкетика».

Дмитро Павличко був найщирішим прихильником Петра Порошенка, закликав увесь люд голосувати за нього, а тепер написав листа

ДО ПАНА ЗЕЛЕНСЬКОГО

Пане Зеленський, правдою живою
Звертаюсь до вас од імені Івана Франка.
Якщо ви президент, шануйте зброю,
Не похиліться в час війни та бою,
Бо зрадить вас примирення рука.

З Москвою помириться неможливо,
Бо Україна — то Європи чверть,
Де мови нашої й культури диво
Вбивали москалі безжально й мстиво,
А наше братство — Сандормох і смерть.

Пане Зеленський, вам шукати треба
Свого спасіння в НАТО і в собі,
Якщо ви президент посланий з неба,
А не підступна зрадницька амеба,
Що сяє в славі, та згорить в ганьбі.

Подумайте, але не в стилі Юди,
Що Україна ваш уділ навек;
Та що була і та, що завжди буде,

Бо й після вас там жити будуть люди,
Тектиме часу гуркітний потік.

Спиніться! Ще не пізно! Генерали
Підкажуть вам, куди потрібно йти,
П'ять літ вони свій край обороняли,
Хотів би я, щоб вас не проклинали
В мазепінським строю мої брати.

Який великий гріх бере на себе більшість творчих людей — повчання інших. Причому забувають, що «Навіть брехню люди пробачають охоче, аніж повчання» (Ж.-П. Ріхтер). Пам'ятаймо про це.

Сьогодні все більше і більше появляється автобіографічних книг. З моєї «кочки» зору — явище надзвичайно позитивне і для особистості і для суспільства! Чому?

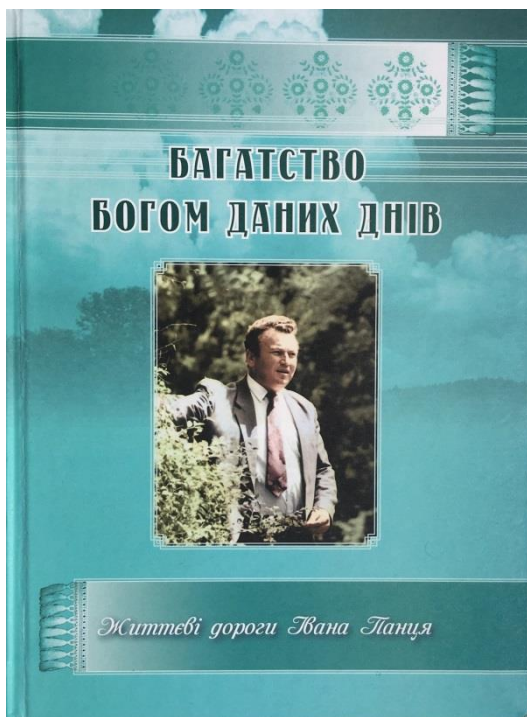
1. Людина не просто аналізує пройдений життєвий шлях, а головне — живе в другий раз, але вже життям більш світлим, яскравим, добрим; 2. Лише мемуарна література характеризується позитивом! Додавлю — переважно. Не без виключення. 3. Якщо б історики користувалися мемуарною літературою, то монографії, підручники з історії були б схожі на пісню, а не на алгебру — як сьогодні; 4. Мемуарна література може бути основою джерела творчої діяльності поета, письменника, сатирика, композитора, художника...; 5. Мемуарна література, як ніщо інше, відображає особистість...; 6. Мемуарна література джерело історії роду, джерело можливого розвитку *індивідуума*, джерело становлення відносин між людьми....

Це вступ до подарованої мені Іваном Івановичем Панцьо чудово оформленої книги «Багатство Богом даних днів. Життєві дороги Івана Панцьо». Книга «Дорогому й любимому чоловікові, батькові, дідусеві до 70-річчя присвячується». Упорядники: Стефанія Панцьо (дружина — І. С.), Наталія Лісняк (старша донька — І. С.).

Епіграф книги:

З роду в рід кладе життя мости,
Без коріння саду не цвісти,
Без стремління човен не пливе,
Без коріння сохне все живе.

Я добре знайомий з Іваном Панцюм, багато років з ним спілкувався, і мої почуття приєднуються до десятків відомих людей, які письмово це підтвердили в книзі:



ДЖЕРЕЛА

Примножить щастя й радість із роками тепло родинне, вишите теплом (Н. Панцьо-Лісняк);

СІМ'Я

Ми не розгубили почуття любові, дарованої Всевишнім (С. Панцьо);

Дивовижні кольори мого батька-романтика (Н. Панцьо-Лісняк);

Щире слово про батька (Н. Панцьо-Корильчук);

Доброта скращує роки (А. Лісняк і Т. Корильчук);

Усмішка — це частина його шарму (І. Лісняк);

Особливий спосіб виховання (Б. Корильчук);

Поряд з дідусем я почуваюся справжньою принцесою (М. Ліс-
няк);

Найкращий у світі дідусь (С. Корильчук);

Іванко-менший (І. Корильчук);

РОДИНА

Дорогому Івану, славному ювіляру від люблячого брата Михайла
(М. Панцьо);

Доля подарувала двох янголів-охоронців (Т. Житар); тільки весна
буває

Дорогому стрийкові Івану від люблячого племінника Юри
(Ю. Панцьо);

Він мені не як двоюрідний брат, а як рідний (М. Чура);

Ловлю себе на думці, що чекаю на нього, на Івана (А. Туркало);

Посмішки було достатньо... (М. Фучило);

Добре, що на світі є Івани (Г. та І. Панили);

За це і я молюся, мій дорогий брате... (С. Ядловський);

Нехай в душі тільки весна буває (Н., І., А. та І. Ілляші);

Калейдоскоп світлих поглядів... (М. Папірянська);

Родина на першому місці (М. Савула);

Посадити дерево — залишити про себе найкращу пам'ять (Г. і Є.
Лісняки, Я. і Б. Корильчуки);

ЦЕРКВА

Життєве паломництво Івана Панця (Архієпископ і Митрополит-
Тернопільсько-Зборівський Василій Семенюк);

Людина з великої букви (о-др Андрій-Іван Говера);

Хай Боже благословіння завжди буде з Вами! (о. Іван Козій);

Невичерпна доброта й милосердя, які дарує світу Іван Панцьо
(о. А. Марчук);

Парафіяни маленького села не забудуть тієї великої допомоги
(о. С. Суканець);

ДРУЗІ

Іван Панцьо — легенда нашої епохи (І. Курницький);

Людина доброго серця (А. Кучуренко);

Любий друже, Іване Івановичу! (А. Толстоухов);

З Вашим ім'ям тернополяни пов'язують багато хороших справ...
(С. Надал);

Трояндовий слід Івана (С. Кулик);

Перші кроки нашої дружби (В. Кочергін);

Такі унікальні люди творять життя (В. Сосніцький);

Завжди знаходив потрібні слова.... (В. Ширенко);

Скрізь залишав теплі слова вдячності... (В. Кравець);

У цього чоловіка є чого навчитися (І. Богун);

Мов розкритий вітер життя за плечима... (К. Хитряк);

Іван Панцьо з висоти десятиріч (М. Ониськів);

І досі квітнуть подаровані вами троянди (В. Кунцьо);

Таких людей любить Бог (Л. та М. Ясніцькі);

Нас познайомила книга (В. Ванчура);

Добрий, мудрий, великодушний (П. Зінчук);

Не кожен може похвалитися такими гарними сусідами (М. Семнюк);

Йому нема ціни (Г. Брездень);

Коли руки умілі до праці, коли мудрість зоріє у кожному слові
(Л. Вакарюк);

Світла ювілейна дата на життєвому календарю Івана Івановича!
(Сусідська громада);

КОЛЕГИ

Наполегливість, знання та досвід організатора (В. Гладун);

Вміння творити красу (М. Марценюк);

Керівник і людина з великої літери (З. Новосельський);

Допомагав людям, шукав і знаходив правду в житті (Р. Савула);

Вдячний долі, що звела мене з такою людиною (Г. Галкевич);

...І радіємо, що працювали разом із Вами! (Є. Держирука,
Г. Шкляр, І.-М. Сvergун, Г. Курант, Р. Снігур);

Досвідчений господарник і вимогливий керівник
(І. Федорівський);

З великим досвідом — у майбутнє (В. Лахманюк);

Це були роки невтомної праці... (В. Ляковська);

Слава йде попереду людини (І. Миськів);

У світ пушу всі задуми мої... (Л. та М. Лемешко);

Лідерство — це властивість його характеру (І. Гільтай);

Любить красу та створює її в рідному місті (Н. Семенюк);
Добрый майстер у роботі та порадник у житті: допоможить у тур-
боті та порадить у біді (М. Шабат);
Та вічно молода душа (Н. Черній);
Дякую за те, що були і є в моєму житті (М. Кашанська);
Висоти Івана Панця (П. Ландяк);

ПОШАНІВОК

Спогад про трояндове місто (Н. Пастушенко);
Іван Панцьо: «Ми повернемо Тернополю колишню славу»
(М. Гадомська);
Іванові Панцьо — шістдесят!
Іван Панцьо — начальник КРУ в області: «Наше головне завдан-
ня — принциповий, ефективний контроль...»;
Приємний спогад небайдужої людини (Б. Новосядлий);
Душа нехай ніколи не старіє... О. Кровицька, Ю. Осінчук);
З висоти прожитих літ (З. Кушнірук).

Я навів зміст книги про Івана Панцьо. Чому я це зробив? Тому що зміст надзвичайно різноманітний, я б сказав «пишний», не містить ні єдиного повтору, та відображає діяльність, всемірність характеру, красоту рис ювіляра, людини, одного з очільників нашого суспільства, — Івана Панцьо. Недарма Євгеній Євтушенко наголошував в своїй творчості — пишіть про людину гарне не лише після її смерті, а, на-самперед, й при її житті! Мабуть, в цьому найбільша цінність цієї кни-ги.

Але між іншим зауважу словами Івана Франка:

Не слід усякого любити без розбору.
Як добрі щепи садівник плекає?
Так, що всі зайві парості втинає,
Щоб добрі соки йшли все вгору, вгору.

Господь сказав: «Яка тобі заслуга,
Коли кохаєш свого брата, друга?
А ви любите своїх ворогів!»
Подумай добре, що Господь велів!

Не мовив: «Моїх ворогів любіте!»
Отсе, брати, ви добре розумійте,
Що ворог Божий, ворог правди й волі
Не варт любові вашої ніколи.

Це про людину, а нижче про те як звучить в розумінні ЮВАЛЯ
НОЙ ХАРАРІ (книга «Номо Deus. За лаштунками майбутнього». Перекладач О. Дем'янчук)

ЛЮДСЬКА ІСКРА

Немає сумнівів, що *Homo sapiens* — найпотужніший вид у світі. *Homo sapiens* теж любить думати, що він володіє найвищим моральним статусом і що людське життя значно цінніше, ніж життя свиней, слонів чи вовків. Це не так уже й очевидно. Чи може така думка мати резон? Чи є людське життя ціннішим, ніж свиняче просто тому, що колектив людей потужніший, ніж колектив свиней? Сполучені Штати значно потужніші за Афганістан, але чи вище в певному фундаментальному сенсі. означає це, що життя американців має вищу внутрішню цінність, ніж життя афганців?

На практиці життя американців *дійсно цінніше*. В освіту, охорону здоров'я і безпеку пересічного американця вкладається значно більше грошей, ніж такого ж афганця. Убивство американського громадянина викликає значно сильніший міжнародний резонанс, ніж убивство афганського. Однак загальноприйнято вважати, що це не більш ніж несправедливий результат геополітичного балансу влади. Афганістан може мати значно менший вплив, ніж США, однак життя дитини в горах Тора-Бора вважається всіма так само священним, як і життя дитини на Беверлі-Гіллз.

На противагу цьому, коли ми цінуємо життя людських дітей понад життя поросяти, то хочемо вірити, що це відбиває щось глибше, ніж екологічний баланс сили. Хочемо вірити, що людське життя справді вище в певному фундаментальному сенсі. Ми, *Homo sapiens*, любимо твердити самим собі, що володіємо певною магічною якістю, яка не лише відповідає за нашу внутрішню владу, а й морально виправдовує наш привілейований статус. Чим є ця не унікальна людська іскра?

Традиційна монотеїстична відповідь: лише *Homo sapiens* має вічну душу. Тоді як тіло занепадає й зотліває, душа торує шлях до спасіння чи вічних мук і переживатиме або вічне задоволення в раю, або вічні муки в пеклі. Оскільки свині й інші тварини не мають душі, вони не беруть участі в цій космічній драмі. Вони живуть лише кілька років, а потім помирають і ідуть в нікуди. Тому маємо значно більше дбати про вічні людські душі, аніж про недовговічних свиней.

Це не казка для дитячого садка, а неймовірно потужний міф, що продовжує формувати життя мільярдів людей і тварин на початку XXI століття. Віра в те, що люди мають безсмертну душу, тоді як тварини — просто недовговічне тіло, — стрижень нашої законодавчої, політичної й економічної системи. Це пояснює, чому, наприклад, цілком нормально для людини вбивати тварин для їжі, або для свого задоволення.

Однак останні наукові відкриття категорично суперечать цьому монотеїстичному міфowi. Дійсно, лабораторні експерименти підтверджують точність однієї частини цього міфу: відповідно до тверджень монотеїстичної релігії, у тварин немає душі. Усі ретельні дослідження і больові випробування не змогли виявити жодних слідів душі у свиней, пацюків чи макак резус. На жаль, ті самі лабораторні дослідження підважили другу й важливішу частину монотеїстичного міфу — люди *дійсно* мають душу. Учені піддали *Homo sapiens* десяткам тисяч експериментів і заглянули в кожний куточок нашого серця й кожен звивину нашого мозку. Однак вони ще й досі не відкрили якихось магічних іскор. Тобто не існує наукових доказів того, що на відміну від свиней, *Homo sapiens* має душу.

Якби це було все, ми цілком могли б стверджувати, що вченим просто треба продовжувати пошук. Якщо вони ще не знайшли душі, це тому, що шукали не недостатньо ретельно. Однак учені з наук про життя сумніваються в існуванні душі не тому, що не знайдено доказів, а радше тому, що сама ідея душі суперечить найбільш фундаментальним принципам еволюції. Ця суперечність відповідальна за нестримну ненависть, яку викликає теорія еволюції серед відданих монотеїстів.

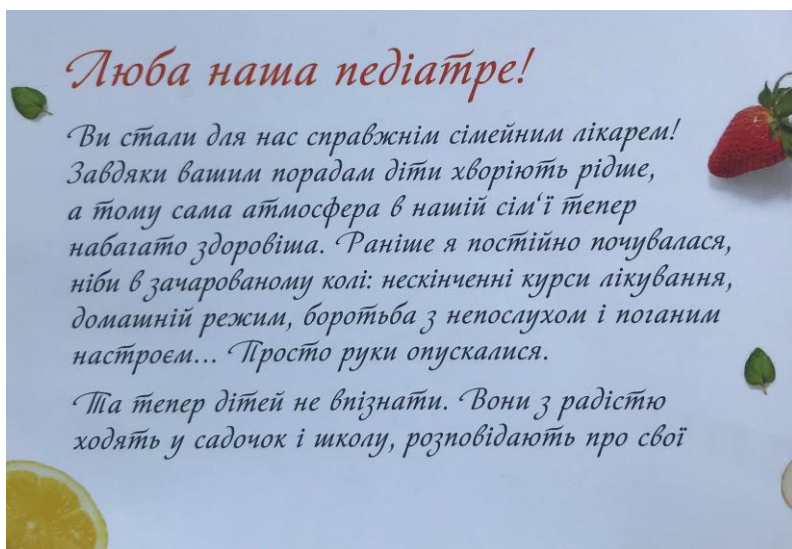
Можна було б поставити крапку, але життя вимагає руху...

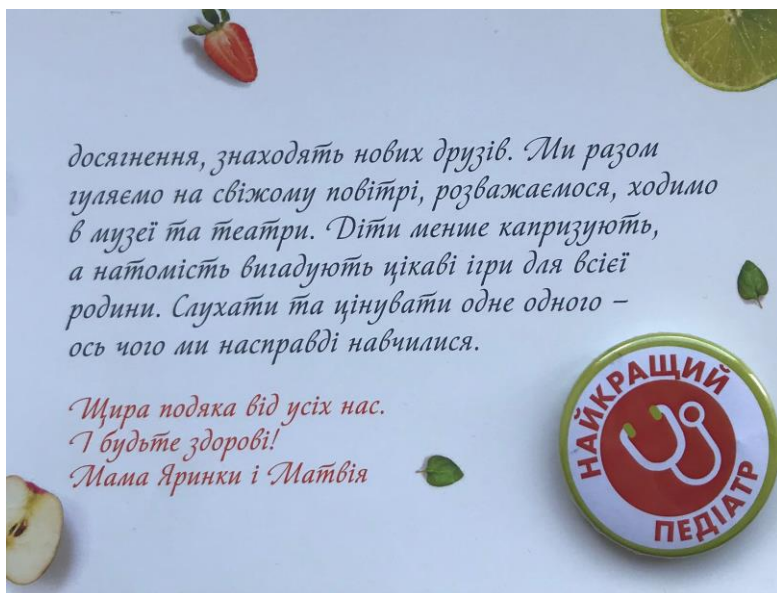
Днями отримав лист, конверт якого ви бачите (початок червня 2019 р.)



Як звучить привабливо: «Від вдячної матері» — «Найкращому педіатрові», тобто мені.

А в конверті листівка: «Дякуємо за добро!»





Текст з листівки:

«Люба наша педіатре! Ви стали для на справжнім сімейним лікарем! Завдяки вашим порадам діти хворіють рідше, а тому сама атмосфера в нашій сім'ї тепер набагато здоровіша. Раніше я постійно почувалася, ніби в зачарованому колі: нескінченні курси лікування, домашній режим, боротьба з червня 2019 р.) непослухом і поганим настроєм... Просто руки опускалися.

Та тепер дітей не впізнати. Вони з радістю ходять в садочок і школу, розповідають про свої досягнення, знаходять нових друзів. Ми разом гуляємо на свіжому повітрі, розважаємося, ходимо в музеї та театри. Діти менше капризують, а натомість вигадують цікаві ігри для всієї родини. Слухати та цінувати одне одного — ось чого насправді навчилися.

Щира подяка від усіх нас.

І будьте здорові!

Мама Яринки і Матвія

І чудовий значок «Найкращий педіатр» на додаток. Не коментуючи всього цього дійства я скажу реалії: фірма «**Vitrum...**» успішно та вміло рекламує вітамінно-мінеральні комплекси для дітей. Ці comple-

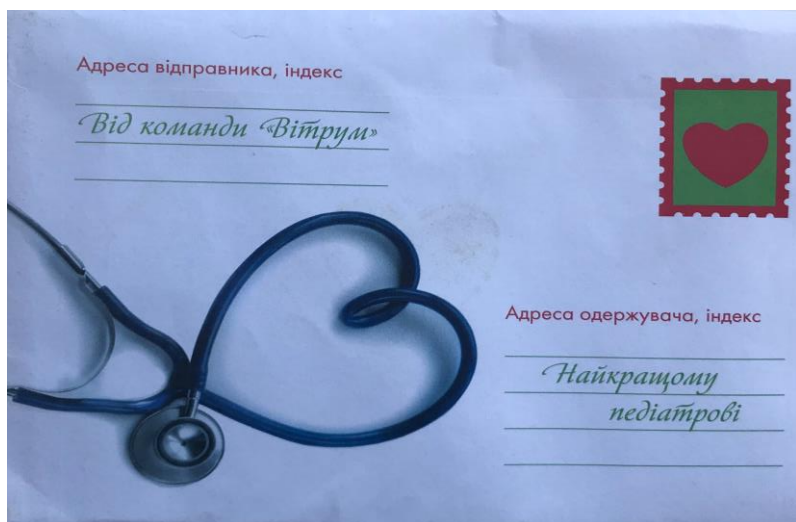
кси мені подобаються, і я з дружиною їх придбаю (старики — що діти).

Яких лише витребеньок людина не зустрічає на своєму шляху? Але...

Ви бачили, як яблуні цвітуть,
А чули ви, як проростають трави?
Ні-ні, я знаю: у вас плани, справи,
І все ж погляньте — яблоні цвітуть!

Микола Луків

А на початку липня отимав другого листа від команди «Вітрум», у якому — листівка з зображення серця та початковим гаслом: «Дякуємо лікарю з великим серцем!».



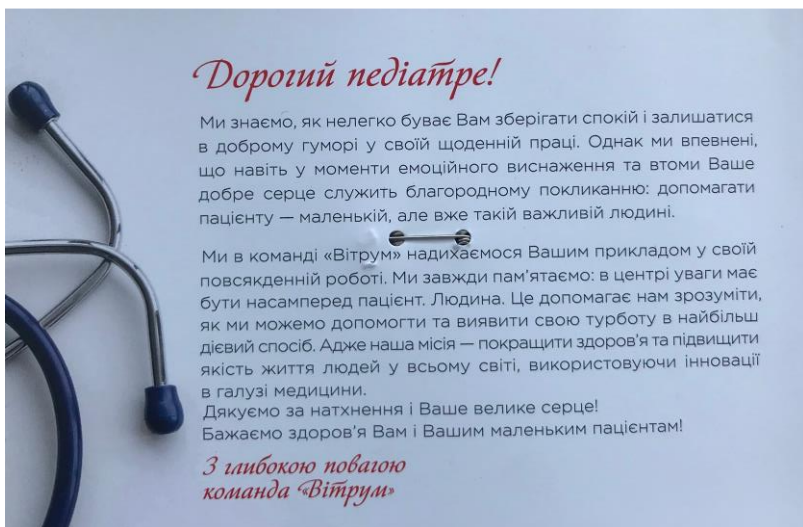
А також з приємним текстом:

ДОРОГИЙ ПЕДІАТРЕ!

Ми знаємо, як нелегко буває Вам зберігати спокій і залишатися у доброму гуморі у своїй щоденній праці. Однак ми впевнені, що навіть у моменти емоційного виснаження та втоми Ваше добре серце служить благородному покликанню: допомагати пацієнту — маленькій, але вже такій важливій людині.



**ДЯКУЄМО ЛІКАРЮ
З ВЕЛИКИМ СЕРЦЕМ!**



Дорогий педіатре!

Ми знаємо, як нелегко буває Вам зберігати спокій і залишатися в доброму гуморі у своїй щоденній праці. Однак ми впевнені, що навіть у моменти емоційного виснаження та втоми Ваше добре серце служить благородному покликанню: допомагати пацієнту — маленькій, але вже такій важливій людині.

Ми в команді «Вітрум» надихаємося Вашим прикладом у своїй повсякденній роботі. Ми завжди пам'ятаємо: в центрі уваги має бути насамперед пацієнт. Людина. Це допомагає нам зрозуміти, як ми можемо допомогти та виявити свою турботу в найбільш дієвий спосіб. Адже наша місія — покращити здоров'я та підвищити якість життя людей у всьому світі, використовуючи інновації в галузі медицини.

Дякуємо за натхнення і Ваше велике серце!
Бажаємо здоров'я Вам і Вашим маленьким пацієнтам!

*З глибокою повагою
команда «Вітрум»*

Ми в команді «Вітрум» надихаємося Вашим прикладом у своїй повсякденній роботі. Ми завжди пам'ятаємо: в центрі уваги має бути насамперед пацієнт. Людина. Це допомагає нам зрозуміти, як ми можемо допомогти та виявити свою турботу в найбільш дієвий спосіб. Адже наша місія — покращити здоров'я та підвищити якість життя людей у всьому світі, використовуючи інновації в галузі медицини.

Дякуємо за натхнення і Ваше велике серце!
Бажаємо здоров'я Вам і Вашим маленьким пацієнтам!

*З глибокою повагою
команда «Вітрум»*



Різноманіття проявів життя ніхто збагнути не в змозі. І в цьому неосяйне джерело для творчості кожної людини!

Дивився довго з крутизни у доли,
У долах світ наш протягом століть
Слабких і бідних не любив ніколи —
Хто з шапкою під брамою стоїть.
Дивився з долу на крутющі схили,
На схилах за віки цей самий світ
Ніколи не любив глитаїства сили,
Безжально патрав тронів пишноцвіт.
Хистке вельмож безсмертя в бронзоцвітті,
Безсмертя смердів — груддя кам'яне.
Невже ж ніколи і ніхто у світі,
Ніхто й ніколи світу не збагне?..

Володимир Забаиштанський

Політичні бурі сьогодні зашкалюють. Настільки, що «Ніхто й ніколи світу не збагне». Це коли не видно ані початку, ані кінця... І в цьому вся складність і невизначеність політики. І в цьому її (політики) нікчемність: «Захоплення політикою для письменника є жалюгідна трата часу, шахрайська містифікація, уділ тупих, дурних та крутиїв» (З. Золя). І наведена стаття є свідчення цього.

ПРО НЕМИНУЧЕ **(В. Морозова, «ДТ» 21.06.2019)**



Конституційний суд підтвердив законність президентського указу про розпуск Ради та дострокові парламентські вибори.

Позачергові вибори до Ради відбудуться 21 липня, шансів зупинити запущений 21 травня процес із самого початку було небагато. По суті, впливовим гравцем, серйозно зацікавленим у перенесенні виборів, був Рінат Ахметов. Олігарха бентежив невисокий рейтинг «Опозиційного блоку», і він розраховував, що зміщення дати голосування з літа на осінь дасть шанс докрутити популярність політсили. Але ще більше бентежив Ахметова високий рейтинг «Слуги народу». Власник СКМ побоювався концентрації влади в одних руках, що загрожувало відчутно вдарити по його вазі та заробітках. Найбагатша людина в країні вже проходила щось таке з Януковичем і не забула, наскільки було боляче. Ахметов вважав, що до кінця жовтня новий президент встигне наробити вдосталь дурниць і розгубити популярність. Відпові-

дно, шанси Володимира Зеленського сформувати «монобільшість» у Раді й Кабміні зменшувалися б.

Причин, з яких Ахметов змінив свою позицію по ходу п'єси, за нашою інформацією, три:

- олігарха збентежила стабільність підтримки недосвідченого Зеленського і «Слуги народу». Запасу міцності могло вистачити й до осені;
- кадрова політика Володимира Зеленського трохи заспокоїла олігарха. Нова владна команда старих господарів життя не вражає й не лякає;
- з Ахметовим на Банковій почали говорити. Не про те, про що завжди, але не страшно. Тому Ахметов вирішив не заважати КС остаточно легалізувати дострокові вибори. Судді, підконтрольні йому, могли стати противниками президентського указу. Але стали його захисниками.

Іншим гравцем, здатним вплинути на розклад у КС, був Петро Порошенко. Експрезидент зберіг вплив на частину суддів, однак Петро Олексійович не зіграв проти Володимира Зеленського, а підіграв йому. *По-перше*, він зрозумів: без союзу з Ахметовим не збере в суді більшості, необхідної для ухвалення рішення. *По-друге*, танення рейтингу «Європейської солідарності» переконало його, що дострокові парламентські йому вигідні не менше, ніж Зеленському. Судді, залежні від Порошенка, за нашими даними, голосували за конституційність указу № 303/2019. Посередником колишнього гаранта виступив Олександр Грановський. Досвідчений «рішала» дрейфує у бік Зеленського, але ділових відносин із Порошенком поки що не розірвав. Він зберіг статус «емісара Порошенка», що спростило його переговори з частиною суддів. При цьому не заважаючи Грановському слати на Банкову сигнали, що «корисна робота» з представниками КС — його особиста послуга новій владі.

Була ще одна обставина, яка вплинула на рішення. За КС давно закріпилася репутація інституції, здатної обґрунтувати що завгодно, згідно з волею верховного замовника. Як до цього поставиться населення, цей орган не турбувало. Але 63 % (згідно з опитуванням «Рейтингу»), які вважають, що вибори мають відбутися 21 липня, незалежно від суті рішення КС, суддів спантеличили. І більшість вважала за благо:

- зробити послугу владі (саме на такий підхід до справи «заточена» добра половина суддів);
- не дратувати «розгнуждане» населення;
- зберегти якусь подобу обличчя: якби рішення КС просто проігнорували, орган, що вважає себе шанованим, мав би дурнуватий вигляд.

Розмови про правову чистоту й конституційну філософію залишимо ідеалістам.

Рішення КС може мати наслідки не тільки для долі чинного законодавчого органу. За інформацією DT.UA, з місяць тому до Державного бюро розслідувань надійшло депутатське звернення-повідомлення, підписане депутатами Василем Німченком (до речі, суддею КС у відставці) і Нестором Шуфричем. У ньому парламентарії, пов'язані з Медведчуком, стверджують: експрезидент Порошенко, спікер Парубій та прем'єр Гройсман, «діючи спільно, у змові, з прямим наміром на захоплення неконституційним і незаконним способом державної влади (...) вдалися до зловживання службовим становищем і прямого порушення конституційних норм...» За твердженням заявників, колишній очільник держави, голова парламенту й керівник Кабміну скоїли «злочини, які полягають у захопленні державної влади, змові щодо її захоплення, зловживанні владою та службовим становищем».

З погляду Німченка й Шуфрича, на момент призначення Гройсмана прем'єром у Раді не було коаліції, сформованої відповідно до вимог Основного закону. Депутати вважають це прямим порушенням Конституції і кримінальним правопорушенням, просять ДБР вважати їхнє звернення повідомленням про скоєння злочину та внести відповідні матеріали до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Допити вже почалися...

Документ був поданий у бюро ще до винесення рішення КС. Але тепер депутатське звернення стає для згаданих у ньому осіб небезпечнішим. Оскільки вердикт КС непрямо підтвердив відсутність у Раді коаліції. Чому непрямо? Бо прямої відповіді в рішенні немає. КС підтвердив конституційність президентського указу, але чітко сказати — була коаліція чи ні — не зміг, точніше — не захотів. Якщо перекласти черговий зразок юридичної казуїстики зрозумілою мовою, то відповідь звучала б так: немає можливості встановити, була коаліція чи не було.

Рішення КС — остаточне й обов'язкове для виконання. А «тонкість» наведених у ньому формулювань переконує: суд остаточно дозрів для перезавантаження, що передбачає обов'язкове коригування механізму призначення та критеріїв добору суддів.

І що тут говорити? Хіба що

Нередко в жизни случаи бывают,
Когда у м н о не слишком умным быть.

Фр. Шиллер

Святкових Днів, присвячених різноманітним фахівцям у нас у й м а. Їх навіть перерахувати неможливо. А появляються все нові й нові Дні. Є й День Медичного працівника, коли медична спільнота колективу, установи (медичної), сім'ї відзначає цей День як власне свято. І це добре. Ось колектив медичного інституту державного Сумського університету щорічно (!!!) святкує його на чудовій луговій галявині біля річки, де відбувається неформальне спілкування, яке залишається світлим промінчиком на тривалий час. Два рази я був учасником таких святкувань, коли очолював державну екзаменаційну комісію цього вузу. Минуло понад двадцяти років, а в моїй пам'яті ця подія залишилася яскравим спогадом.

Так ось цього року, крім усних, телефонних та есемесівських привітань, я отримав такого високочутливого листа від Юрія Завадовича, дружні відносини з яким у мене зберігаються з 1970 року.

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Прийміть щирі вітання з нагоди нашого професійного свята —
Дня Медичного працівника!

З цієї нагоди вітаю всю Вашу медичну родину!

Ви представляєте одну із найшляхетніших професій, адже оберігали найбільший дар Господній — здоров'я дітей! У цьому жертвовно-му, щоденному служінні Ви часто не мали права на спокій, відпочинок, власні емоції і вдень і вночі Ви були поруч, аби встигнути допомогти хворій людині.

І ось, в ці святкові дні Ви отримуєте найтепліші слова вдячності за врятовані життя. Адже здоров'я нації, а в першу чергу дитячого

населення, є базовою умовою нормального розвитку країни, її благополуччя.

Прийміть щирі побажання здоров'я і благополуччя Вам, Вашим рідним і близьким. Нехай збудуться всі Ваші задуми, а віра і оптимізм завжди залишаються з Вами!

З повагою підпис 12. 06. 2019 Тернопіль



Вельмишановний Іване Семеновичу!

*Прийміть щирі вітання з нагоди нашого професійного свята
Дня Медичного працівника!*

З цієї нагоди вітаю всю Вашу медичну родину!

Ви представляєте одну з найшляхетніших професій, адже оберігали найбільший дар Господній – здоров'я дітей! У цьому жертовному, щоденному служінні Ви часто не мали права на спокій, відпочинок, власні емоції і вдень і вночі Ви були поруч, аби встигнути допомогти хворій дитині!

І ось, в ці святкові дні Ви отримуйте найтепліші слова вдячності за врятовані життя. Адже здоров'я нації, а в першу чергу дитячого населення, є базовою умовою нормального розвитку країни, її благополуччя.

Прийміть щирі побажання здоров'я і благополуччя Вам, Вашим рідним і близьким. Нехай збудуться всі Ваші задуми, а віра і оптимізм завжди залишаються з Вами!

З повагою Ігор Завадович
12.06.2019
Тернопіль

Із цього вітання видно, що Юрій Завадович — щира людина, яка запрограмована на добро.

Кожний рік — це дар Божий. Кожний рік — це сприятливий час, даний нам Богом, який запрошує нас чинити добро (Андрей Шептицький).

Літературно-художнє видання

СМІЯН Іван Семенович

ЖИТТЯ — ШКОЛА

(Іван Федорович)

Книга 39

В авторській редакції

Дизайн обкладинки: *Світлана Бедна*

Відповідальна за випуск *Маргарита Більчук*

Формат 60×84/16. 7,46 ум. др. арк., 6,34 обл.-вид. арк. Тираж 100. Замовлення № 20-1133.

Редакція газети «Підручники і посібники».

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua

www.pp-books.com.ua

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: 096-948-09-27; 097-503-53-76

pip.bookpost@gmail.com